ESTABLISHED 1893.
"SVOBODA" ("LIBERTY")
THE RUTHENIAN WEEKLY
published every Thursday by
The Little Russian Nat'l Union
of America
at
83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.
Subscription:
per year..... $2.00 | To Europe:
half year..... 1.00 | per year...... $2.50
single copy..... .05 | half year.... 1.25

СВОБОДА

ЗАЛОЖ. 1893 РОКУ.
"СВОБОДА" ("LIBERTY")
виходить кождого четверга
видає
„РУСКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ"
в Америці
83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.
Передплата:
на рік........ $2.00 | До Европи:
на пів року 1.00 | на рік......... $2.50
поод. число .05 | на пів року 1.25

УРЯДОВИЙ ОРГАН Р. Н. СОЮЗА В АМЕРИЦІ "SVOBODA" OFFICIAL ORGAN OF THE L. R. NAT'L UNION OF AMERICA

РІК XXII. Джерзи Сіти, Н. Дж., четвер, 6-го серпня 1914. Ч. 32. VOL. XXII. Jersey City, N. J., Thursday, August 6, 1914. N. 32.

ВЕЛИКА ЕВРОПЕЙСЬКА ВІЙНА РОЗПОЧАЛАСЬ.

Австрія і Німеччина проти Росії, Франції і Сербії.

Австрійські війска в Сербії. Німецькі війска перейшли границю російську і французьку.

Перші побіди Німеччини над Росією на суши і на мори.

ВІЙНА АВСТРІЇ ПРОТИ СЕРБІЇ.

ВІДОЗВА ЦІСАРЯ ФРАНЦА ЙОСИФА ДО АВСТРІЙСЬКИХ НАРОДІВ.

Відень, 29. липня. Цісар Франц Йосиф видав відозву (проклямацію) до всіх народів Австрії. У відозві представив цісар причини, які змусили його державу до оружної розправи з ворогами Австрії. Відозву кінчить цісар словами:

„Я все докладно розглянув і після совісти вибрав дорогу, яку наказує обовязок зглядом держави. Маю повне довірє до моїх народів, які в часї кождої небезпеки лучили ся під австрійським прапором і все були готові і до найбільших жертв для оборони чести, сили, і поваги вітчини.

„Маю повне довірє до хороброї і вірної армії і маю надію, що Всемогучий дасть нам побіду над ворогами".

АВСТРІЯ ВИСЛАЛА 500.000 ВІЙСКА ПРОТИ СЕРБІЇ.

Рим, 30. липня. Австрія згромадила над західною і північною границею Сербії 500.000 війска, призначеного до воєнної акції проти Сербії. Австрійське війско творить чотири головні армії:

1-ша армія в силї 150.000 переправляє ся через ріку Дунай, напроти Білгорода (на північній границї Сербії).

2-га армія в силї 100.000 находить ся в поході з Мітровиці (на північно-західній границї Сербії).

3-та армія в силї 100.000 переправляєть ся через ріку Дріну коло Сворніка (на західній границї Сербії).

4-та армія в силї 150.000 вирушила зі Сараєва.

Провід в цілій акції воєнній проти Сербії обняв шеф ґенер. штабу Конрад фон Гецендорф.

ПОБІДА АВСТРІЙСЬКИХ ВІЙСК ПІД ФОЧОЮ.

Лондон, 29. липня. На боснійсько-сербській границї коло місцевости Фочи прийшло до першої стрічи зі Сербами. Серби стратили 800 людий, Австрійці 200. 4.000 Сербів взято в неволю.

ПЕРЕХІД АВСТРІЙСЬКОЇ АРМІЇ ЧЕРЕЗ РІКУ ДУНАЙ І САВУ.

Лондон, 30. липня. Коло Землїну розпочала австрійська армія перехід через ріку Саву під охороною огня з канонірок (воєнних кораблїв). З причини, що Серби знищили міст через ріку, австрійське війско побудувало три мости на понтонах (човнах) і переправило ся на сербську землю.

Австрійці по короткій боротьбі забрали Сербам на Дунаю два кораблї з муніцією і мінами.

БОМБАРДОВАНЄ БІЛГОРОДА.

Атени, 30. липня. Австрійська армія, яка переправилась через Дунай, розпочала бомбардованє Білгорода, столиці Сербії. Австрійські ґранати спричинили в містї великі шкоди. Королївська палата і богато державних будинків знищено.

ЗДОБУТЄ БІЛГОРОДА.

Лондон, 30. липня. Доходять вісти, що Австрійці заняли Білгород. Сербська залога опустила місто і подала ся в глубину краю.

БОРОТЬБА НАД РІКОЮ ДРІНОЮ.

Лондон, 31. липня. До завязятої боротьби між Австрійцями і Сербами прийшло над рікою Дріною, куди веде головний шлях до міста Нішу. **Страти по обох сторонах великі.**

ВІЙНА АВСТРІЇ І НІМЕЧЧИНИ ПРОТИ РОСІЇ.

НІМЕЧЧИНА ВИСИЛАЄ РОСІЇ УЛЬТИМАТ.

Лондон, 30. липня. В Потсдамі (в Німеччині) відбула ся дня 30. липня дуже важна нарада воєнна яка тривала до півночи. Предметом наради була загальна ситуація в Европі і становище Німеччини супроти проголошеня мобілїзації в Росії.

Вислїдом наради було висланє до Петербурга ультимата, в якім німецьке правительство поставило до Росії жаданє, щоби вона протягом 24 годин вияснила ціль зарядженя мобілїзації.

Ультимат містить слїдуючі три питаня:

1. В якій цїли переводить Росія мобілїзацію?

2. Чи мобілїзація є звернена проти Австрії?

3. Чи Росія є готова до виданя приказу в справі відкликаня мобілїзації?

Нота кінчить ся заявою, що на случай відмовної відповіди Німеччина проголосить супроти Росії воєнний стан і сейчас приступить до воєнної акції.

ВІДПОВІДЬ РОСІЇ.

Лондон, 31. липня. На підставі відомостий з Петербурга доносять лондонські депеші, що російський мінїстер для заграничних справ Сергій Сазонов вислав Німеччині відповідь на ультимат. **У відповіди заявило російське правительство, що воно зарядило тільки частинну мобілїзацію та що її спиненє або відкликанє є неможливе.**

ПОСЛЇДНА ОСТОРОГА НІМЕЧЧИНИ.

Берлін, 30. липня. Рівночасно з висланєм ультимата Росії виїхав на приказ німецького цїсаря арх. Ернест фон Гессен, брат цариці, щоби особисто предложити цареви жаданя Німеччини.

Яко речинець на рішучу відповідь Росії назначено суботу на 12-ту годину вполудне.

З великим напруженєм ожидає ціла Европа відповіди. **Від відповіди Росії буде залежати, чи війна обмежить ся лише на Австрію і Сербію, чи прийде до загальноевропейської війни.**

ВОЄННИЙ СТАН В НІМЕЧЧИНЇ.

Берлін, 31. липня. В цілій Німеччині проголошено воєнний стан. Проголошенє воєнного стану уважають загально яко вступ до властивої мобілїзації.

Управу зелїзниць обняло війско. Населенє Німеччини приймило з великою радостию вість про неминучу війну з Росією. На улицях міст збирають ся великі товпи народа і вносять оклики в честь цісаря і війска.

В Німеччині оголошено заборону вивозу за границю споживних артикулів і автомобілів.

ЗАГАЛЬНА МОБІЛЇЗАЦІЯ НІМЕЧЧИНИ.

Дня 1. серпня о год. 12-тій в полудне минув речинець, який поставило німецьке правительство Росії в справі здержаня мобілїзації. Замісць відповіди Росії наспіли до Берлїна вісти, що Росія зарядила загальну мобілїзацію.

О год. 7.30 вечером видав німецький цїсар розказ до загальної мобілїзації в цілій Німеччині.

ПРОМОВА НІМЕЦЬКОГО ЦІСАРЯ.

Берлін, 31. липня. По проголошеню мобілїзації і війни з Росією зібрала ся в Берлїні величезна товпа народа, зложена з поверх 50.000 людий, і удала ся під цїсарську палату. Цїсар появив ся у вікнї і звідси виголосив півгодинну горячу промову серед невмовкаючих окликів зібраного народа. Представивши грізну небезпеку війни, закінчив цїсар свою бесїду отсими словами: „До послїдної хвилї робив я всї можливі стараня, щоби ворогів опамятати і привернути мир в Европі. Війна буде вимагати від нас величезних жертв маєтків і крови, але ми покажемо ворогам, що се значить, визивати Німеччину до боротьби. В Бозї надія. Йдіть до церкви і моліть Всемогучого, щоби хоронив наше лицарське війско".

ПРОГОЛОШЕНЄ ВІЙНИ З РОСІЄЮ.

Петербург, 1 серпня. Війна виповіджена. О год. 7.30 вечером передав німецький посол в Петербурзї граф Порталєс урядове повідомленє російському мінїстрови для справ заграничних Сергієви Сазонову, що Німеччина зриває всякі дипльоматичні зносини і проголошує від сеї хвилї воєнний стан проти Росії.

Німецький посол опустив в ночи Петебург і відїхав до Німеччини.

АВСТРІЯ ВИПОВІДАЄ ВІЙНУ РОСІЇ.

Відень, 1. серпня. Рівночасно з виповідженєм війни Росії Німеччиною зірвала Австрія дипльоматичні зносини з Росією і вручила російському послови у Відни пашпорти до відїзду.

АВСТРІЯ ПОКЛИКУЄ ВСЇ РЕЗЕРВИ І ЗАГАЛЬНЕ ОПОЛЧЕНЄ.

Відень, 31. липня. Яко відповідь на загальну мобілїзацію Росії проголосила Австрія рівнож цілковиту мобілїзацію в цілій державі. Під оружє покликано всї резерви і загальне ополченє.

РОСІЙСЬКІ ВІЙСКА НАД АВСТРІЙСЬКОЮ І НІМЕЦЬКОЮ ГРАНИЦЕЮ.

Лондон, 1. серпня. Росія згромадила над границею Німеччини й Австрії 1,300.000 війска.

Зелїзничий міст на шляху, який веде з Варшави до Відня, висадили Москалї у воздух.

ПЕРШІ СТРІЛИ НА НІМЕЦЬКО-РОСІЙСЬКІЙ ГРАНИЦЇ.

Лондон, 1. серпня. Російські віддїли козаків перейшли в двох місцях німецьку границю. Німецькі передні сторожі відперли напад козаків. **20 козаків убитих, 2 німецьких жовнїрів легко ранених.**

НІМЕЦЬКА АРМІЯ ГОТОВИТЬ СЯ ДО ПЕРЕХОДУ РОСІЙСЬКОЇ ГРАНИЦЇ.

Лондон, 2. серпня. Німеччина розділила свої сили на дві головні армії. Одна армія збираєть ся над границею російською, друга над французькою. Німецька армія в найблизшім часї перейде російську границю.

ГОЛОВНА АРМІЯ АВСТРІЇ ПРОТИ РОСІЇ.

Лондон, 1. серпня. Австрія згромаджує всї воєнні сили на північній границї Галичини, щоби разом з німецькою армією вдарити на Росію.

На полудни проти Сербії позістає австрійське війско лиш в такім числї, щоби не допустити Сербів через австрійську границю.

НІМЕЦЬКА АРМІЯ ЗАНЯЛА ТРИ МІСТА В РОСІЇ.

Лондон, 3. серпня. Німецьке війско перейшло в двох місцях російську границю і заняло міста: Калїш, Ченстохову і Бендзїн (в Польськім Королївстві).

Сильний віддїл російського війска разом з артилєрією хотів перейти німецьку границю коло Свінден. **Москалїв відперто. 30 Москалїв убитих, 50 козаків взято до неволї.**

РЕВОЛЮЦІЯ В РОСІЇ.

Берлін, 1. серпня. Помимо строгої цензури в Росії доходять вісти, що у Фінляндії і в Польщі вибухла революція проти Росії.

У Варшаві мали революціонери висадити у воздух цитаделю і маґазини з порохом. Російські депеші заперечують вістям про революцію і подають яко причину знищеня маґазинів удар грому.

ВІЙНА НІМЕЦЬКОЇ І РОСІЙСЬКОЇ ФЛЬОТИ НА ПІВНІЧНІМ МОРИ.

ПОБІДА НІМЕЦЬКОЇ ФЛЬОТИ НАД РОСІЙСЬКОЮ.

Штокгольм (Швеція), **2. серпня. Перша битва німецької фльоти з російською покінчилась побідою Німеччини. Один російський воєнний корабель затоплено.** Російська фльота утїкла з поля битви і схоронилась у Фінськім заливі.

Німецькі кораблї заняли російські острови Алянд.

ПОРТОВЕ РОСІЙСЬКЕ МІСТО ЛЇБАВА В ОГНИ.

Лондон, 2. серпня. Воєнний німецький корабель підплив до берегів Росії і розпочав бомбардованє міста Лїбави, головного порту російських кораблїв. Ціле місто стоїть в полуміни.

ВІЙНА НІМЕЧЧИНИ ПРОТИ ФРАНЦІЇ.

НІМЕЧЧИНА ВИСИЛАЄ ФРАНЦІЇ УЛЬТИМАТ.

Берлін, 31. липня. Німецький посол в Парижи вручив французькому правительству ультимат. Німеччина заявила, що коли Франція не відкличе своїх мобілїзаційних зарядженЬ, приступить сейчас до воєнної акції проти неї.

ВІДМОВНА ВІДПОВІДЬ ФРАНЦІЇ І ЗАГАЛЬНА МОБІЛЇЗАЦІЯ.

Париж, 1. серпня. Франція не згодила ся на жаданя Німеччини і оголосила загальну мобілїзацію. В понедїлок відбуде ся спеціяльне засїданє французького парляменту, а відтак наступить формальне оголошенє війни проти Німеччини.

Німецький посол опустив Париж. Охорону німецьких горожан у Франції переймив посол Злучених Держав Геррік.

НІМЕЦЬКЕ ВІЙСКО ПЕРЕХОДИТЬ ФРАНЦУСЬКУ ГРАНИЦЮ.

Брукселя, 2. серпня. На границї прийшло до першої боротьби передних сторожий німецької і французької армії. Деякі депеші доносять, що Французи взяли в полон віддїл німецької кінниці. **До рішаючої борби прийде в дуже короткім часї, бо по обох сторонах границї нагромаджено великі сили війска.**

ВІЙНА ЛЇТАКІВ У ВОЗДУСЇ.

БЕРЛІН, 2. серпня. В суботу кружляли в околицях ріки Рену французькі лїтаки. Недалеко німецького міста Норимберґії мали Французи кидати з лїтака бомби: шкоди не зробили жадної.

Инші депеші доносять, що на французько-німецькій границї французький лїтак знищив німецький бальон (систем Цепелїна), **причім мало згинути 25 німецьких жовнїрів, які находили ся в бальоновій лодцї і Француз, котрий кермував лїтаком.** Правдивість сеї вісти доси не потверджена.

ТРИ ВЕЛИКІ НІМЕЦЬКІ АРМІЇ В ЧИСЛЇ 1.000.000 ЛЮДИЙ ПЕРЕСТУПИЛИ ФРАНЦУСЬКУ ГРАНИЦЮ.

Лондон, 3. серпня. Три німецькі армії, яких силу обчисляють на 1.000.000 людий, в трох ріжних місцях перейшли французьку границю. Одна армія рушила через державу Бельґію, (котрої неутральности Німеччина мимо протесту не признала), друга коло міста Мец, а трета недалеко міста Базель (в Швайцарії).

У Франції великий переполох, бо мобілїзація ще не скінчена. Всї три армії йдуть в напрямі Парижа, столицї Франції. Німецьке війско оминуло сильні французькі крiпости над границею і посуває ся наперед тими самими дорогами, що у війнї в р. 1870.

75.000 АРМІЯ ФРАНЦУСЬКА ПЕРЕЙШЛА НІМЕЦЬКУ ГРАНИЦЮ.

Берлін, 3. серпня. Французька армія в силї 75.000 перейшла німецьку границю в Альзациї. Проти неї спішить німецька армія і вже прийшло до стрічі. Вислід боротьби доси незвісний.

—o—

СТАНОВИЩЕ ИНШИХ ДЕРЖАВ.

ВИЖИДАЮЧЕ СТАНОВИЩЕ АНҐЛЇЇ.

Анґлійське правительство не зробило дотепер ніякого рішучого кроку. Анґлійська полїтика „вижиданя" триває ще доси. Анґлійський король ще до послїдної хвилї відраджував Росію і Францію від війни, очевидно недовіряючи в силу своїх союзників. **Мобілїзація фльоти вже на укінченю і кождої хвилї можна надїяти ся, що анґлійське правительство зазначить ясно своє становище.**

В кождім случаю належить надїяти ся, що вона хочби з конечности стане по сторонї Росії і Франції.

АНҐЛЇЙСЬКІ МІНЇСТРИ ВНЕСЛИ ПРОСЬБУ О ЗВІЛЬНЕНЄ.

Лондон, 3. серпня. Президент мінїстрів сер Едвард Ґрей не хоче брати на себе відповідальности за наслїдки війни через удїленє помочи Франції та Росії. Анґлїйські мінїстри мали внести просьбу о димісію (звільненє).

Про участь Анґлїї у великій европейській війнї має порішити парлямент, який в тій цїли скликано на засїданє. Богато анґлїйських послів противить ся війнї. Вони доказують, що в теперішній війнї інтереси Анґлїї є ненарушені та що війна не може принести ніяких користий. Крім сего заносить ся на великий страйк робітників.

Переговори з Німеччиною ведуть ся дальше.

АНҐЛЇЯ ВИПОВІЛА ВІЙНУ НІМЕЧЧИНЇ.

Лондон, 5. серпня. Послїдні вісти доносять, що Анґлїя виповіла війну Німеччинї.

НЕУТРАЛЬНІСТЬ ІТАЛЇЇ.

Рим, 2. серпня. Італїйське правительство порішило заняти неутральне становище супроти европейської війни, як довго інтересам Італїї не грозить ніяка небезпека. **На кождий случай заряджено загальну мобілїзацію.**

—o—

ЛОЖНІ ВІСТИ АМЕРИКАНСЬКИХ ДНЕВНИКІВ.

Американські дневники в Ню Йорку подають дїйсно „американські" вісти. І так у вівторок подали вість про замордованє цїсаря Франц Йосифа, яку опісля відкликали яко неправдиву. Таксамо неімовірною була поголоска, що відбула ся битва анґлїйської і німецької фльоти, в якій Німцї мали стратити 7 кораблїв а Анґлїйцї 2. Тимчасом послїдні вісти доносять, що Німеччина веде ще переговори з Анґлїєю. Причиною розсїваня таких вістий є по части „дневникарський бізнес", по части ненависть до Німцїв.

ПАРОПЛАВБА НА ОКЕАНЇ УСТАЛА.

Від дня 31. липня здержали корабельні товариства цїлковито рух на мори. Кораблї, які перед кількома днями опустили пристани, відкликано телеґрафічно назад.

Австрія виповіла війну Сербії і внаслїдок того розпочала ся уже боротьба Австрії й Німеччини з Росією і Францією. До сеї боротьби вмішати ся можуть кождої хвилї прочі европейські держави і готова розгоріти ся загальноевропейська війна, яка потягне за собою мілїони жертв у людях, зруйнує матеріяльно поодинокі краї і перемінить полїтичне лице цїлої Европи. На нашім образку представлені: німецький цїсар Вільгельм, російський цар Николай, відділ німецької кавалєрії, відділ російських козаків, австрійський цїсар Франц Йосиф і наслїдник сербського престола Александер (який тепер заступає свого батька, короля Петра).

Воєнні сили европейських держав.

„Цецилїя", корабель Північно-німецького Льойду, котрий находив ся вже на серединї океану, повернув по 8-дневній подорожи до Злучених Держав до пристани Бар Гарбор, Ме. „Цецилїя" везла 14,000.000 долярів до Европи і заходила обава, що з причини війни в Европі французька або анґлїйська фльота забере німецький корабель.

КЛОПІТ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ.

Европейська війна прийшла зовсїм несподївано. Поверх 200.000 американських горожан, які під сю пору були в Европі, не мали вже спромоги повернути до Злучених Держав з причини переpваня корабельного руху на океанї.

Американські горожани находять ся в дуже прикрім положеню, бо всї банки в Европі позамикані, а чеків ніхто приймити не хоче. На послїднім кораблї, який відплив з Анґлїї, плачено за місце на міжпокладі і по $1.000. Американські горожани в Европі складають ся переважно із заможних людий, які повиїздили до купелів. Вони віднесли ся до правительства Злучених Держав з просьбою о поміч. Правительство ухвалило виплатити на ту цїль 225.000 долярів і постарати ся о кораблї до перевозу своїх горожан.

—o—

ОСТОРОГА ДЛЯ НАШИХ ЗЕМЛЯКІВ З ПРИЧИНИ УПАДКУ ПРИВАТНИХ БАНКІВ У ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ.

В попереднім числї нашої часописи донесли ми про лїквідацію приватного банку Швенка (Ґроховського і Ко.) в Ню Йорку. В послїдних днях зарядило правительство закрите і лїквідацію дальших приватних банків (Дайч Бродерс і инших) в Ню Йорку.

Звертаємо увагу тих наших Земляків, котрі мали депозити (вкладки, ощадности) у висше згаданих банках, щоби зі своїми претенсіями не удавали ся до ніяких адвокатів анї приватних аґентів, але щоби зголошували ся впрост до лїквідаторів (ресіверів), назначених правительством.

Всїлякі аґенти і адвокати користають з несьвідомости людий і купують від них претенсії, виплачуючи значно меньше ніж депозитори одержали би впрост від лїквідаторів. Тому належить зголосити ся до лїквідатора і чекати аж до укінченя лїквідації.

Належить також припускати, що европейська війна, яка спричинила застій у торговлї і промислї, потягне за собою упадок деяких банків у Злучених Державах. Тому радимо льокувати свої ощадности в почтових касах ощадности, за які ручить правительство.

Рівночасно повідомляємо, що особовий рух між Америкою й Европою зовсїм здержаний. Жадні корабельні товариства не продають корабельних карт і жадні експресові компанії не приймають гроший до висилки до старого краю. Стережіть ся проте обманцїв!

—o—

ДО АВСТРІЙСЬКИХ ГОРОЖАН ОБОВЯЗАНИХ ДО ВІЙСКОВОЇ СЛУЖБИ!

В Австро-Угорщинї зарядив Його Величество загальну мобілїзацію.

Тому всї, котрі є обовязані до військової служби і до краєвої оборони, мають сейчас зголосити ся у призначених стацїях.

В подібний спосіб мають зголосити ся також всї ті, що числять 37 лїт або меньше і належать до загального ополченя (Ляндштурм). Всї прочі обовязані до загального ополченя мають ожидати на специяльне покликанє.

Покликаним виплатять ц. і к. консуляти кошти подорожи до краю.

По кошти подорожи мають покликані зголосити ся в тім ц. і к. консуляті, який лежить найблизше від їх місця побуту.

Ц. і к. консуляти в Злучених Державах находять ся у слїдуючих містах:

Ґен. консулят в Ню Йорк, Н. Й.
Конзулят в Бостон, Масс.
Консулят в Річмонд, Ва.
Віце-консулят в Пенсакола, Фла.
Віце-консулят в Саванаг, Ґа.
Консулярна експозитура в Бофало, Н. Й.
Консулят у Філядельфії, Па.
Кон. експозитура у Вілксбері, Па.
Консулят в Пітсбурґ, Па.
Кон. експозитура в Юнїонтавн, Па.
Консулят в Клівленд, О.
Віце-консулят в Чарлставн, В. Ва.
Ґен. Консулят в Шікаґо, Ілл.
Консулят в Ґалвестон, Текс.
Консулят в Ню Орлеанс, Ла.
Консулят в Ст. Луіс, Мо.
Консулят в Денвер, Кол.
Консулят в Ст. Повл, Мінн.
Консулят в Сан Франціско, Кал.

Рівночасно оголосив Його Величество амнестію (дарованє кари) для дезертирів і тих, що утїкли перед побором військовим, коли тепер зголосять ся до консуляту і заявлять охоту вступити до військової служби. Таксамо й ті мають зголосити ся в консулятах по виплату коштів подорожи.

Честь і обовязок кождого австрійського горожанина наказує стати побіч братів в рядах оборонцїв вітчини.

Ню Йорк, Н. Й., 1. серпня 1914.

Др. Кароль Вінтер,
ц. і к. заст. консуля.

З причини, що в правильній плавбі на мори зайшли перешкоди, тому є обовязком кождого обовязаного до військової служби сейчас подати свою адресу особисто або листовно (реджістерд) найблизшому консулятови і заявити ся до відїзду на случай повідомленя з консуляту.

Др. Кароль Вінтер,
ц. і к. заст. консуля.

ПОСЛЇДНІ ВІСТИ З ПОЛЯ ВІЙНИ.

ЛОНДОН, 5. СЕРПНЯ. КОЖДОЇ ХВИЛЇ НАЛЕЖИТЬ НАДЇЯТИ СЯ БИТВИ ФЛЬОТИ АНҐЛЇЙСЬКОЇ З НІМЕЦЬКОЮ.

КОПЕНҐАҐЕН, 5. СЕРПНЯ. ДЕПЕШІ ДОНОСЯТЬ ПРО БИТВУ НІМЕЦЬКОЇ ФЛЬОТИ З ФРАНЦУСЬКОЮ НА ПІВНОЧИ ВІД ДАНЇЇ.

ПАРИЖ, 5. СЕРПНЯ. НІМЕЦЬКИЙ КОРАБЕЛЬ БОМБАРДУЄ ПРИБЕРЕЖНЕ МІСТО ФРАНЦУСЬКОЇ КОЛЬОНЇЇ АЛЬЖИРУ (В АФРИЦЇ).

СТОКГОЛЬМ, 4. СЕРПНЯ. РОСІЯ І НІМЕЧЧИНА ВИСЛАЛИ ДО ШВЕЦЇЇ УЛЬТИМАТИ. ШВЕЦІЯ ПРАВДОПОДІБНО СТАНЕ ПО СТОРОНЇ НІМЕЧЧИНИ.

ЦАРГОРОД, 4. СЕРПНЯ. ТУРЕЧЧИНА ПЕРЕВЕЛА МОБІЛЇЗАЦІЮ АРМІЇ І ФЛЬОТИ, ЩОБИ ВЗЯТИ УЧАСТЬ У ВІЙНЇ АВСТРІЇ ПРОТИ СЕРБІЇ.

БЕРНО (ШВАЙЦАРІЯ), 5. СЕРПНЯ. ЦВАЙЦАРІЯ ПЕРЕВЕЛА МОБІЛЇЗАЦІЮ. ПІД ОРУЖЄ ПОКЛИКАЛА ВСЇХ МУЩИН У ВІЦЇ ВІД 16 ДО 50 ЛЇТ. ШВАЙЦАРСЬКА МІЛЇЦІЯ ОБСАДИЛА ВСЇ ГІРСЬКІ ПЕРЕХОДИ, ЩОБИ БЕРЕЧИ НЕУТРАЛЬНОСТИ СВОЄЇ ДЕРЖАВИ.

НАША ЧАСОПИСЬ БУДЕ ВИХОДИТИ В ЧАСЇ ВІЙНИ ТРИ РАЗИ НА ТИЖДЕНЬ:

У ВІВТОРОК, ЧЕТВЕР І СУБОТУ! НАЙБЛИЗШЕ ЧИСЛО ПОЯВИТЬ СЯ ВЖЕ СЛЇДУЮЧОЇ СУБОТИ, ДНЯ 8. СЕРПНЯ С. Р.

ПРОГРАМА
XIII. Головної Конвенції Р. Н. С.,

котра має відбути ся

В БОФАЛО, Н. Й.,
почавши від дня 7-го вересня 1914 р.,
в „Elmwood Music Hall",

Elmwood & Virginia Streets.

В понеділок 7-го вересня 1914 р., о годині 8-ій рано відправить ся торжественна Служба Божа, а відтак панахида за померших членів Р. Н. Союза в руській гр.-кат. церкві св. Івана Хрестителя, при 158 Germain Street.

На богослужене обовязані явити ся всі Головні Урядники Р. Н. Союза і всі Вп. Делегати і Делегатки.

Точно о годині 1-шій пополудни всі Головні Урядники і всі Вп. Делегати і Делегатки мають явити ся у висше згаданій конвенційній галі, де розпічнуть ся конвенційні наради після слідуючого порядку:

1. Отворене Конвенції Головним Предсідателем Р. Н. Союза.
2. Головний Предсідатель Р. Н. Союза покличе зпоміж делегатів трох членів до Верифікаційного Комітету для провіреня повновластий, згідно з приписами статута Р. Н. Союза, § 19.
3. Справоздане Верифікаційного Комітету.
4. Головний Предсідатель покличе з поміж делегатів Предсідателя і двох заступників для веденя Конвенції.
5. Покликаний Предсідатель Конвенції покличе зпоміж делегатів двох Секретарів для точного веденя протоколу конвенційних нарад.
6. Вибір отсих Комісій:

а) Комісії Просьб і Скарг з трох членів;

б) Комісії Виборчої з 5-ох членів до переведеня виборів Головного Уряду Р. Н. Союза;

в) Комісії Пресової з 3-ох членів для інформованя місцевих часописий про справи організації і про її цїли;

г) Комісії Шконтруючої для провіреня маєтку Р. Н. Союза.

7. Справозданя Головних Урядників Р. Н. Союза:

а) Справоздане Головного Предсїдателя Р. Н. Союза;
б) „ Головного Містопредсїдателя Р. Н. Союза;
в) „ Головної Містопредсїдательки Р. Н. Союза;
г) „ Головного Рекордового Секретаря Р. Н. Союза;
ґ) „ Головного Фінансового Секретаря Р. Н. Союза;
д) „ Головного Касієра Р. Н. Союза;
е) „ Завідателя „Свободи";
є) „ Редактора „Свободи".

8. Дискусії над повисше згаданими справозданями.
9. Справоздане Шконтруючої Комісії.
10. Вибір Головного Уряду Р. Н. Союза.
11. Зазначене висоти бондів і платні Головних Урядників Р. Н. Союза.
12. Справоздане Статутової Комісії і реформа організації.
13. Справоздане Просьвітної Комісії і дискусія.
14. Вибір Просьвітної Комісії.
15. Справоздане Комісії Просьб і Скарг.
16. Внесеня і ухвали для добра організації і дискусії над її органом.
17. Назначене місця на слідуючу конвенцію Р. Н. Союза.
18. Виплата подорожних коштів і діет Делегатам.
19. Замкнене Конвенції.

Від Головного Уряду Р. Н. Союза в Америці.

Дано в Джерзи Сіти, Н. Дж., дня 17-го липня 1914 р.

Д. КАПІТУЛА, Головний Предсідатель Р. Н. Союза
М. УГОРЧАК, Головний Рекордовий Секретар Р. Н. Союза
С. ЯДЛОВСЬКИЙ, Головн. Фінанс. Секретар Р. Н. Союза
А. ШАРШОНЬ, Гловний Касієр Р. Н. Союза.

ДЕЛЕГАТИ НА XIII. ГОЛОВНУ КОНВЕНЦІЮ Р. Н. СОЮЗА В АМЕРИЦІ.

Відділ	Голоси
1. Талпаш Теодозій	3
2. Шиманський Стефан	2
3. Петрочко Семен	3
4. Пупчик Николай	2
5. Мільо Андрій	2
6. Кричфалуші Михаїл	1
7. Рифун Павло	1
7. Капітула Андрій	1
7. Шнвір Андрій	1
8. Конашевич Григорій	2
9. Кош Ілія	2
10. Шкурат Даниїл	2
11. Шкурат Даниїл, заступник з від. 10.	1
12. Трембач Александер	1
12. Радно Стефан	1
13. Дзямба Антоній	1
14. Макара Стефан	2
15. Федак Михайло	2
16. Полянський Іван	3
17. Дунда Станислав	1
18. Вісло́цький Семен	1
19. Калиничук Іван	2
20. Писечко Гриць	2
22. Заверуха Михаїл	1
23. Феш Петро	2
24. Пацала Теодозій, заступник з від. 70.	1
25. Тарбай Дмитро	2
27. Крупинковський Александер	2
28. Муха Юліян	3
29. Озоґа Григорій	2
30. Леньо Йосиф	2
32. Фурин Іван	1
33. Онущак Гавриїл	3
35. Квочка Петро	1
36. Корба Іван	2
37. Смольницький Теодор	2
38. Мельник Стефан	2
39. о. Пристай Олекса	2
40. Ковальчик Григорій	2
42. Хованець Александер	3
43. Когут Іван	1
45. Демків Стефан	1
46. Ґбур Михайло	3
47. Стефанович Андрій	2
48. Фринцко Матвій	2
50. о. Василевич Тимотей	1
51. Карась Михайло	1
53. Витязь Олекса	3
54. Оліярчик Василь	1
55. о. Ротко Александер	2
56. Дикий Стефан	2
57. Пипюк Григорій	1
58. Дудяк Никифор	2
59. Коцан Павло	1
61. Мігаляцький Іван	2
63. Баль Семен	2
64. Подольський Самуїл	1
65. Качуряк Кость	2
66. Павлик Даниїл	2
67. Калина Василь	1
69. Титла Амброзій	1
70. Онисик Антін	1
70. Пацала Теодозій	1
71. Боівна Анна	1
72. Газайда Николай	1
72. о. Лотович Антоній	1
75. Голда Іван	1
76. Шеремета Михайло	2
77. Станько Іван	1
78. Семанчик Петро	2
78. о. Пелехович Йосиф	1
79. Гаврик Іван	1
80. Славунїк Петро	1
81. Чачка Володимир	2
82. Лучїв Іван	2
84. Глинський Стефан	1
85. Шараварко Онуфер	1
85. Мардиняк Михаїл	2
86. Гулячок Николай	1
87. Кінь Стефан	1
88. Зворецький Григорій	1
89. Левчик Василь, заступник з 289. від.	1
90. Зелїнський Петро	1
91. Марціновський Франко	2
92. Шумейко Теодор	2
94. Зень Юрій	1
95. Прислопський Андрій	2
96. Коропей Василь	2
97. Голда Іван, заступник з 75. від.	1
98. Онисик Петро	1
99. Корнова Павло	2
100. Фринцко Матвій, заст. з 48. від.	1
101. Глинський Стефан, заст. з 84. від.	1
102. Гірняк Юрко	2
104. Шкурат Кузьма	3
105. Росолович Николай	1
106. Николишин Никола	3
107. Ковалевич Григорій	1
108. Лаврушко Василь	2
109. Фариняк Іван	2
110. Мицак Михайло	1
111. Наконечний Михаїл	1
112. Бревка Катерина	1
113. Курчак Атанас	1
114. Касич Михайло	2
115. Реґрут Василь	1
116. Лобас Василь	1
117. Ханачївський Михайло	1
117. Угорчак Никола	1
119. Лакатош Луць	1
120. Виклич Стефан	2
121. Бачик Юрій	1
121. Зупко Юрій	1
122. Черемшак Марія	2
123. Гришко Василь	2
124. Онушка Іван	2
126. Валько Іван	1
127. Буката Николай	2
128. Галянка Михаїл	1
129. Прочко Андрій	2
130. Кульчицький Вовчко Фльоріян	1
131. Матвей Марія	1
132. Сова Дмитро	1
133. Галушка Константин	2
134. Майорош Стефан	1
135. Джмелик Никита	2
136. Гойсан Яків	2
137. Гудз Василь	1
138. Рудакевич Андрій	1
139. Фрис Іван	1
140. Рудик Іван	2
141. Корчинський Іван	2
142. Дронжевський Антін	2
143. Горошок Василь	2
144. Лящинський Домінїк	1
145. Сеньків Григорій	1
146. Тригуб Ілько	1
147. Трач Олекса	2
148. Кульчицький Васькович Юрій	1
149. Петришин Франко	1
151. Турчин Катерина	2
152. Югас Варвара	2
153. Боберський Іван	1
155. Ваверчак Іван	2
156. Кобаний Кость	1
157. Цепко Алексій	2
158. Семенчук Стефан	1
159. Скальський Петро	1
160. Париляк Іван	2
161. Васко Іван	1
162. Демкович Филип	2
163. Циґан Михайло	1
165. Зелїнка Теодор	2
166. Ревак Нестор	1
168. Бажан Андрій	2
169. Дрозд Іван	1
170. Шостак Андрій	1
170. Сойка Евстахій	1
171. Стасишин Йосиф	1
172. Ганчар Михайло	1
173. Гірняк Юрко, заст. з 102. від.	1
174. Юшкевич Іван	1
175. Макара Димитрій	2
176. Коваль Іван	1
178. Марчак Йосиф	1
179. Петровський Михайло	2
180. Яхимович Юліян	1
181. Познанський Михаїл	1
182. Артимович Теодор	2
183. Гаранюк Гнат	1
184. Тот Юрій	2
185. Рапач Франко	2
186. Тиханська Марія	2
187. Теплий Йосиф	2
188. Зазворський Василь (мол.)	2
189. Семнів Василь	1
190. Скоципець Теодор	1
191. Джинджиристий Григорій	1
192. Береза Володимир	2
193. Дзюрка Йосиф	1
194. Волчук Никола	2
196. Глинянський Михайло	1
197. Квачан Яків	2
198. Кавалець Николай	1
199. Федор П. Анна	1
200. Великанович Михайло	1
201. Зятик Антін	1
202. Мельник Марія	1
203. Балко Іван	1
204. Чіснок Стефан	1
205. Грабар Яків	1
206. Липський Йосиф	2
208. Зеленяк Іван	1
209. Войнаровський Йосиф	2
210. Юревич Теодор	1
211. Бусель Михайло	1
212. Циґанко Михайло	1
213. Ошуст Василь	2
214. Волянський Михайло	1
215. Кучма Семен	1
217. Пастущин Іван	2
218. Ткачишин Михайло	2
219. Наборежний Михайло	2
220. Ковалик Василь	1
221. Кривовяз Тимко	2
222. Качмарчик Йосиф	1
222. Кохан Михайло	1
223. о. Сполїтаневич Володимир	2
224. Когут Павло	1
225. Балиґроцький Яків	2
226. Ґіба Николай	1
227. Королевят Антін	2
228. Вислоцька Марія	1
229. Гомечук Ілько	3
230. Вітик Ілько	2
231. Стецула Василь	2
232. Кіч Николай	1
233. Франчук Николай	1
234. Красновський Яків	2
237. Равлюк Іван	2
238. Шикула Семен	1
239. Боросевич Іван	2
240. Зофнюк Катерина	1
242. Бойчук Кіндрат	1
243. Шавала Олекса	1
244. Прашкевич Тимко	1
245. Базїв Василь	2
246. Кравчук Іван	2
247. Колодій Тимон	2
248. Псуй Павло	2
249. Велґош Іван	2
250. Маційовський Стефан	2
251. Модний Стефан	1
252. Мізак Анна	1
253. Сулич Михаїл	1
254. Селеман Стефан	1
255. Шищук Василь	1
257. Цаповський Йосиф	1
258. Коляса Петро	1
259. Скородинський Еміліян	2
261. Ґондола Марія	1
262. Придун Олена	1
263. Миськів Яків	1
264. Обсїтник Юрко	1
265. Рач Йосиф	2
266. Кец Евфрозія	1
267. Барнол Юліянна	1
268. Фільо Михайло	1
269. Белзецький Петро	1
270. Гіль Василь	1
271. Кирик Семен	1
272. Гентош Михайло	1
273. Андрушків Василь	1
274. Синидяк Іван	1
275. Репак Зузанна	1
275. Роман Марія	1
276. Підуфалий Антін	2
277. Курко Онуфрій	1
278. Свередюк Семен	2
279. Скікевич Франко	1
280. Лазур Андрій	1
282. Парибус Пилип	1
283. Міруцький Іван	1
285. Ґрацонь Михайло	1
286. Кіцей Михайло	1
288. Підгайний Дмитро	1
289. Левчик Василь	1
290. Чачка Володимир, заступник з 81. від.	1
291. Ґлюз Теодозій	1
292. Титар Теодор	2
294. Гарбінський Петро	1
295. Стельмах Михайло	1
296. Каліновський Василь	1
297. Шмоидюк Михайло	1
298. Деркач Михайло	1
299. Іванюк Прокіп	2
300. Березовський Іван	2
301. Мотлюк Іван	2
302. Антонів Йосиф	1
303. Гуцул Никола	1
304. Кречковський Петро	1
306. Пелячик Даниїл	1
307. Корнова Павло, заступник з 99. від.	1
309. Панчишин Ілія	1
310. Сулик Тереса	2
311. Хомий Олекса	1
312. Ґац Йосиф	2
316. Паньків Семен	1
317. Осухівський Віктор	1
318. Яремко Катерина	1
319. Туз Стефан	1
322. Цебак Андрій	1
323. Федоровчак Стефан	1
324. Коцюк Михайло	1
325. о. Гривнак С. Василь	1
326. Пашкевич Іван	1
327. Корпан Стефан	2
328. о. Боярчук Осип	1
329. Заяць Василь	1
330. Вітеняк Ілько	2
331. Венґрин Іван	1
332. Захарків Петро	1
333. Кіч Іван	1
334. Гладкий Олекса	1
335. Прочко Андрій, заступник з 129. від.	1
336. Волянський Василь	2
338. Янковський Франко	2
339. Сорока Іван	1
340. Мацюський Іван	1
341. Волянський Петро	1
342. Вадяк Йосиф	1
343. Кавалкевич Іван	1
345. Микита Іван	1
347. Дупнак Теодор	1
348. Куріца Тимко	1
349. Салак Іван, заступник з 366. від.	1
350. Каштанюк Іван	1
353. Шкільняк Гриць	1
355. Юриевич Стефан	1
356. Ванько Мирон	1
357. Візний Андрій	1
358. Задорожний Григорій	1
359. Сікорський Петро	2
360. Савіцький Стефан	1
363. Мацкула Іван	1
365. Чернес Теодор	1
366. Салак Іван	1
367. Мельник Василь	1
368. Яцишин Гавриїл	1
369. Марців Іван	1
371. Бойкевич Григорій	1
372. Костюк Василь	1
374. Запойський Дмитро	1
375. Войнаровський Йосиф, заст. з 209. від.	1
376. Чепа Іван	1
377. Москаль Стефан	1
378. Угорчак Никола, заст. з 117. від.	1
379. Клим Михайло	2
380. Калінчак Василь	1
381. Вовк Йосиф	1

УНЕВАЖНЕНІ ВИБОРИ ДЕЛЄГАТІВ.

Згідно з приписами статута Р. Н. Союза в Америці уневажнено вибір слідуючих делеґатів:

В. 3. о. Ілія Кузів, принятий яко заступник делеґата: Теодозій Лабовський — неправний вибір.

В. 73. Повновласти правно вибраного делеґата п. Івана Витязя не прислано до Гол. Уряду Р. Н. С.

В. 91. Семен Костецький — неправний вибір.

В. 125. Горпина Весловська — неправний вибір.

В. 130. Теодор Кульчицький Гут — неправний вибір.

В. 240. Никола Моранець — неправний вибір.

В. 273. Василь Хомів — неправний вибір.

В. 302. Яцко Семенюк — неправний вибір.

В. 361. Теодор Більо — неправний вибір.

В. 313. Юлія Франковська — неправний вибір.

УНЕВАЖНЕНІ ВИБОРИ ЗАСТУПНИКІВ ДЕЛЄГАТІВ.

Згідно з приписами статута Р. Н. Союза в Америці уневажнено вибір слідуючих заступників делеґатів:

В. 204. Василь Дандів — неправний вибір.

В. 242. Теодор Піндак — неправний вибір.

В. 361. Катерина Синютка — померла.

В. 365. Иосиф Конотопський — неправний вибір.

ЧЛЕНИ СТАТУТОВОЇ КОМІСІЇ.

Згідно з § 21 приписів статута Р. Н. С. призначено до Статутової Комісії слідуючих пп.: Онуфрій Шараварко, дел. від. 85, Іван Ваверчак, дел. від. 155, Михайло Петровський, дел. від 179 і Семен Ядловський, член Гол. Екз. Комітету. Дано в Джерзи Сіти, Н. Дж., дня 17. липня 1914.

Від Головного Уряду Р. Н. Союза в Америці:

Д. Капітула, гол. предс.,
М. Угорчак, гол. рекорд. секр.,
С. Ядловський, гол. фін. секр.,
А. Шаршонь, гол. касієр.

Розпоряджене.
ДО ВСІХ МІСЦЕВИХ УРЯДНИКІВ Р. Н. СОЮЗА В АМЕРИЦІ.

З уваги, що під теперішну хвилю в старім краю вибухла війна між Австро-Угорщиною і другими державами, і що в нашій організації є поважне число членів, котрі може будуть покликані до військової служби або схотять самі виїзджати до старого краю на війну, де будуть наражені на каліцтво або і на смерть, — отсим розпоряджаєсь і наказуєсь місцевим урядникам Р. Н. Союза, не видавати під сю пору жадному членови або членам, котрі виїзджають до старого краю, подорожних листів, або відбирати від них гроші, як на се позволяє статут в § 260 і 261.

Дальше, кождий член або члени Р. Н. Союза мусять зрозуміти, що виїзджаючи тепер до старого краю, наражують ся тимсамим на небезпеку утрати житя і тому, коли хто має намір їхати, нехай їде з тим зрозумінєм, що виступає добровільно з організації і не може відтак мати до неї ніяких претенсій.

За Головний Уряд Р. Н. Союза:

Д. Капітула, гол. предс.
М. Угорчак, гол. рек. секр.
С. Ядловський, гол. ф. секр.
А. Шаршонь, гол. касієр.

„SVOBODA“ (LIBERTY)
THE RUTHENIAN WEEKLY
Published every Thursday at
83 Grand St., Jersey City, N. J.
TELEPHONE: 498 JERSEY CITY.

Published by
The Little Russian Nat'l Union
of America.

Established 1893.

JOSEPH STETKEWICZ, editor.
83 Grand St., Jersey City, N. J.

A. SAWKA, manager.
83 Grand St., Jersey City, N. J.

Terms: Two dollars a year.
Single copy: 5 cts.

Entered as second-class matter March 30, 1911, at the Post Office at Jersey City, N. J., under the Act of March 3, 1879.

AMERICAN ASSOCIATION OF FOREIGN LANGUAGE NEWSPAPERS MEMBERSHIP LABEL

Оплачувати ґазету треба завсіди з гори.

Гроші треба посилати в реджістрованім листі, або через експресовий або почтовий моні ордер. Моні ордер, то є грошевий переказ, котрий дістанете від почтаря або аґента на експресовім офісі, пішліть на нашу адресу, бо без него ми не годні гроший дістати.

Дописи просить ся писати лишень на одній стороні картки. Дописи, непригожі до друку, нищить ся, коли з гори не було назначено, що жадає ся їх звороту і не було залучено марок на зворот.

ЕВРОПЕЙСЬКА ВІЙНА Й УКРАЇНСЬКА СПРАВА.

Найповажнійша анґлійська ґазета „The Times", котра виходить в Лондоні, столици Анґлії, помістила таку нотатку:

„Сербське питанє не є одинокою спірною точкою між Росією й Австро-Угорщиною. Питанє руське (Ruthene) або малоруське є таксамо дуже важне. Двайцять пять міліонів Русинів (Ruthenians) або Малоросів жиє в полудневo-західних провінціях Росії, а 4 і пів міліона Малоросів жиє в Галичині і в північно-східній Угорщині.

„Більшість сих австро-угорських Русинів є членами грецько-католицької церкви (уніятами).

„Відень (себто австрійське правительство) в останних роках ширило пропаґанду уніятської церкви між Русинами в Росії, а Росія на се відповіла попиранєм православної пропаґанди між Русинами в Австро-Угорщині.

„Се є політична гра під релігійною покришкою".

Сю нотатку льондонської ґазети подала в телеґрамах з Лондону нюйорська ґазета „New York American" в числї з 31. м. м. п. з. „Руська (Ruthenian) пропаґанда є великим чинником у виступі Росії".

Ся нотатка, хоч не конче вірна (неправда, наче би Австрія пропаґувала унію в Росії; Австрія не дала жадної притоки до царславної пропаґанди в Галичині, але Росії та пропаґанда була потрібна, аби мала кого брати в оборону), але вельми замітна. Видно, що вже і в політичних кругах Анґлії зрозуміли вагу і значінє української справи у спорі між Австро-Угорщиною і Росією.

І дійсно, українська справа в теперішній війні грає дуже важну ролю. Українську справу назвав російський уряд і російські політики — житєвою справою Росії. Бо вони розуміють, що Росія може бути тільки тоді великою могучою державою, коли буде мати при собі богату в природні скарби Україну та коли український нарід буде творити одну націю з народом московським. На перепоні сим російським великодержавним намірам стоять передівсім Українці в Австро-Угорщині. Колиж би їх Росія мала під собою, то сподіваєть ся, що їх здусила би і змосковщила.

* * *

Одначе в тім нещастю є нашим щастєм, що другі держави не хотять такого великого московського сусіда та, що воліли би, аби Українці відлучили ся від Москалів і тимсамим ослабили дотеперішну велику Росію, хору на дальші заборчі наміри. Сими державами є Німеччина й Австро-Угорщина. Їх противросійська політика є для нас дуже наручна і ми, оскільки можемо, мусимо ще ту політику підпирати.

Перед нами два шляхи, або: чорна московська неволя і повільна загибіль нашого народа, або: свобіднійше житє у злуці з другими державами, хоч би і німецькими, або німецько-славянськими.

Коли би Українцеви сказав який Серб або Словак (про кацапа не говоримо, бо зі зрадником шкода говорити. хиба би се був темний, збаламучений Русин), що наша політика не є славянофільською, (значить, що нема в ній взаїмної славянської любови), то треба йому так сказати:

— То ви розумієте славянофільство в тім, що один нарід має пожирати другий? Як ви нас хочете бачити такими славянофілами, то ми радимо вам насамперед спробувати такого славянофільства, а побачимо, чи довго би ви ними були, як би російський уряд зачав вас по „славянофільськи" московщити?! Коли ганебна, звірська царська неволя має називати ся — славянофільством, то нехай буде прокляте се імя! Ви, Серби, терпіли турецьку неволю, а ви, Словаки, терпите мадярську, то не знаєте, що то славянська неволя! А ми Українці терпіли і терпимо славянську неволю — польську і московську, тож знаємо, що вона значить. Се о много страшнійша неволя від турецької і від мадярської. А ціле теперішне славянофільство — се вихвалюванє тої страшної неволі. Ми її терпимо і знаємо її ціну, і коли відкидаємо таке „славянофільство", то маємо до того аж занадто богато рації! А всім, що нам осьмілять ся за се робити докори, крикнемо: Проч, царські слуги!

Не хочемо теперішного „славянофільства", котре є олицетворенєм не славянської любови, але славянської царської неволі, анї бачити анї знати анї чути про нього! Нехай воно пропаде разом з розпадом великої царської держави не хочемо раз на все!

Нехай жиють вільні, свобідні, самостійні славянські народи, а між ними й український. Воля кождому славянському народови — отсе є правдиве славянофільство. І таке славянофільство повинен голосити кождий славянський нарід, бодай кождий для себе; другі народи нехай лишить в спокою зі своїми любовними заявами! Се вистарчить!

З ДАЛЬШИХ ВИСТУПІВ ГЕЦЕВА.

НОВЕ ЯЙЦЕБИТІЄ СТАРИМИ ЯЙЦЯМИ В МАГАНОЙ ПЛЕЙН, ПА.

(Допись з Маганой Плейн, Па.)

Господин Оніхро Гецев, котрий в Америці зробив себе професором, пробував два рази уладити своє „собраніє" в нашім „плейзі" Маганой Плейн, Па. Перший раз приїхав до нас Оніхро дня 25. м. м., але на віче ніхто не прийшов, тож скінчило ся на попойці в шинку з трома і пів кацапами. Гецев при склянці дуже марикував собі, що в Америці нема „Москалів", котрі хотіли би слухати „професорської науки" і дати йому за се якого кводра. Всі півчверта кацапи зворушили ся жалібними словами Ґедзила й обіцяли йому скликати „большоє собраніє" на 31-го липня с. р. Сим потішили господина фалшивого професора і він відїхав, а за 6 днів знова приїхав.

Що то було стукоту і гуркоту, заки він приїхав. Всі три і пів кацапи бігали і просили людий на віче. Сподівали ся, що разом буде до 50 і пів, але се їм було мало, тож попросили й Українців, щоби прийшли привитати їх гостя. І своїм і Українцям говорили, що „Гецев буде показував кумедію, але за дурно".

— Яку кумедію? — питають ся люди.

— Та ніби буде вповідав за процес у Львові, що там Поляки увільнили 4-ох „русских" — каже один кацап.

— Як увільнили, то вже шкода балакати, — кажуть наші.

— Але треба їм і Полякам „пропіти многолітствіє", — каже той пів кацапа.

— Та ви собі пійте, як хочете, — кажуть наші люди.

— Але такой прийдіть, — просять кацапи, — подивите ся, тай пійдете!

— Ну, то вже то зробимо вам, але для кого иншого то ми того певно не зробили би! — сказали наші.

Дня 31-ого липня с. р., в пятницю, дійсно приїхав Гецев вдруге до Маганой Плейн. Віче заповіджено в галі Мецкера на Мейн стріт на 6-ту годину вечером. Люди зібрали ся коло галї і чекали на кацапського гостя. Аж о 7-ій годині явив ся Гецев в товаристві одного полісмена (більше не міг роздобути), батюшки Стефанка і місцевого кацапа Михайла Голенди. За ними всі зібрані увійшли до галї та позанимали місця, а декотрі з браку місця мусїли стояти. О годині 7.30 зачав ся вибір президії. Вибрано кацапську президію, але якось так тихо, що ніхто не чув, бо жадного голосованя не було. Одначе Українці проти того не виступали, бо хоч їх була значна більшість, то не хотіли вибирати своєї президії, щоби потім кацапи не говорили, що такий Гецев був на українськім вічу. Тож уряд президії впав на двох кацапів як манна на жидів у пустини. Потім Голенда представив людям, що то за один той Гецев. Каже, що нібито він був професором, але його Поляки й Українці нагнали. Отже в старім краю вже дітий не вчить, а приїхав сюди вчити старших людий.

Опісля зараз вийшло Ґедзило, але вже не мало відваги говорити по московськи, а пробувало говорити мішанкою „українсько-московською", щоби всім догодити. Та ледви промовив кілька речень з похвалами для галицьких зрадників-кацапів, як нараз посипали ся голосні оклики:

— А ти падлюко! зраднику! Йди, йди на царську шибеницю! Повісь ся на царську нагайку! Вдави ся рублями! Хруню! Маєш чим хвалитись, що зраджуєш свій нарід! Цабе до Росії! Найміте російських поліцаїв!

То була друга манна, яка несподівано впала на Ґедзила так як на жидів у пустини.

По тім принятю Гецев хотів якось поправити ся і зачав говорити про якусь „одну общерусскую идею". Але знова іно промовив кілька речень, як посипали ся слова:

— Мовчи, зраднику! „Шарап"! А гей — до московського корита! Ганьба кацапам! На загибіль!

Галас був пекольний і вже анї слова не було чути, що талапав Ґедзило. Бачучи своє безвихідне положенє, „професор" відійшов на бік, завстиджений, нібы ученик, що не вміє заданої лекції.

Тоді вийшов батюшка Стефанко і зачав говорити, що „Свобода" неправду писала, що він був у Пасейку „яйцебитий", бо нібито в нього яйці не трафили.

— Як-єсь не мав, то маєш! — крикнув один вічевик і вліпив йому кілька гнилих яєць в саме лице.

— Кушайте, кушайте, батюшка! — кричали другі і сипали дальше на нього яйцями.

Чи було сотка тих яєць, то не присягну, але за копу присягну. Се вже була трета кацапська манна, від якої „батюшка" пожовк як би з воску зроблений. Можна 'го було дати на офіру за гріхи кацапські.

Батюшка втік миги ся, а на салї загреміла пісня: „О, честь вам, кацапські лайдаки!"

Звуки пісні несли ся далеко на улицю і стягнули до галї богато цікавих „бойсів". Коли вони довідали ся, що то так витають „кацапа", то і собі зачали кричати „казап давн!"

Кацапи просили полісмена, щоби їх виратував, але він розкладав руками і казав: „Що я один зроблю?!" А люди і собі розкладали руками і казали до кацапів:

— Біда, мало полісменів! Ідіть до Росії, там їх богато!

Не було иншої ради і віче закінчено. Кацапи хотіли співати „Боже, царя, храні", але люди зачали кричати: „Най 'го шляк трафить" і заглушили кацапське беканє піснею „О, честь вам, кацапські лайдаки".

Кацапи пінили ся зі злости, але виділи свою безсильність і тихо сиділи.

Гецев поки міг то ховав ся, але вкінци таки мусів вийти. При виході з галї впала четверта манна вже на Гецева. З усіх сторін посипали ся гнилі яйці на Гецева. „Истинно-русскій" дух розносив ся від нього широко, тож всі від нього відскочили, а яйця як летіли так летять. Я собі міркую, що певно бодай сто курий мусїло намучити ся через тиждень, аби достарчити тільки смердячого жовтка для господина Гецева. Але се були російські кури, бо як казали нам в „сторах", ті яйця походили з Росії. Тож не диво, що так смерділи і, що такі були „до лиця" для господина Гецева. Казали кацапи, що Гецев аж плакав по тім „яйцебитію", але нам здаєть ся, що може його сльози не були би такі жовті, як ті знаки, що він за своїм слідом лишив.

На ратунок принесено кацапскови рушник і збанок води. Обчистивши ся, як міг, втік з полісменом до „стріткари". Вічевики ще його попращали заслуженими окликами, а анґлійські бойси камінцями.

Десь хлопці ще роздобули білий міх, намалювали на нім кацапа, підписали „Гецев" і бігли з тим міхом за „стріткарою" та кричали: „Вйо, кацап, вйо!" Лишили обох Ґедзилів аж за містом, як Гецев пересів до другої кари. Тут полісмен зажадав від нього заплати за ратунок, але Гецев випрошував ся, що богато не може дати. Аж кацап Коблда виратував його з клопоту. Видів, що полісмен не розуміє кацапської бесіди, виймив свої гроші і заплатив йому.

Здаєть ся, що Оніхро добре попамятає магонойське „принятіє". Люди говорили, що хоч Гецев вже був „професором", але матуру здав аж в Маганой Плейн, Па.

Чи Ґедзило по маганойськім „яйцебитію" спамятаєть ся, чи ні, то не знати. Але кацапські ґазети заповіли дальші його виступи. В четвер, дня 6-ого с. м. має він бути в Ст. Клейр, Па.; в суботу, дня 8-ого с. м. в Макаду, Па. і в неділю, дня 9-ого с. м. в Мт. Кармел, Па.

Сподіваємо ся, що тамошні Русини-Українці також привитають кацапа, зрадника, російського аґента, так як він на се заслужив своєю підлою роботою. Гниле яйце — не амінь; в „сторах" дістанете, але спішіть ся, бо кацапи викуплять, аби не було чим їх витати.

Гецев привіз до Америки нову галузь торговлі — продаж гнилих яєць.

Член 365. відд. Р. Н. С.

Гадки по здвизі.

Подаємо ще отсї замітки про здвиг Січий і Соколів у Львові, дня 28. червня с. р., за львівською „Совободою":

Поляки злякали ся нашого здвигу. Вони пересьвідчили ся на власні очи, що Українці не є такі безсильні, як про се пишуть польські ґазети. Здвиг був для них великою несподіванкою і то такою несподіванкою, що вдарила їх як довбнею по голові. І через кілька день польські ґазети нічого не писали про величавий український здвиг, наче би його зовсїм не було.

Аж в кілька день по здвизі, коли Поляки охололи з першого перестраху, взяли ся про нас писати, але лише в тїй цїли, щоби здвиг понижити та осьмішити. Одні написали, що здвиг представляв ся їм страшною товпою, яка іде на знищенє европейської культури. Обертають очевидно кота хвостом, бо здвиг якраз є доказом нашої культури, є доказом, що український нарід в силї сотворити щось величавого! Але ляцьке серце так перейшло ненавистию до нас, що навіть не в силї припустити, аби Українці могли дати щось культурного.

Другі польські ґазети старали ся з легковаженєм відозвати ся про наш здвиг, а дальше додали цїлу пригорщу безличної брехнї. Вони кажуть, що цїлий здвиг був уладжений за пруські марки, що учасники здвигу не були виключно Українці, але що там находили ся і польські перебрані, заплачені хлопи.

Поляки самі добре знають, що пишуть брехню, але вони мусять так писати, бо хотять нею успокоїти свій перестрах. Чи дійсно за пруські марки уладжений був здвиг, про се знають десятки тисяч учасників здвигу. Кождий з них — хотяй се як тяжкий рік — радо поніс і грошеві жертви, бо знав, що ювилейний здвиг се таке народне сьвято, яке варте і остатної лепти з кишені Українця. Отже кріпка народна сьвідомість і любов народу стягнули людий до Львова, а не пруські марки, україножерні панове.

Ще инші польські ґазети почали Поляків величати дуже кольтурними за те, що не побили Українців у Львові. Отже за що було нас бити? За те, що ми бажаємо сили нашому народови, за те, що ми не хочемо їти в найми Ляхам? Справді, до краю доходить польська безличність. Зрештою, ми знаємо, що Поляки готовили ся з бійкою на нас в день здвигу, але велика наша сила приневолила їх до мовчанки. Се-ж був день, в якім Поляки зі страху поховали ся по мишачих дірах, отже про бійку не було кому думати!

Ще дурнійшим і безличнійшим від польських ґазет показали ся кацапи. Кацапня з розпуки дерла собі волосє! Їх так вже мало, а тепер ще меньше буде. Вони ганьбили здвиг, що не був гарний, що не був рівний. Ану, кацапи, покажіть ви такий здвиг хочби в тисячній части. Не втнеш, Паньку, тїста!

Дальше написали кацапи по примiру своїх польських опікунів, що всї учасники здвигу дістали „диети" себто гроші на дорогу і харч. Видко, що кацапам з розпуки аж в голові помішало ся. Здвиг змішали вони з своїм „собраніем Качковского", на якім виплачують рублї і дають ковбасу. Ні, кацапська худобо, Українці уладили сьвято своїм коштом, бо в них є зрозумінє народного сьвята і народних обовязків! Не судіть нас, царські запроданці, після себе!

Такі то думки і враження зродили ся в головах наших ворогів. Се новий доказ, що було се сьвято, якого нам кождий може позавидувати. Соколи і Січи дали доказ гарної орґанїзації. Особливо на перше місце вибила ся орґанїзація „Сокола-Батька". Видко, що люди там не сплять а працюють.

Та не можна вже сього сказати про независимі Січи. Кождий, хто бачив похід і вправи, бачив, що независимим Січам (які гуртують ся під командою Трильовського) недостає ще много і то дуже много. Видко, що в тих орґанїзаціях за богато крику, а за мало роботи. Коли орґанїзація „Сокола-Батька" поставила в рядах понад 9 тисяч людий, то Січи дали ледви 3 тисячі. З сього наука, що не криком і сваркою, а совісною працею стоїть усяка орґанїзація.

ВСЮДИ НЕЩАСТЄ ВІД КАЦАПІВ.

(Письмо з Босни).

До львівської „Свободи" прислав один кольоніст Українець з Босни отсю допись, яку подаємо яко один з тисячних примірів, до чого може довести кацапство.

В Боснї є поверх 9.000 українських кольоністів, що живуть окремими осадами, мішано з Мазурами або й поодиноко. На жаль, всі вони засуджені на випародовленє, бо недалекий час, як стануть Сербами. Причинили ся до того головно галицькі кацапи. Вони розкинули між наших кольоністів свої видавництва і заохотили їх до православя. Під впливом кацапської аґітації в 1910. р. богато наших людий приняло сербське православє і нинї вони вже цураються ся своєї народности. Ходять до сербських церков, дітий учать в сербських школах тай всї зачинають по сербськи говорити. Навіть діти, виховані в лісї коло худоби, переймають сербські пісні, між собою говорять по сербськи і так відзивають ся дома до своїх родичів. Про старшу молодїж, що робить по фабриках, нема що й говорити. Вона говорить лише по сербськи, співає сербські пісні, а дівчата віддають ся за Сербів. Словом, наші кольоністи в Боснї не довго втримають ся при своїй народности.

Є тут кількох сьвящеників Українців, але вони заняті головно будовою церков і до просьвітної орґанїзації малу прикладають вагу. Лише в Прнявbooрі і Каменицї є читальнї „Просьвіти" і ті місцевости ще опирають ся сербщинї. А чейже так могло би бути і в инших кольоніях. Так щож, кацапство і наше недбальство виставило їх на загибіль.

Крайна пора взяти ся до ратунку, коли не хочемо, щоби 9 тисяч наших людий в Боснї пропало раз на все. Отрясіть ся з поганої сербщини, говоріть чистою українською мовою, виховуйте дітий в українськім дусї і не відчужуйте ся від 30 і кілька міліонів своїх братів. А передівсім читайте українські часописи, котрі сполучать вас знову з народом, з якого ви вийшли, читайте українські книжки, які піддержать у вас українського духа, а стережіть ся кацапщини, бо вона веде вас до загибели.

Новосїльський.

ОБЕЗПЕЧЕНЄ НА ЖИТЄ МОНАРХІВ.

Ґазети донесли були, що замордований наслїдник престола був обезпечений на житє на величезну суму в однім голендерськім асекураційнім товаристві. Тимчасом з віродостойного жерела доносять, що померший архикнязь був вправді асекурований — в користь своїх дітий — однак в австрійськім товаристві і то на розмірно невелику суму, бо лиш на 200 до 300 тисяч корон. Чи архикнязь обезпечив ся в заграничнім товаристві, доси не стверджено.

Богато австрійських архикнязів обезпечило ся на невеликі суми. На найбільшу суму між ними асекурував ся теперішний наслїдник престола з нагоди свого вінчаня, бо на 600 тисяч корон. Найбільшим прихильником обезпеченя на житє був анґлійський король Едвард, котрий видавав величезні суми на асекурації. Тай теперішний король Юрій пішнов за примiром свого великого батька. Подібні відносини панують на італійськім дворі. Як король Умберто, батько тепер пануючого Віктора Емануїла, так і він обезпечений був на 400 тисяч лірів. Еспанський король Альфонсо по траґічній смерти портуґальського короля Кароля обезпечив ся у Францiї на кілька міліонів франків. Болгарський король Фердинанд є обезпечений ще з княжих часів.

На невеликі суми обезпечені володарі скандинавських країв. Папа Пій X. ще як венецький патріярх обезпечив ся на 500 тисяч лір — в користь своїх сестер. Подібно як померший король Едвард, так і папа є великим прихильником асекурації. Замордований сербський король Александер обезпечив ся був в австрійських товариствах на 600 тисяч корон.

Заходи теперішнього сербського короля Петра не увінчались успіхом: жадне товариство не хотіло приняти його пропозиції. Також заходи кн. Віда асекураційні товариства відкинули. Всі наслідні володарі платять звичайну асекураційну премію. Лиш деякі російські великі князї мусять платити додаткові премії з приводу великого ризика, бо як відомо, російські князї умирають переважно неприродною смертю, а товариства мусять суму виплатити.

СКЛАД БУДУЧОГО НОВОГО СОЙМУ В ГАЛИЧИНІ.

КІЛЬКО ЧЛЕНІВ СОЙМУ ПРИПАДАЄ НА УКРРАЇНЦІВ, А КІЛЬКО НА ПОЛЯКІВ?

З 227 (згля́дно 228) членів нового галицького сойму припадає на Українців 61 (з хвилею основання українського університету 62) або 27.2 процент, на Поляків 166 членів сойму або 72.8 процент.

3 вірилістів буде 3 Українці (греко-католицький митрополит у Львові та греко-католицькі епископи в Перемишли і Станиславові). З хвилею, коли в Галичині повстане український університет, буде четвертий український вірильний голос для ректора українського університету.

З поміж 215 послів припадає:

1) в курії великої табулярної посілости земельної: 1 мандат на Українців, 44 мандати на Поляків;

2) в цензовій курії міській: 6 мандатів на Українців, 40 мандатів на Поляків;

3) в загальній курії міській: 3 мандати на Українців, 9 мандатів на Поляків;

4) в курії торговельних і промислових палат (5 мандатів): всі мандати одержать Поляки;

5) в курії промислових стоваришень міста Львова і міста Кракова (2 мандати): також оба мандати дістануть Поляки;

6) в курії сільских громад і прочих міст і місточок припадає на Українців 48 мандатів, на Поляків 57 мандатів.

Треба зазначити, що до Поляків зачислено також 900.000 галицьких жидів.

ТАЙНИ АРХИКНЯЗЯ.

Сумна смерть архикнязя Франца Фердинанда збудила в людській памяти тайни австрійського архикнязя Івана Сальватора, що перед 23 роками пропав без вісти. Нині мало хто памятає сю історію, котрою свого часу інтересував ся весь сьвіт.

Архикнязь Іван залюбив ся в 17-літній танцерці Людмілі Штубель, що виступала в однім віденськім театрі, але залюбив ся так сильно, що почав забувати на всі свої обовязки. Покинув місто Лінц, де був ґенералом, і замешкав потайки у Відни, щоби бути лиш близше своєї любки. Тоді сідоглавий стрий цісаря архикнязь Альбрехт, зробив острий докір молодому архикнязеви, а той відповів йому також остро. Цісар велів Іванови перепросити Альбрехта, але Іван відмовив, заявляючи, що вирече ся радше назвиска і титулів. Прийшло до острої сварки. Незадовго опісля архикнязь оженив ся з своєю любкою і замешкав в Цюріху під назвищем Івана Орта.

З сеї пори зачинаєть ся мандрівка архикнязя, котрого відцурала ся ціла родина, крім цьоньки архикнягині Маргарети і архикнязя Франца Фердинанда. Покійний наслідник престола, тоді 25-літний молодець, любив архикнязя Івана. Тому навязав з ним переписку, що тривала довший час. Мав листи з Німеччини і з полудневої Америки, де був поїхав арх. Іван на власнім кораблі, бо хотів там зачати нове житє. Там і всякий слух по нім загинув. Кажуть, що його корабель захопила буря і розбила, так що архикнязь погиб разом з жінкою і цілою кильдоєльною залогою.

Кілька літ кружили про него ще всілякі вісти. Він лишив у Відни богато приятелів, з котрими свого часу стикав ся. Були се переважно письменники з газет, малярі та музики. Вони писали про него ще якийсь час в газетах, але вкінци і забули за него. Тілько архикнязь Франц Фердинанд не забув. Будучи вже з натури мовчаливим, говорив він не радо про свою дружбу з Іваном, а ще меньше про долю пропавшого без вістки. Та найблизше його окруженє знало добре, що зробив він дуже богато, щоби не тратити з очий Івана. Кажуть, що Франц Фердинанд вислав своїм коштом трох найздібнійших слідчих агентів до полудневої Америки, котрі в 1899 р. віднайшли місце побуту Івана Орта, його жінки і вже 15-літного сина.

Орт служив у одного кольоніста і тужив за вітчиною, для котрої не міг пожиточним стати. Франц Фердинанд написав до нього і незадовго одержав відповідь від Орта з проханєм вистарати ся у цісаря, щоб міг себе називати австрійським підданим. Однак йому се не удало ся. В шість літ пізнійше одержав Франц Фердинанд посилку з Японії, що містила фотографії обоїх Ортів і сина та намятки з їх подорожи. Покійний архикнязь просив Івана, щоби повернув до Европи і оба мали зійти ся в місті Брукселї. Було се в 1905 р. Однак Іван Орт не приїхав до Европи, хоч арх. Франц Фердинанд, завевнював його, що ся стріча буде мати важні наслідки для них обох. Про що мали вони радити, остало тайною, так як і таємниче питанє, чи Іван жиє і де перебуває.

Часописи пригадують тепер, що тосканська кн. Людвика, сестра Івана і бувша саська престолонаслідниця, вневняє в своїх памятниках, що архикнязь Іван при прощаню з нею сказав, що до вітчини поверне. „Я постановив — говорив він — зникнути і уладжу ся так, що ніхто ніколи мене не найде. — Але як цісар умре, поверну, бо тоді Австрія буде мене потребувати... Не вірте ніколи, що я умер. Поверну, а тоді поговоримо".

Так пишуть тепер німецькі газети, але чи се правда, инша річ.

З ТИЖНЯ.

Мадам Генрієта Кайо, жінка бувшого президента міністрів і міністра фінансів Франції, яка була поставлена перед суд в Парижи за убитє редактора „Фігара" Гастона Кальмета, а яку присяжні судії оправдали і увільнили. Побіч пані Кайо представлена судова палата, у якій відбувала ся ся сензаційна розправа. — Президент Вілсон припоручив ґенеральному заступникови МкРейнольдсови розпочати цивільну і кримінальну акцію против зелізничої компанії „Ню Йорк, Ню Гейвен і Гартфорд", якої президентом є Джеймс Г. Густіс, і против деяких теперішних і давнійших директорів і урядників сеї компанії за нарушене анти-тростового акту. — Зорганізований бейсбол, якого „царем" є Бан Джонсон, дістав удар, коли Давид Л. Фультс, президент братства грачів повідомив магнатів, що зорганізовані ґрачі застрайкують, як Кляренс Крафт поверне до Нешвіл по відкликаню його з Брукліна і винайменю до Ньюарку. — Джордж Р. Мíган з Бостону здобув шампіонство в пливаню на віддаль, перепливши просторонь від парку Баттери в Ню Йорку аж до Санди Гук.

НАШІ ЕМІҐРАНТИ НА ОСТРОВІ ЕЛІС АЙЛЕНД.

З причини европейської війни плавба на мори дізнала перешкоди. Корабельні компанії здержали відїзд своїх кораблів. Кораблі, які перед кількома днями відїхали, повернули з океану назад до Ню Йорку. Через те стало положенє еміґрантів, призначених до депортації, дуже прикре. Деякі з них находили ся вже на покладі кораблів, які мали відїхати, инші вже находили ся в дорозі до старого краю. Тепер однак з причини війни здержано відїзд кораблів на необмежений час, а також завернули з дороги кораблї з еміґрантами. Заходить отже питанє, що властиво вчинуть іміґраційні власти з виключеними еміґрантами: чи задержать еміґрантів на Еліс Айленд, чи найдуть якийсь спосіб, щоби їх відставити до старого краю.

Европейська війна спричинить цілковитий застій в еміґрації до Злучених Держав. Злучені Держави мали би тепер нагоду переконати ся, чи здержанє еміґрації, якої домагають ся деякі Американці, принесе користь чи страту Злученим Державам.

Число Українців, задержаних властями в послідніми тижни, є розмірно дуже мале.

Олена Пикирчук, з пов. Снятин, літ 25, прибула разом з донькою на кораблі „Пенсильвенія". Власти задержали її, доки не зголосить ся по ню її муж Василь. Після оповідання Олени, муж перебував в Канаді, але тепер має працювати в Ню Йорку.

Стефан Худьо, з пов. Ліско, 45 літ, прибув на кораблі „Зіленд"; їхав до свого брата Федя, який жиє у Фултон, Н. Й. Його власти задержали, бо під його опікою приїхав Стефан Худоба, літ 11, який їде до своєї матери Марії Стакури, котра також жиє у Фултон, Н. Й. Оба мусять чекати, доки від матери Стефана не надійде „афідевіт".

Юрко Громиш, 30 літ, приїхав з жінкою і двома дітьми. Власти задержали їх з тої причини, що під їх опікою приїхав 6-літний Евген Галвай, якого батько жиє в Дейтон, О. Громиш походить з українського села в Хорватії.

Марія Андрухів, з пов. Чортків, літ 18, прибула на кораблі „Каледонія" ще 20-го липня і чекає на гроші від сестри і шваґра Матея Ковальського, котрий жиє в Плейн Лейк, Альта. (Канада).

Катерина Андріїв, з пов. Товмач, 25 літ, прибула на кораблі „Пенсильвенія", приїхала шукати за своїм мужом Павлом, котрий має перебувати в Брукліні, Н. Й. Вона находить ся у відмінім стані і власти можуть її пустити лише тоді, коли її муж зголосить ся.

Параня Александрович, 30 літ, і **Евдоха Савка,** 29 літ, **з пов. Бібрка,** прибули на кораблі „Фатерлянд"; обі їхали до свого кревного Михайла Катулі, котрий жиє в Джемейки, Л. Ай. Обі полишили своїх мужів в старім краю. Власти хотять розвідати ся дещо про Катулю, а передівсім, чи він є жонатий і чи зможе зопікувати ся обома жінками.

Лев Лотоцький.

Літники.

Літо. Неділя. В селї гамір. Чути і співи. Подеколи і скрипка озоветь ся, а там із гір лине поважний звук трембіти. Хати порожнїсенькі. Всьо на воротах. По улицях повно народу.

І вдова Параська зачинила хату й сїла біля воріт. Дивить ся на молодїж, що пустує на улици. Дехто, переходячи, кивне до неї головою, але богато й не гляне в її сторону. Гей! гей! Колись і вона була ґаздинею. Навідували ся до неї сусїди. Були оказії! Покумала ся не з одними, та тепер гей завмерло її обійстє! А й бож невесело тутечки! Хата стара, обідрана! Один бік стріхи вітер зірвав, а там вся чорна, така вже чорна! Лиш де-де дикий мак зацвив червоно. В одному місци й бодак узяв ся. Мабуть вітер занїс насїнє й виріс клятий і пишасть ся колючими листками. На обійстю пустісенько. Лиш величезна стодола без огорожі остала з усїх будинків. Ані одної стіни, ані одного колика! Всьо поїли студені зими! А тепер вітер грає якесь так жалібно, понад стріху, поміж слупи. Наче каже до старої: „А таєь її обідрала, ґаздине! Ні хворостини не оставила! Ось ще слупи є! Ано візьми барду та бери ся до слупів. Цюп, і цюп, та їх стешеш! Ти то вмієш!... Візьми барду? А де вона? У Жида! Всьо в Жида!

Старий поки жив, пив і пив! Поля було кілька кавальчиків, та пияк рік по рокови усї Жидови в зуби встромив. Усї до одного і той малесенький в Білих-керничках, з долинкою, де було конопли як ліс удають ся, а й мак незгірший пишав ся, а й капуста бувала. Всьо удавало ся, а й навозу не треба було. Звичайно долинка. І продав клятий пияк! Попродав всьо й помер. А вона остала така біднесенька! Діти попідростали і пійшли в найми. І їй довело ся на старости літ кугати самій однїсенькій у старій хатї. Велика та пуста! Валить ся! Як вітер загуде, то понад стріху щось так стогне, начеб хто заводив. Годі всидіти!

Стара під ваготою гадок похитує головою. Гей! гей! В кого є хата гарна, сьвітла, в того й повно літників. Аж гамірно тамки! Співають, наче зїхали ся, щоби звеличати літо боже на селї, проміж горами. В кого є літники, радїє, бо ж і гарний ґрейцар остане по них. Лиш до неї ніхто не заглянув! Та і пощо? Вжеж усї бояли ся! Ануж подує вітер та завалить старе шатро і придавить ще кого! Стара підняла ся, щоби не дивити ся на сьвіт, на людий, а заховати ся у сьому шатрі, наче у гробі. Може справді подує вітер і стара стріха, падучи, привалить її і всьому кінець! Її горю! Вже хотіла відійти, аж чує якийсь гамір, наче би богато людий улицею наближало ся. І справді йдуть. Іде їх богато, але се не хлопи! Пани! Молоді паничі та панночки. Гуторить тота дружина в голос, та дивним дивом по нашому. Виринають слова, що їх і вдова Параська захоплює. По нашому! Боженьку ти мій, наче пісня пливе улицею. По нашому! Хоч лише самі паничі і панночки, але свої, свої! А вжеж свої!

Дивуєть ся старенька. Та ось тота уся дружина зупиняєсь біля неї, наче нарочно, щоби приглянути ся старій, обідраній хатї, та порожній стодолї. Щоби поглумити ся над руїною!

Нахмарила сиві брови вдова Параська, аж чує:

— А се чия хата?

Якась панночка мабуть посмітала, бо вийшла вперед і рукою вказує на обійстє. Сонце ґрає ся її ясним волосечком, що визирає з під ширококрисого капелюха. Стара, хоч і рада була сказати, що то її хата, та не годна добути слів. Якось гей встидно признати ся їй, що то її шатро. Тож замісць неї озвав ся хтось з гурту з поміж хлопів, що стояли й собі біля дружини паничів та панночок:

— А ось тої ґаздині!

В словах тих було тільки глуму, що старенька вдова аж очи прижмурила, наче вчула важкий біль у серци.

Та панночка з ясним волосечком підійшла аж до неї й каже:

— Матусю! В вас ще нема літників! Можеб ви нас приняли на два-три дні, заки оглянемо ваші гори. Нас є тринайцятеро; ми заплатимо.

Стара мовчить, бо регіт з поміж хлопів не дає їй до слова прийти. Та ось уся дружина літників обступила її й просить, щоби таки конче відступила не хату, а тоту велику стодолу на два-три дні. Вдова Параська боронить ся, що стодола порожна, клаптика соломи нема, а й не огорожена.

—Е, се пусте!—кличуть паничі.—Ми купимо зеленого галузя й захистимо її. Купимо й сїна, дуфрівного, пахучого й мати-мемо постіль. Тож згода?! Нас є тринайцятеро! Кожде з нас дасть вам по ринському й будете мати 30 ринських, а й галузє і сїно для вас остане. — Старій здаєть ся, що се сон якийсь. Та паничі кинули ся поміж собою і небавом в руці вдови було 30 ринських.

І зароїло ся від літників на обійстю старої Параськи. Сусїд Артемко пролаз літникам фіру зеленого галузя, що й було привіз був, аби захистити кусень пшеці на загуменку. Літники заплатили й небавом стодола замаєна довкола зеленим галузєм, виглядала немов яка сьвятиня. А й копиця сїна найшла ся з села. Літники розпростерли його по стодолї й посїдали на імпровізованих постелях, а небавом і залунала пісня весела тутечки, наче щоби прогнати відтіля й слїд сумовитого вигляду, що визирав тутечки раньше з кождого кута.

Старенька вдова, сховавши гроші в скриню, ходила наче очарована по хатї, доки не прийшла ніч і не вилїз на поднїнє небо срібний місяць і не розсипав богатого сяєва по її обійстю, по стодолї в зеленому галузю і не заглянув у її вікно.

Тоді аж пустили ся рясні сльози зі старечих очий та крізь тоті сльози не визирав смуток, а сьвіла радість.

Але й на улици весело. Нарід збіг ся зі всїх усюдів і обступив обійстє вдови Параськи. Ба, дехто війшов і на подвірє, а всї дивлять ся на стодолу. А там так весело, такий гамір. Тут бесїда, тут регіт, а тут пісня лєть ся одна, друга, а все по нашому. Нарід слухає. Кожде слово паде в його душу і немов будить її з важкого застою і кличе: Вставай!

Лєть ся пісня за піснею, а там і залунало могуче слово: „Ще не вмерла Україна, і слава і воля!" І нарід не видержав, а співав також. І пісня стала така могуча, що звуки її розлягали ся широко й далеко, а в горах залунала так чудно якось, начеб і вони кликали собі: Не вмерла! не вмерла! не вмерла!

З АМЕРИКАНСЬКИХ ДОТЕПІВ.

Шікаґовський місячник „Ді Гавзголд Ґест" надрукував такий чисто американський дотеп:

Убогий ученик одної висшої школи в Ню Йорку поїхав на „Вести", щоби підчас вакаций заробити собі трохи гроший. Дістав роботу в одного фармера, а хоч перший раз в своїм житю бачив фарму і нічого не знав робити, то так охочо і щиро брав ся до всього, що фармер на все дивив ся крізь пальці. Найсьмішнїйше одначе, що не знав, як називають ся фармерські знаряди ані навіть зьвірята. Граблї називав лопатою, козу коровою, качора півнем, і т. и. Походило се звідси, що ніколи їх не бачив в Ню Йорку.

Одного разу фармер кличе його і питає:

— Ти добрий бігун?

— Знаменитий, — відповідає студент. — В нашій школї я був найліпшим бігуном і два рази дістав першу нагороду на перегонах бігунів.

— Добре, то побіжи і прижени мої вівці, які пасуть ся ось там на преріях.

Студент метнув ся і за 15 мінут вертає, але такий змучений і задиханий, що просто з ніг валить ся.

— Що-ж там такого? — питаєсь фармер — чи ти може мав який клопіт з вівцями?

— З вівцями ні, але з ягнятами була дуже важка праця. Я сильно набігав ся, заки їх загнав до хлїва.

— Ягнята? — каже здивований фармер — алеж у мене нема ягнят.

Тепер студент почав дивувати ся.

— Якже се, нема?! Є пятеро. Такі маленькі, з великими ухами і короткими хвостиками... Ходїть, подивіть ся; вони в хлїві.

Фармер пійшов до хлїва і увидів між вівцями пять заяців. Студент-бігун позаганяв їх замісць ягнят.

Чалий.

КАЛЄНДАР.

СЕРПЕНЬ.

н.ст.	Дні	РУСЬКІ СЬВЯТА	с.ст.
6	Ч	† Бориса і Гліба муч.	24
7	П	† Успеніє св. Анни	25
8	С	Єрмолая сьвящмуч.	26
9	Н	9. по Сош. † Пантелеймона	27
10	П	Прохора і Никанора	28
11	В	Калиника муч.	29
12	С	Силя і Силуана	30

НОВИНКИ.

З Америки.

„СВОБОДА” БУДЕ ВИХОДИТИ ТРИ РАЗИ НА ТИЖДЕНЬ!

В старім краю війна. Наші земляки в Америці зацікавлені і затривожені сею війною до найвисшого степеня. Також у боєвих рядах стоять не чужі чужинці, а свої рідні братя... Кождий бажає як найскорше довідатись про найновійші вісти з терену кровавої боротьби, а тут треба чекати на ті вісти аж цілісінький тиждень! Хто вміє читати анґлійські або які инші дневники, сей заспокоює свою пекучу цікавість з чужої преси; хто-ж читає тільки свою рідну часопись, сей поневолі мусить ждати від одного четверга до другого...

Заряд „Свободи”, в порозуміню і за згодою членів екзекутивного комітету, порішив зарадити сьому лихови і постановив в часі війни видавати орґан Р. Н. Союза три рази на тиждень: у вівторок, четвер і суботу. У вівторок і суботу „Свобода” буде виходити на 4-ох сторонах, а в четвер на 8-ох. Найблизше (33) число нашої часописи появить ся уже слідуючої суботи (8. с. м.), а дальші числа будуть виходити правильно у назначених висше днях. Думаємо, що наші читачі будуть нам за се вдячні і не будуть нарікати на недостачу матеріялу до читаня...

Ми не пожалуємо ні часу, ні труду, ні видатків, щоби тільки вдоволити наш загал, який тепер — хвалити Бога — береть ся кріпко до читаня і поширює тим способом засіб свого знаня. Від коли почала ся в Европі війна, у нас не замикають ся двері від питаючих за „сьвіжою” „Свободою”. Щоби „Свобода” була „сьвіжа”, то треба її частійше пускати у сьвіт, і ми се робимо в тій надії, що видаванє її три рази на тиждень причинить ся у великій мірі до загального вдоволеня.

—o—

РОЗМОВА З О. АРДАНОМ ПРО ВІЙНУ.

З приводу теперішної европейської війни мав редактор „Народної Волі” о. Іван Ардан розмову з редактором скрентонської анґлійської ґазети „The Scranton News”. В тій розмові, яку згадана анґлійська ґазета подала в числі з 1. с. м., сказав п. Ардан, що не богато з тих Австрійців, котрі є в Америці, піде на війну, бо вони нею не одушевляють ся та, що у війні ходить тільки Росії о те, щоб заняти полудневу часть території.

Щодо першого твердженя о. Ардана, то не знаємо, відки він має такі відомости, бо оскільки нам звісно від наших членів, то австрійські консуляти переповнені зголошуючими ся до відїзду. Колиж вони не поїдуть, то не тому, що нема в них запалу воювати за Австрію, але тому, що спинена атлянтійська пароплавба. Оповідають люди, що видно навіть серед них велике одушевлене, що підуть воювати проти Росії, про яку о. Ардан не осьмілив ся сказати анґлійському редакторови ані одного згірдного слова.

Сказав тільки наче про щось дуже маловажне, що в тій війні ходить тільки о пробу Росії заняти полудневу територію.

Виразнійше кажучи, ходить Росії о занятє полуднево-східних сусідних земель. Се є українські землї в Австро-Угорщині (Галичина, часть Буковини і північно-східна частина Угорщини). Безперечно, що Росії о се ходить, бо не від нині вона має намір застромити свій червоно-синьо-білий прапор на Карпатах. Але для нас Українців се не є маловажна справа, аби ми з легковаженєм говорили, що Росії ходить тільки о занятє якоїсь там полудневої території. Чи може в очах о. Ардана се така маловажна річ? Чи може о. Арданови таки милійша російська неволя ніж та дрібка свободи, яку наша нація здобула собі в Австрії?

І з „Народної Волі” пробиває вправді не явно москвофільське, але зближене до москвофільського становище в справі теперішної европейської війни.

Таке враженє видно мав з розмови з о. Арданом також і редактор скрентонської ґазети, бо написав так: „Іван Ардан, редактор „Народної Волї”, яка тут (себто в Скрентоні) виходить в російській мові”. Видно о. Ардан не пояснив йому, в якій мові виходить сусідка згаданої анґлійської ґазети (обі вони мають поміщенє в однім домі при 316 Вашінґтон Аве.), а Анґлієць з розмови мав враженє, що се говорить Москаль; так москвофільською вона для нього виглядала.

Може о. Ардан і „Народна Воля” бодай діждуть ся похвали — від кацапських ґазет за „славянофільство” або „безсторонність”....

МОСКОВСЬКИЙ ЧОРНОСОТЕННИЙ ДНЕВНИК В АМЕРИЦІ.

Доси був в Америці тільки один московський дневник „Русское Слово”, котрий виходить в Ню Йорку. Се поступовий дневник, який не щадить чорносотенцям належних ударів, а царя трактує яко найстаршого ката в Росії. Зате прихильно відносить ся до всіх гноблених царським урядом народів, отже й до Українців. Боліло се дуже кацапів, які прибули сюди з Галичини і чорносотенців, що прибули сюди з Росії, але не могли своїй біді зарадити. Вже здавна мали вони намір видавати кацапсько-московсько-чорносотенний дневник, щоби впихати його людям, аби не читали „Русского Слова”. Але не мали надії на успіх, бо бачили, що „Русское Слово” сильно розширюєть ся, а тимчасом кацапсько-московсько-чорнотенних „Правди(?)”, „Свѣта” і „Русского Эмигранта” люди ані руш не хотять читати. З тижневником то ще пів лиха, але що було би з дневником? Шкода сипати гроші на дурно.

Та прийшла тепер велика війна проти Росії. Нарід війною дуже цікавить ся і тому настав серед Москалів, а навіть деяких кацапів великий попит за „Русским Словом”, а рівночасно великий перестрах серед цареславних „предводителей”, що буцімто нарід зінсуєть ся, бо на царя наплює і т. д. Рада в раду і найдено раду. Постановлено видавати „Русского Эмигранта” щодня. Але, чи і се що поможе, сумніваємо ся. Раз, що в ґазеті нема редакторів і вона дуже пуста, а друге, що чорносотенну ґазету люди копають. Чорносотенна ґазета „Прикарпатская Русь” в Галичині має всего 200 (двіста) передплатників, а не то тут, на вільній американській землї. Що найбільше така ґазета може мати тут кількох безплатників. „Децоль!”

—o—

САМОВБИЙСТВО ЛЬВІВСЬКОГО АДВОКАТА В НЮ ЙОРКУ.

З Ню Йорку доносять, що там поповнив самоубийство д-р Ліліся міський радний зі Львова, котрий утік зі Львова до Америки, допустивши ся богато крадежий. Поповнив самоубийство з нужди.

—o—

МАМА УБИЛА ДИТИНУ.

Дня 1. с. м. о 6. годині рано на улици Когус Род у Ватерліт, Н. Й., знайдено якийсь клунок. Коли папір розвинено, далі були онучі, а в середині була нежива, цілком счорніла дитина. Догадують ся, що якась мати породила дитину, а що хотіла і надалі уходити за панночку, зараз по породі дитину удусила і занесла до води, щоби втопити, але видно, що мусів хтось перешкодити, бо до води не кинула, хотяй недалеко було (іно через „стріту”), а кинула до рова коло „сайдвоку”. Чи винайдеть ся, що то за панночка така немилосерна, не знати.

—o—

572 ПОТОМКИ.

В окрузі Рувіл в Канаді помер недавно 84-літний старець, що мав похорони, як ще може ніхто. За його домовиною ішли щоправда лише його потомки, що зїхали ся з цілої Північної Америки, щоби віддати свому батькови послідну прислугу. Та самі сі потомки вистарчали зовсім для похоронного походу, бо було їх, як пише „Нешенел”, не меньше як 572 дітий, внуків і правнуків.

З українських земель.

ЕПИСКОП ОРТИНСЬКИЙ У ЛЬВОВІ.

Епископ Ортинський задержав ся у Львові і з причини війни не може тепер виїхати до Америки. Замешкав в монастири оо. Василіян у Львові. Львівські ґазети доносять, що еп. Ортинський робив заходи, щоби наклонити з 20 жонатих галицьких сьвящеників, аби взяли собі ординаріятські відпустки та виїхали з ним до Злучених Держав на нові греко-католицькі нарохії, які епископ задумує зорґанізувати.

—o—

ЯК СІЧИ І СОКОЛИ ВИТАЛИ АРХИКНЯЗЯ ЛЄОПОЛЬДА САЛЬВАТОРА.

До львівського українського дневника „Діла” пишуть з міста Щирця (коло Львова): Почуваня живого привязаня до цісаря й держави заманіфестували вчера українські орґанізації Щиреччини з приводу побуту архикнязя Лєопольда Сальватора на вправах артилерії під Щирцем. Коли архикнязь, вертаючись зі Служби Божої, увійшов в ринок, приступила до нього, ведена послом львівського округа о. Фолисом делеґація щирецьких українських інституцій, зложена з о. Баричка, о. Вілинського, дир. Малицького, дир. Могильницького і о. Стернюка, причім посол о. Фолис звернув ся до архикнязя з промовою, висловляючи втіху щирецьких Українців з його побуту на українській земли, а заразом просив архикнязя, щоби приняв заяву великого жалю цілого народу з причини ненадійної, траґічної смерти бл. п. архикнязя Франца Фердинанда та постійної традиційної любови до цісаря, цілого його дому і держави. Архикнязь приняв дуже прихильно привіт посла о. Фолиса, а відтак, коли орхестра „Сокола” з Ланів грала австрійський гимн, розмовляв зі всіми членами делеґації про ріжні справи, причім навіть казав собі представити і членів їх родин, які близко стояли. Розмовляючи, перейшов архикнязь цілий ринок здовж шпаліру уставленого делеґаціями „Соколів” і „Січий” Щиреччини з прапорами, випитуючи посла о. Фолиса та місцевого начальника „Соколів” п. Куриласа про ті орґанізації. Потім ціла делеґація відпровадила архикнязя аж до його кватири в Острові, де перед кватирою відбула ся дефиляда „Соколів” і „Січий”. Ціла маніфестація зробила дуже добре враженє мимо того, що з недостачі часу потрібного до її приготовленя, та ізза дуже вчасної поранної години не можна було зібрати на той день цілої сили наших народних орґанізацій. Була се стріча народу з архикнязем без посередництва офіціяльних кругів так, що одиноким офіціяльним чинником був посол о. Фолис, яко виборний представник населеня. Тим-то ціла маніфестація набрала і більшої ваги, ніж як би вона була устроєна урядово: урядниками, бурмістрами і т. п.

—o—

ЗДВИГ СІЧИЙ І СОКОЛІВ У „МУВІНГ-ПІКЧЕРАХ”.

Галицька публика на провінції, котра походу Січий і Соколів у Львові не бачила, буде могла небавком оглядати його в кінотеатрах (мувінґ-пікчерах), бо париська фірма братів Пате зробила знимку з більше ніж половини походу підчас дефиляди. Появлять ся також численні знимки фотоґрафічні, які покажуть деякі замітнійші частини походу.

—o—

НОВИЙ УКРАЇНСЬКИЙ ДІМ У ЛЬВОВІ.

Заходом всіх українських товариств у Львові поставлено недалеко площі під український театр — при улици Івана Котляревського гарний дім для Музичного Товариства ім. Лисенка. Викінченє будови дому поступає скоро наперед. Вже усунено вовнішне руштованє, наслідком чого виступила фасада дому в цілій своїй красі; стилізовані грецькі ліри, що украшають два горішні аттики, вказують кождому призначенє дому; другий поверх о вузких вікнах дає заздалегідь до пізнаня, що комнати того поверха призначені на науку: велика саля іде через 2 поверхи; долом її великі вікна, а над ними овальні, убрані нітукатерією рогів, з яких виспливають ся квітки; до будинку веде 6 входів зглядно виходів, які не тільки позволяють вигідно без перешкоди навіть в часі найбільшої глоти увійти кождому до будинку, але і запевняють на случай небезпеки свобідний вихід просто на улицю. З тих входів ведуть широкі мармурові сходи до всіх поверхів, з яких поверх призначений для Музичного Інститута, вже викінчений. У великій сали і в партері нема ще підлоги і осклення у вікнах, але се буде викінчене в перших днях с. м. Електричне освітленє, водопроводи і централне огріванє готові. Наш артист, п. М. Модест Сосенко, кінчить мальованє малої салі на II. поверсі, а за тиждень забираєть ся до роботи коло великої салі. З дотеперішних робіт його видно, що мальованє тих саль і вестибулів буде ділом артистичним, держаним в народнім стилю минувшини. Над артистичним виконанєм чотирох великих образів, представляючих алеґорії музики, штуки, просьвіти і вихованя, працює звісний маляр п. Новаківський; до алеґоричних фіґур взяв п. Новаківський за пiклад народні типи з Полтавщини, Гуцульщини, Яворівщини і Городенщини; типи ті держані в чисто етноґрафічнім характері повисших околиць.

—o—

УЛИЦЯ ШЕВЧЕНКА В ЧЕРНІВЦЯХ.

Улицею Шевченка назвала міська рада в Чернівцях (столичнім місті Буковини) дотеперішну улицю Лелійну. У бурмістра явила ся була свого часу депутація і передала письмо, в якім просила, щоби улицю Руську названо улицею Шевченка. Та радні в раді громадській використали нагоду і назвали улицю руську улицею архикнязя Франца Фердинанда і княгині Софії Гогенберґ, хоч улиця Панська красше надавала ся, щоби її назвати іменами сих осіб. Улиця Лелійна веде з Ринку попри ратуш і першу державну ґімназію на площу Австрії.

—o—

ЗРІСТ КИЇВА.

Російський міністер для заграничних справ Маклаков випрацював проєкт прилученя до Київа двох підміських осель: Шулївщини і Караєвського.

—o—

ВІДЧИТИ ПИСЬМЕННИКА ГНАТА ХОТКЕВИЧА В ОДЕСІ.

Сими днями в Одесі в салї „Гармонія” український письменник Гнат Хоткевич прочитав два відчити про житє галицьких Українців взагалі, а передівсім про побутове житє Гуцулів. Підчас відчитів, кількох Гуцулів з Галичини виступить у своїх національних строях зі співами, танцями і грою на своїх інструментах. Такі концерти Гнат Хоткевич уладжував уже в Харкові і Москві, де вони тішили ся великим успіхом.

—o—

НОВА ЗЕЛІЗНИЦЯ НА УГОРСЬКІЙ РУСИ.

Сего року отворено на Угорській Руси в Мармарошських горах нову зелізничу лінію: Вішовельд-Борша, довгу на 58 клм. Нова зелізниця є відногою зелізниці М. Сигот-Ясінь (Керешмезе), яку побудовано перед кільканайцяти літами в долині ріки Тиси. Стація Вішовельд (вельд—долина) є віддалена від Ясіня 48 клм., а від М. Сиготу 25 клм. Білет з Ясіня до Боршої коштує около 3 К. Нова зелізниця іде цілий час долиною ріки Вишови, котра творить етноґрафічну границю між Українцями і Волохами. Від Боршої будують зелізницю дальше на схід, щоби получити її з буковинськими лініями, бо Буковина ще доси не має безпосередного получення з Угорщиною.

—o—

НІМЕЦЬКІ КОЛЬОНІСТИ ПОКИДАЮТЬ УКРАЇНУ.

В останних кількох літах даєть ся замітити серед німецьких кольоністів на російській Україні сильний рух за поворотом до Німеччини. Сього року сей рух дуже поширив ся. Німецькі кольоністи еміґрують головно з волинської ґубернії, з околиць Звягля і Рожищ луцького повіту та звідси місточок Пулин, Холоск і Горошки житомирського повіту. В останних кількох місяцях виеміґрувало з волинської ґубернії коло три тисячі німецьких родин.

—o—

СМЕРТЬ ГАЛИЦЬКОГО ПРОГУЛЬКОВЦЯ У ДНІПРІ.

Російський дневник „Кіевская Мысль” доносить, що тими днями приїхало до Київа кількох Українців з Галичини, 4 ґімназистів, 2 учителів і 2 приватних людий і оглянувши Київ виїхало напроплавом по Дніпрі в околице Межигіря. Підчас купелі двох з прогульковців почало топити ся на глибині; одного з них вспіли товариші вирятувати, а другий Тиміш Гевко, утопив ся. До вечера шукали прогульковці і рибаки труна Гевка, але не удало ся його віднайти. Гевко був учителем виділової школи в Рогатині, мав 30 літ і полишив в Галичині родину. Тіло його найдено аж на другий день і поховано на старім Запорозькім кладовищи коло Межигородського Спаса.

—o—

СМЕРТЕЛЬНІ ВИПАДКИ В ГАЛИЧИНІ.

В Кривчи, перемиського повіта, втопив ся в Сяні 27-літний Казимир Дудинський, почтовий урядник, а в ріці Бузі під Добротвором, камінецького повіта, 18-літний селянин Дмитро Стадник. — В Ніяґрині, долинського повіта, повісив ся 3. м. м. 70-літний селянин Михайло Литвин. Причиною була довга хороба. — В Самборі убили 9 м. м. жиди Абрумко Кац і Яків Зібін управителя тамошного заведеня спусканя пива до фляшок жида Юду Фрайденгайма з причин особистих непорозумінь. — В Реклиніцях коло Сокаля ранив себе тяжко револьверовими вистрілами зарібник Андрій Бурка з причини родинних невзгодин. — В Поморянах, зборівського повіта, засипала глина 8-літну Доську Лисанівку, в часі як вона набирала з ями глину. — В Камінці струмиловій утопила ся в ріці Бузї Ксеня Маярівна, дочка селянина з Добротвор, з невияснених доси причин. — В Мацьковичах, перемиського повіта, утопив ся в студни господар Микола Голуб. Причиною були наслідки торічних елементарних нещасть. — В Сільци беньковім, каменецького повіта, убив грім 5-літного Флоріяна Рибіцького.

—o—

УТЕЧА АДВОКАТА.

Зі Львова пропав без вісти недавно польський адвокат др. І. Каспарек, полишивши около чверть міліона корон довгів. Др. Каспарек виїхав найімовірнійше з жінкою до Америки, приготовивши заздалегідь все до утечі. Ще перед двома тижнями повідомив він адвокатську палату, що виїздить на два місяці для поратованя здоровля і просив о назначенє заступника. Між пошкодованими є многo його сторін і кільканайцять львівських купців.

—o—

ЧЕРЕВИК ЗАГУБИЛА!

Олена Тененбавм переходячи улицями Львова не запримітила, що загубила один черевик! Спамятала ся щойно богато пізнійше, отже пійшла на поліцію, щоби зголосити там оригінальну згубу. На її щастє зголосив ся там рівночасно поліцай, що найшов її черевик на улици Кароля Людвика. Отже до дому вернула Тененбавм уже в двох черевиках.

—o—

„БУРЖА ПОЛЬСКА”.

Була вже „польска єсень”, „зіма”, „вйосна”, „лято”. Найбільший польський поет Міцкевич і жаби спольщив, бо писав, що „жадне жаби так пенкне не крачом як польске”. Було раз вже польське „тшенсенє земі” в Заліщиках, на руській земли (польські ґазети назвали се „тшенсенє” польським, най їм буде!). Коломийський кацап Білоус оголошував, що продає „ґнуй польскі”, а тепер львівська ґазета „Слово польске” пише, що була в Галичині „буржа польска”. Вже все спольщено: бракує ще тільки „холери польскої”.

—o—

СВОЇМИ КУЛЯМИ НЕ ВЛУЧИВ, А САМИЙ ЗГИНУВ.

Сумна подія стала ся дня 8. с. м. на зелізничій стациї в Хриплині коло Станиславова в Галичині. Зелізничий урядник М. Козловський стріляв чотири рази до своєї розведеної жінки, а тоді зелізничий писар А. Виговський убив Козловського трома вистрілами на місци. Виговський удержував любовні зносини з Козловською.

—o—

АСЕКУРАЦІЯ ВІД КРАДЕЖИ КОНИЙ.

В однім селі київської ґубернії, на російській Україні, наміряють селяни в цїли борби із злодіями коний взяти ся за такий спосіб: мають ввести у себе взаїмну обезпеку від крадежи коний. Коні будуть принимати до обезпеки у висоті половини оціненої суми з премією 6 копійок від рубля оцінки. В случаю крадежи всі члени орґанізації беруть участь в шуканю коня, а ті, що ухиляють ся від шуканя, платять кару по рублеви в хосен капіталу обезпеки. Ті, що не хотять обезпечувати своїх коний, попадають в підозрінє, яко імовірні спільники кінських злодіїв.

—o—

ЯК ВОНИ НАС ЛЮБЛЯТЬ...

Один з сьвящеників пише до львівського українського дневника „Діла”: Жена моя з 3 дітьми була в купелях в Риманові в Галичині. Дня 10 липня мій 8-літний синок бавив ся коло своєї вілі „под Ґвяздов”. Одна з льокаторок, котра добре знала, що жена і діти мої є Русини, бо чула все на своє „утраплене” руську мову, питаєть ся мого синка: „Повєдз мі, муй малєнькі, чи ти Русін, чи Поляк?” Мій синок каже: „Я є Русин і Українець”. На те вона (а є се пані, жена урядника дирекції скарбу у Львові): „Як ти Русін, то сьвиня!” Синок мій відвернув ся від неї і з плачем побіг до матери. Так проявляють свою „любов” до нас ті польські круги, які мають претенсію до культурности і все нам колють очи своєю „висшою культурою”. — о. М. Д.

З широкого сьвіта.

ДЕ ЛЮДИ ЦІКАВЛЯТЬ СЯ УКРАЇНСЬКИМИ СПРАВАМИ?

Дописуватель російської ґазети „Кіевская Мысль”, яка виходить в Києві, столици України, описує в 162. числі, що на виставі в Ліоні (Франція, Прованс) дуже гарно представляєть ся шкільний відділ. Між иншим довідуємо ся з тої дописи в „Кіевской Мыслї”, що там знають і дуже цікавлять ся українським рухом. Ось що читаємо в тій дописи:

„Тут, в Ліоні всі великі місцеві патріоти. Довідавшись, що я кореспондент київської ґазети, завідуючий шкільним відділом, теж видно великий ліонський патріот і політик, почав з великим зацікавленем розпитувати мене про долю українського руху та української мови в Росії”.

Не знати, що розповів „кореспондент київської ґазети” про український рух, бо не знати, чи знав він що розповісти про нього. Адже, се тільки у Франції думають, що хто живе чи працює на Україні, мусить все про неї докладно знати. Але про долю українського руху на російській Україні можна й дуже коротко розповісти: не дозволяють, забороняють, карають і т. д.

—o—

МОСКОВСЬКИЙ ЕПИСКОП — ПРИЯТЕЛЬ УКРАЇНЦІВ.

Московська ґазета „Біржевия Ведомості”, котра виходить в Петербурзі, столици Росії, пише ось-що про московського православного епископа Никона з Красноярска, котрий, як звісно, дуже прихильно відносить ся до нашого народа. За недовгий час свого житя в Красноярску владика Никон зажив великої популярности. В Красноярску і в Єнисейщині не перестають говорити про його громадянську діяльність. Не буває майже жодних публичних зборів, яких не відвідав би владика. Не боячись переслідувань, він впорядив вечір памяти Т. Шевченка. Він все впорядковує концерти, відчити, збирає гроші на приюти, школи, музеї тощо. Відвідує тюрми, де незвичайно людяно поводить ся з арештантами, без ріжниці національности; пише в місцевій ґазеті „Єнисейская Мысль” на літературні теми (про Шевченка) і громадянські. На виступи ґазет проти владики, він відповідає цілими статями. Недавно владика орґанізував подорож прочан в Інокентієвський монастир. Наскільки популярний владика в народі, видно з того, що в сїй подорожи взяло участь до три тисячі селян.

—o—

МОСКАЛІ ПРОТИ СЛАВЯНСЬКОЇ ЛІТУРГІЇ.

Московська ґазета „Биржевыя Вѣдомости”, яка виходить в Петербурзі, столици Росії, пише: Богато ґубернаторів звернуло ся до міністра внутрішних справ із жалобою, що богато католицьких сьвящеників відправляє в католицьких церквах після східного обряду. Міністерство звернуло ся до католицьких духовних властий з заявою, що в случаю, коли деякі католицькі сьвященики будуть дальше відправляти у східнім обряді, то будуть остро карані. „Мученики” за цареславє в Галичині мають ще один примір релігійної „свободи віри” в Росії.

—o—

ПОЛЬСЬКИЙ ВИСТУП НА ЧУЖИНІ.

Краківську поліцію повідомлено з Венеції в Італії, що арештовано там 22-літного Яна Ґонтка, сина робітника з Кракова. Ґонтек в однім з венецьких готелів украв дорогоцінности вартости 33 тисяч лірів. Ґонтек служив в австрійській маринарці в Полі, а в маю с. р. здезертирував з корабля. Підчас військової служби був караний кілька разів за крадіж.

—o—

САМОВБИЙСТВО З ЖАЛЮ ЗА АРХ. ФРАНЦОМ ФЕРДИНАНДОМ.

Віденські ґазети доносять з Раґузи: Жандарм Ілько Пеінковіч, стаціонований в Іванчі, в Боснї, застрілив ся на дорозі між Раґузою а Іванчі. При самовбийнику найдено лист, в якім за причину смерти подає великий жаль ізза траґічної смерти престолонаслідника.

—o—

ХОТЯТЬ ВІД ЯПОНЦІВ ДІЗНАТИСЬ ПРО ВІЙНУ.

Опис російсько-японської війни, дуже докладно зібраний, видав японський ґенеральний штаб. Міністер війни Сухомлінов у Росії вніс до міністерської ради проєкт визначити 200 тисяч рублів на виданє сеї книжки в російській мові.

—o—

ДУНСЬКА КНЯЖНА СТУДЕНТКОЮ УНІВЕРСИТЕТУ.

Дунська княжна Марґарета, наймолодша дочка князя Вальдемара, стрийка теперішного короля Данії Християна X., ходить на університет в Копенгазі, столиці Данії. Є се перша женщина з пануючої родини, що учить ся в публичній школі. Має вона тепер 19 літ і походить по матери з дому князів Орлеанських. Найстарший її брат князь Аксель в лютім м. р. оженив ся з італійською графинкою і зрік ся всяких дідичних прав.

ДОПИСИ

З PERTH AMBOY, N. J.

В справі представлення „Січинський-Потоцький".

Дня 19. липня с. р. відограно у нас представлене „Січинський-Потоцький". На вид нечисленної трупи ми не мали надії, щоб воно випало добре. Тимчасом се перейшло наші очікуваня. Аматори грали ріжні ролі і то так спритно, що цілком не було видно браку осіб. На статистів пристали наші добровольці, які, відповідно научені, творили одну гармонійну цілість.

Перлою всіх артистів є безперечно п. Іван Левкевич. По нім видно великий талант. З великим спокоєм відограв ролю Січинського, а знова зі знаменитою вервою жида, дідича-доробкевича. Пізнати, що п. Левкевич є здібний до кождої майже ролі. Не можемо поганити нікого; всі відограли свої ролі дуже добре, а найбільше може праці вложила п. К. Маланчукова в скорім характеризованю всіх осіб.

Беручи загально, се представлене приносить велику користь там, де воно відбуло ся. Треба лишень доложити стараня, аби нарід зрозумів се представлене, задивляв ся поважно і не сьміяв ся, де сьміяти ся не треба. Проте повинен бути конечно хтось між народом, хтоби таки між актами обяснив коротко слідуючий акт і уважав на захованє публики.

У нас вислухано се представлене з таким поважним настроєм, що, здавалось, нарід враз зі сценою переживає сї хвилї. А коли виходили з салі, мож було бачити на поважних лицях сьвідоміїших людий слези. Се найлучший доказ, що представлене зробило своє, пригадало неодному хвилї дійсно пережиті; настроїло і піднесло всіх патріотично.

Безперечно велика заслуга в сїм п. А. Маланчука і Компанії, що підняли ся сего діла. А ми уважаємо за свій обовязок заохотити на сїм місци всї громади, де ще не відограно сего представленя, аби чим скорше поробили до сего кроки, завязали комітет, розвели агітацію і постарали ся, аби і у них відбуло ся се представлене, а не пожалують.

Пертамбойці.

—o—

З BROOKLYN, N. Y.

Як бруклинські Українці сьвяткували 100-літні роковини пророка України Тараса Шевченка дня 4. липня 1914 р.

Чудовий день. Здавалось, що і сонце присьвічує ясвійше, немов би хотіло приглянутись, як поклонять ся люди тому, котрий кланяв ся лиш правді, котрий терпів за мілїони: як згадають „не злим тихим словом" того, котрий за житя не зазнав волї, за яку так завзято боров ся.

Вже від 3-тої години почав зібрати ся нарід на означеній комітетом салі зібрань. Около 4-тої похід формуєсь в два віддїли. Похід попереджує віддїл козаків на конях, за ними орхестра, а далї Братства і Товариства зі своїми прапорами і таблицями з українськими і англійськими написями.

В поході брали участь слїдуючі Братства і Товариства: Бр. Пр. Тройці, Бр. сьв. Ап. Петра і Павла, Сестр. св. Анни, Бр. св. Йосифа з Вудгейвен, Л. Ай. Тов. „Зап. Січ", Тов. Богд. Хмельницького, Тов. „Укр. Козаки", Бр. св. О. Николая Роб. Тов. „Любов", Тов. „Просьвіта" і Тов. Т. Шевченка.

По середині товариств дївчата в народних строях несли синьо-жовту ленту з написию „І мене в сїмї великій, в сїмї вольній новій, не забудьте помянути не злим, тихим словом", а за ними везений чвіркою сивих коний в гарнім повозї, умаєний вінками та хоругвками, пишав ся портрет нашого Пророка Тараса Шевченка.

В часї походу комітетові роздавали приглядаючим ся Американцям брошурки в англійській мові п. з. „The Forgotten Nation and its Prophet", в котрій була коротенько змальована історія українського народа і хто був Т. Шевченко тай чому ми його величаємо.

Похід випав надзвичайно імпонуючо, а брало в нїм участь около 2 тисячі народа.

Около 7 год. вечером перша програмова точка, себто похід скінчилась, а зачав ся концерт.

Вступне слово мав мати місцевий парох о. Р. Волинець, але він виїхав з Бруклина, отже заступив його д. Юліян Павчак.

По сїм слїдували продукції молоденького „Бояна" під батутою звісного неструдженого дірігента-учителя п. М. Гундича, котрий в розмірно короткім часї, бо за неповна два місяцї, зумів так прекрасно вишколити хор, зложений з самих новиків. Перша пісня Бортнянського „Вси язици" випала знаменито. П-нї Юлия Корецька своїм милозвучним голосочком, наче в соловейка, відспівала соля в супроводї орхестри п. Смоленського: Шевченко-Бигдай „Тополя" і Шевченко-Бонковський „Карі очи", за що нехай прийме отсим слово признаня. Д. І. Каровець зі зрозумінєм віддекламував „До живих і мертвих", а п. М. Корнацкий, професор музики, відограв соли скрипкові на причуд гарно, за що публика нагородила його грімкими, довго неустаючими оплесками. По тїм д. Юліян Павчак виголосив гарно оброблений відчит на тему „Житє Т. Шевченка і чим він є для нас". Дальше наступили знова продукції хору, котрий відспівав „Лічу в неволї днї і ночи" і „Чого менї тяжко". П. М. Гундич відспівав прекрасно барітонове сольо „Думка". Дует „Де ти бродиш, моя доле" відспівали артистично п-нї Ю. Корецька і п. М. Гундич. Маруся Заверуха, 5-лїтна донечка п-ва Мих. і Анни Заверухів, віддекламувала „Думи мої" і „Що ти, дитино?", за що публика нагородила її довготриваючими оплесками, а Вп. п. М. Гундичова китицею цьвітів. Честь і слава таким родичам, котрі ще змалку вповють в своїх діточок любов до свого бідного народа. Не меньша подяка належить ся пп. співачкам і співакам, котрі з так трудних композиций вивязались як не мож лучше, за що в першій мірі найбільша подяка належить ся Вп. п. Гундичови.

По скінченю програмових точок промовляли ще д. Юліян Павчак та д. М. Заверуха, предс. Шевченківського Комітету, котрий найбільше положив труду коло устроєня сего свята, дякуючи співакам, товаришам комітетовим та публиці за участь в так великім сьвяті, взиваю до згоди та любови, кажучи, що „хотяй я Заверуха, але дай Боже, щоб межи нами не було нїколи заверухи-незгоди, а щоб запанувала любов і братерство, а з ними просьвіта, котрої нам так дуже потреба". Опісля перечитав привітну телеграму, котра наспіла на концерт: „**Встане Україна, і розвіє тьму неволї, сьвіт правди засьвітить! Честь і слава Бруклинським Українцям!** — Українська Громада в Ню Йорку, Н. Й."

По відслоненю живого образа при звуках гимну „Ще не вмерла" закінчили бруклинські Українці, злучені в одну сїмю, великий сьвяточний день.

Остап Чухрієнко.

—o—

З CATASAUQUA, PA.

Слава Ісусу Христу!

Вповажаний Пане! Доношу Вам, що сьвященик Михаїл Гурянський сказав в минувшу недїлю у церкві так, що редактор Стеткевич виступає против Бога. Сказав дальше до народа: „Мої брати! Я яко сьвященик перестерігаю вас, щобисьте знали, як ся тримати". Розуміесь, се перестерiгане значить, щоб не вступати до „Союза" лиш до „Провидїня". — З поважанєм, John Neczysty, 1022 4th St., Catasauqua, Pa.

—o—

З OLYPHANT, PA.

Ще дещо про Шевченківське сьвято.

„Присутний Українець", описуючи в 30. ч. „Свободи" Шевченківське сьвято в Олифанті, перейшов найважнїйші факти дуже побіжно і безкритично. Приміром похід улицями міста. Аж встид, щоби з Русинів мешкаючих в Олифанті, котрі себе зачисляють під український прапор, а є їх висше тисячки мужчин, заледви взяло участь тов. „Січ", не цїле Бр. Пр. Богородиці і тов. І. Франка. Тут щось в тім є і „присутний Українець" знає, що то була якась нуждена полїтика місцевої організациї і її уряду на чолї, щоби не брати участи з людьми, котрі до місцевої організациї не належать. Сьмішне воно та сумне, щоби проводирі задля якихнебудь особистих рахунків безчестили нашого найбільшого ґенія. Вони приміром стояли по сайдвоках (хідниках) і сьміяли ся з тих, що в поході хотїли віддати честь найбільшому Синови України.

Що гниле, не треба його завивати в бавовну... Отже ніякі братства, крім висше згаданих, не брали участи в поході, хоч всї були комітетом запрошені, в церкві місцевим сьвящеником накликувані. Тим вони показали, хто вони є і як відносять ся до української ідеї.

За те другу точку „присутний Українець" обробив дуже старанно... відай забажав сам для себе великого славословія. А я скажу, що в цїлім концертї були замітні хиба барітонове сольо п. Д. Камїнського „Ой Днїпре" і дует „Пливе човен", який відспівали п-ня Анна Свала і Марія Хиляк. А всї инші вокальні продукції випали слабо. Всї чотири деклямації не були так пориваючі, але пощо одно хвалити, а друге ганити, коли, противно, „Тарасова ніч", виголошена п. А. Зубрієм, викликала більше ефекту і оплесків, ніж приміром послїдне сольо „У гаю, гаю". Правдою є, що до цїлої окраси сьвята, зглядно концерту, причинили ся п-на Марійка Митренко, піяністка, і п. Козакевич, загально люблений тутешною молодїжию, котрий пригравав на скрипцї підчас дуетів і терцетів.

Меньшу увагу звернув „присутний Українець" на представлене „Назар Стодоля". Штука ся досить трудна, але під умілою рукою режісера п. Кирилюка і з пожертванєм аматорів — випала надсподївано красно. Найдосконалъше відограла ролю Галї п-на Парася Борсук. Ся молоденька аматорка прямо чарує своїми виступами на сценї. Неменьше вдячно відіграв п. Іван Пащук ролю Сотника. Ролю Стехи ключниці відіграла як не мож лїпше п-на Марійка Хиляк. Назара Стодолю з повним розумінєм річи віддав належито п. Гр. Федїв. Ролю Карого віддав знаменито п. Гладюк, а так само відіграла ролю хазяйки п-нї А. Лабовська. Кобзаря і свата відіграв п. Зубрей з інтересними рухами так, що публика вибухала сердечним сьміхом. Молоді козаки, жиди, музики поводили ся дуже моторно на сценї. Кілька танців, коломийки п. Г. Костика і Я. Тетерки — все пійшло гарно і на загальне вдоволене публики.

Належить тут признати, що вінцем представленя були костюми від панї Е. Угорчак, у яких захований був характер нашої бувальщини козацької.

Сю саму штуку повторили аматори на 19. липня, в недїлю. Оба рази всьо було добре, тілько публика не дописала... Першим разом — віде правди дїти — окрім співаків не було більше як 60 осіб; другим разом було трохи більше. Шевченкова слава ані ідея нічогісїнько на тім не потерплять, бо мілїони Українців ними одушевляють ся як в старім краю так і тут за морем.

Всї, котрі відтягнули ся від сего сьвята задля підшептів кирилчиків, і самі кирилчики, виставили самі собі сьвідоцтво убожества народної сьвідомости і карности. Але воно прийде колись до лїпшого, коби тілько кождий не пхав те своє нещасне „я" наперед!.. Аж як всї працювати-мемо спільно, можемо сьміло заспівати „Ще не вмерла Україна!"

Також присутний Українець.

Конвенційні проєкти.

28.

1. Словеньску „Свободу" на будуче не видавати, бо словеньска „Свобода" не приносить ніякої користи для Р. Н. Союза і для українського загалу, а противно: підкопує розвій Р. Н. Союза і українського народа.

2. Щоби руська „Свобода" виходила два рази на тиждень, а тоги поступимо оден щебель висше. „Свободу" видавати у вівторок і пятницю. У тій „Свободі", що буде виходити в вівторок буде ся оголошувати всї інтереси, оголошеня, справоздання Р. Н. Союза, жертви на народні цїли і т. д. і т. д. В „Свободі", що буде виходити в пятницю, містити тілько найцікавійші новинки, о скілько їх буде можна помістити, а жадних оголошень і інтересів не містити; в той спосіб читачі „Свободи" будуть мати відповідний час до недїлї перечитати всї новинки.

3. Духовного управителя абсолютно не потрібно, бо сї управителї вже добре нашу шкіру випрали. Чуємо то не від нинї.

4. Уряд містопредсїдательки уважаю за злишний. Хоч як малі кошти потягає за собою сей уряд, то і той видаток непотрібний. Сю суму можна обернути хочби на видаванє „Свободи" два рази на тиждень.

Працюйте, Товариші, до конвенції, на конвенції і по конвенції. Нехай росте наш Український Народний Союз на славу руського народа! Гаразд!

Іван Гіжовський, член 66. віддїлу.

—o—

29.

Конвенція за плечима, а проєктів на сю конвенцію щось дуже мало. Який се знак? Чи може заповідаєсь щось недоброго? А можливо, що кождий з делеґатів, замісць подавати свої проєкти до часописи, звиває їх в клубок, тай ховає до кишенї, щоби завезти на конвенцію... Отже я, яко член Р. Н. С., піддаю під розвагу Вп. делеґатам отсих кілька проєктів:

1. Назву Р. Н. С. треба конче змінити з малоросійської на українську, а то длятого, що з часом сам Луцик тай инші прихвостнї російські — можуть перекинутись з великоросів на малоросів (за рублї все можливе). Ну і що тодї? Вступу їм ніхто не може заборонити, а кирния готова. І зчасом може статись таке, як було з Народним Домом у Львові. Колиж надасть ся Р. Н. С. назву українську, тодї вони будуть утїкати від Р. Н. С. як жид від сьвяченої води.

2. Р. Н. Союз зробити орґанізацією чисто асекураційною, безпартійною, так щоби кождий міг забезпечитись на лиху годину. Полїтику відкинути на бік, бо всяка полїтика шкодить доброму розвоєви орґанізациї під зглядом фінансовим.

3. Дотеперішний розмет знести, а запровадити тарифу плаченя після лїт. Систему плаченя після лїт запровадити можна дуже скоро. В Америцї таких орґанізацій є немало і вони можуть бути взором для нашого Р. Н. Союза.

4. Народний комітет для нас Українців тут в Америцї конечно потрібний бо без него ми мертві, так як тїло без душі, а що спецїяльний зізд делеґатів з цїлої Америки є неможливий щодо вибору нар. ком., бо наразив би людий на великі кошти, отже обовязком пп. делеґатів сегорічної конвенції було би застановитись над тим і вибрати народний комітет, так як на послїдній конвенції вибрано просьвітну комісію, і так як просьвітна комісія стараєсь о ширенє просьвіти і піддвигненє шкільництва поміж американськими Українцями, так обовязком народного комітету було би провадити полїтику, подаючи всякі інформації про рух Українців зі всіх закутин Америки, утримувати стислїйші зносини з всякими українськими комітетами поза океаном, як також установляти всякі розпорядженя, котрі причинилиб ся до доброго розвою українського народа в Америцї.

5. „Свободу", дотеперішний орґан Р. Н. Союза, віддати під цїлковитий заряд народному комітетови, котрого обовязком було би придержувати напрям національно-демократичний. Яку полїтику провадив би народний комітет, се залежало би від народного комітету, але тодї не мав би ніхто жадних претенсій ані не відповідалаб за се орґанізація Р. Н. Союза.

6. „Свобода" повинна виходити два рази на тиждень по 8 сторін, не вчисляючи до сих 8 сторін платних оголошень. Платні оголошеня повинні самі собою заплатити 2—4 сторони окрім сих 8 сторін. Оголошеня, проти яких нарід протестував би, мусїлиб бути сейчас усунені зі „Свободи". Член належачий до Р. Н. Союза був би обовязаний оплачувати „Свободу", бо там друкували би ся всї справоздання дотикаючі орґанізації.

7. Редакторів настановляв би і усував би народний комітет.

8. Конвенція повинна відбуватись що 4 або 5 років. В разі потреби може бути скликана надзвичайна конвенція за згодою більшости віддїлів.

9. Плачені урядники з Р. Н. Союза не мають брати жадних дієт підчас конвенції як і підчас засїдань.

10. Зізд гол. екзекутивного комітету повинен відбуватись що року, а контрольної комісії що шість місяців.

Василь Коцюбинський, член 317. віддїлу.

30.

Хвальна Редакціє! Прошу ласкаво помістити отсих кілька моїх проєктів, а може вони причинять ся в дечім для добра і розвою нашої славної орґанізації Р. Н. Союза.

1. Назву Р. Н. С. треба конче змінити на „Ruthenian National Union of America". Правда, що ся зміна потягне трохи коштів, але на се пп. Делеґати не повинні зважати, бо вже крайна пора скинути ярмо чужої назви з нашого Р. Н. Союза.

2. Пропоную, щоби Р. Н. Союз був чисто народною орґанізацією не тілько в назві або на папери, але і в практицї.

3. Пропоную, щоби розмет вже раз знести, а натомісць завести систему плаченя після лїт. Бо плаченє розметів зневохочує молодих людий, які густо-часто нарікають і виступають з Р. Н. Союза, кажучи, що „ми молоді, а мусимо так платити як і старі, котрі вже кождої хвилї сподївають ся смерти". Припустім, що хтось вступить до Р. Н. Союза, маючи 25 лїт, а другий каже, що ще має час приступити пізнїйше. Чуючи ся вже нездібним до працї, або чуючи, що вже йому недовго жити, що вже таки мусить приступити до якоїсь орґанізації, бо має вже 45 лїт, а по 45-ох роках нїде вже не приймуть, — аж тодї доперва він приступає до Р. Н. Союза, кажучи, що то сильна і справедлива орґанізація, то треба забезпечити свої старі кости. І приступає в 45-ох роках до Р. Н. Союза і платить рік, два, або й десять і умирає. Чому умирає? — Бо вже старий і спрацьований, має вже 55 лїт, то вже й час кости зложити. Тепер якраз умирає той перший, котрий приступив до Р. Н. С. в 25-ох лїтах і котрий платив цїлих 30 років (припустім по $1.25 що місяця і за цїлий той час заплатив до Р. Н. С. 450 долярів), а родина, чи там хто инший дістає по нїм 1.000 долярів, бо на таку суму був забезпечений. А той другий, що приступив до Р. Н. С. в 45. лїтах і умирає в 55 лїтах, то він платив тілько через 10 років і платив так само як і перший, (по $1.20 що місяця і заплатив всего тілько 150 долярів), а його родина так само дістає 1.000 долярів. Отжеж першому Р. Н. Союз доложить лише 550 долярів, а другому мусить доложити аж 850 долярів. Перший міг приєднати до Р. Н. Союза за тих 30 років 30 членів (одного на рік), а другий може приєднав 10 членів за 10 років, а може й нї. А то чому? Тому, що він був старий і не хотїв трудити ся для добра Р. Н. Союза. І се молодих людий зневохочує приступати до Р. Н. Союза. Молоді кажуть: „Як буду старший, то приступлю". Не знає бідака, чи дожиє до завтра, чи верне з тих глубоких майнів, або чи не привезуть його неживого з фабрики. Ну, але він собі представляє, що приступить до орґанізації старший (як дожиє) і буде платити так само, як коли би був приступив у 25 роках. Він меньше заплатить, а його родина дістане такусаму запомогу як і родина того, котрий приступив до орґанізації молодий. Тож пп. Делеґати повинні той проєкт добре роздумати і осудити, чи я маю рацію чи нї.

4. Пропоную підвишку посмертного на 1.500 і на 2.000 долярів. В той час, думаю, більше людий горнулоб ся до Р. Н. Союза, а не приступалиб до всїляких жидівських, польських, словацьких і Бог там ще знає яких орґанізацій.

5. Хто платить до Р. Н. Союза через 25 лїт без переряи (значить не був суспендований), повинен отримати за житя половину посмертного.

6. „Свобода" повинна б виходити 2 рази на тиждень, в середу і суботу, або побільшити її на 16 сторін.

7. Конвенції повинні відбувати ся що 4 роки.

Отсих кілька проєктів подаю і прошу Чесних Делеґатів застановити ся над ними. Можливо, що тут дещо кому і не сподобаєть ся, але я висказав свої гадки тілько для добра нашої орґанізації. Нехай же кождий член вискаже свої гадки, а тодї будемо знати, що нам зробити, а що нї.

Григорій Пипюк, делеґат 57. віддїлу.

—o—

31.

1. Як можливо, то ще стару назву нашої орґанізації лишити, бо всяка зміна потягне за собою велику страту, а тепер тяжкі часи.

2. Щоби посмертну запомогу розділити на 4 кляси: 1000, 750, 500 і 200 долярів.

3. Вкладки щоби були після лїт, аби оден за другого не платив розмету, бо то кривда для молодших членів. Панове делеґати, возьміть сю справу під увагу, бо то найважнїйша річ, бо чую, що десятки наших братів говорять, що так було би корисно.

4. Членів можна принимати аж до 50 лїт, коли вони згодять ся платити відповідні місячні вкладки.

5. Сьвящеників не вибирати до уряду, бо без них ми можемо обійти ся, бо через них терпить наша орґанізація. Сьвященики мають церкву і там їх право, а не в нашій орґанізації. Вони мають своє „Провидїнє", то нехай собі його пильнують, а ми дбаймо про свою орґанізацію самі.

6. Кождий член, котрий буде належати до Р. Н. Союза не меньше як 20 лїт, має право до відповідної запомоги ще за свого житя. Але такий член має належати і надалї до Р. Н. С. і має бути вірним своїй орґанізації.

7. Вибрати головного орґанізатора, котрий мав би право їздити по місцевостях орґанізувати віддїли, бо є такі закутини, де наша орґанізація не має ще своїх віддїлів.

8. Щодо Р. М. С. то молодїж, котра буде через 16 лїт житя вірно і чесно заходити ся і не заслужить на жадну змазу, має право до запомоги в квоті $300 і вже від того часу дістає членом надалї. А котра дївчина або котрий хлопець не вповнить своїх обовязків, так не має права до запомоги.

9. Часопись „Свобода" має виходити 3 рази на тиждень. То буде дуже добре для наших братів Українців, бо не будуть потребувати читати чужих часописий.

10. Дописи має ся поміщувати безплатно, але тілько членові. І не може член якінебудь лайки писати один на другого, бо не було би згоди межи нашими братами.

11. Оголошень чужих не можна принимати, бо вони нашим братам дуже шкодять. Зате поміщувати добрі і пожиточні новинки, як роботу, продаж, купно, такси, тарифи, новинки зі старого краю і з Америки — всьо, що може бути нам робітникам цікаве і пожиточне.

12. Заложити головний офіс при Р. Н. С. і подавати до малих офісів при місцевих віддїлах про роботу, щоби наші брати не ходили та не шукали роботи. Нераз находить ся і за дарма, бо не знає балакати, журить ся і сам не знає, що з собою робити.

Іван Юзвяк, член 239. віддїлу.

—o—

32.

1. Змінити назву Р. Н. С. на „The First Ukrainian National Union of America". Хоч зміна назви потягне за собою трохи гроший, то на се не треба зважати. І на XII. конвенції була мова про зміну назви Р. Н. С., та делеґати, боячи ся коштів, які би поніс Р. Н. С., занехали се і стара назва остала і дотепер. Коли ми будемо зважати на кошта, то сотки лїт мине і все буде як було.

2. Плаченє розмету най остане і надалї, а то длятого, що в нашій орґанізації є богато старших членів, котрі були би може невдоволені, а то могло би принести більше шкоди чим зиску.

3. Було би добре, щоби член, котрий платить розмет через 25 лїт, міг дістати посмертне ще за житя, бо богато молодїжи каже: нащо менї гроший по смерти? Коли член буде сподївати ся дістати запомогу за житя, то вся наша молодїж буде горнути ся до Р. Н. Союза і наша орґанізація буде числити не 20 тисяч членів, але три або і більше разів стілька.

4. Знести уряд духовного управителя, а то длятого, бо ми знаємо добре, що настоятель сьвящеників епископ Ортинський є найбільшим ворогом нашої дорогої орґанізації, а ми в 20-тім столїтю їх опікунства не потребуємо!

5. „Свобода" яко орґан Р. Н. С. не повинна принимати жадних оголошень лишень від місцевих віддїлів Р. Н. Союза, а замісць уміщувати оголошеня від ріжних компаний, то я раджу, щоби на будуче „Свобода" писала історію України і т. д., щоби наш робітник просьвічував ся, бо в просьвіті наша будучність.

Василь Кархут, член 323. віддїлу.

—o—

33.

1. Назву орґанізації змінити на „Український Народний Союз".

2. Розмет нехай зістане надалї, а як треба конечно завести систему після лїт, то я раджу, щоби члена, котрий буде платити через 25 років, звільнити від дальшого плаченя. Як се є можливе, то по 25 роках виплатити членови половину посмертної запомоги, бо трафляє ся між нашим народом, а особливо тут в Америцї, що коли батько ще працює, то дїти його тримають, а коли до працї вже не здатний, то дїти тогди батька виганяють з хати і він мусить іти на жебри. Отже коли член дістане половину посмертної запомоги, 500 долярів, то він собі місце знайде, як його дїти не схочуть удержати.

3. „Свободу" треба конечно збільшити до 20 сторін. „Свобода" повинна від часу до часу писати дещо про уряд і права Злучених Держав, бо декотрі люди мешкають тут по кількадесять лїт, а не знають нічого про край, у якім живуть, і нераз через свою глупоту тратять свій тяжко запрацьований гріш та ще й часом в арештї мусять сидїти. Дальше треба би писати про міжнародні права всіх держав, бо наші люди не хотять ставати горожанами Злучених Держав, боячи ся, що коли вернуть до старого краю, то за 6 місяців виженуть їх з краю назад до Америки. Дальше, аби „Свобода" писала про управу ріллї, про годівлю худоби і про богато инших річий, що нашим людям можуть стати в пригодї.

4. Щоби Руський Народний Союз заснував свій банк, бо досить нашого гроша іде намарно по жидівських шандах, або десь там. Я радив би так, щоби той банк приймав гроші від всіх віддїлів, які належать до Союза і від всіх членів; дальше щоби той банк позичав своїм членам гроші на доми чи на фарму, бо на щож ми маємо працювати на жидів і їх збогачувати, коли ми самі можемо собі дати раду і без них.

Панів Делеґатів прошу, аби мудро провадили XIII. конвенцію, щоб та конвенція принесла для нас як найкрасші успіхи. Памятаймо лише на наше гасло: „в лучности сила"!

Михайло Коцилівський, член 223. віддїлу.

—o—

34.

1. Назву орґанізації змінити на „Русько-Український Союз", а не так, як деякі члени пропонують, щоби назва була „Український Союз". Така назва може стати противною деяким членам нашої орґанізації.

2. Відзнаки повинні бути синьо-жовті і герб Руси з написом „Русько-український Союз" (в скороченю Р. У. С.).

3. Розмет змінити на систему після лїт, а посмертне поділити на три кляси: 1.000, 500 і 250 долярів. Треба також застановити ся над такими членами, котрі є в нашій орґанізації вже по 20 лїт. Колиб вони були платили до Р.

Н. Союза після літ, що певно не платилиб таких розметів як тепер платять.

4. Члени Руського Молодечого Союза повинні діставати по увінченю 16 літ житя хоть по 150 долярів, але тільки такі, котрі стоять в організації найменьше по 12 літ.

5. Конвенції повинні відбувати ся що 3 роки

6. Делегатами на конвенцію вибирати таких членів, котрі стоять в організації що найменьше 1 рік і придбали для неї хоть 6 членів.

7. Уряд духовного отця знести, бо нащож його вибирати, коли наш любий Владика за одним почерком пера його усуне.

8. Головного організатора вибрати, але такого, котрий найбільше напрацював ся для нашої організації і придбав для неї найбільше членів.

9. Той уряд, який є тепер, най позістане надалі, бож ми можемо повеличати ся тими урядниками, котрі так щиро працюють і борять ся на всі сторони з ворогами нашої організації.

10. Щоби по плейсах не було по 2 або по 3 відділи, бо такі відділи не мають жадної сили і шкодять самі собі, жиючи з собою в незгоді.

Стефан Лемішка, член 206. відділу.

35.

1. Пропоную, щоби змінити переступуванє з одного до другого відділу так, аби не вільно було видати переступного листу до жадного відділу, котрий є на 20 миль від того відділу, до котрого член, хотячий дістати переступний лист, належить. Подаю сей проєкт тому, бо в нашій місцевости є 2 відділи, 111 і 250, а ті особи, котрі зорганізували від. 250, хотіли пізнійше зорганізувати ще 3 відділ, але се їм не удало ся, бо не могли найти достаточного числа нових кандидатів.

2. Переступний лист може бути виданий до котрого небудь відділу таким членам, котрих відділ зістане розвязаний.

3. Часопись „Свободу" лїпше зменьшити на пару сторін, а зате нехай виходить кождого дня, щоби наш нарід не потребував оплачувати чужих дневників.

4. Назву Р. Н. Союза змінити на „Український Н. Союз". Відзнаки щоби були округлі як і тепер і оскілько би було можна, щоб їх ще трохи зменьшити.

Іван Колодій, член 250. відділу.

36.

1. Назву Р. Н. Союза змінити на „Русько-український Народний Союз". Уже крайна пора, щоби ми носили свою власну назву.

2. Вибрати головного організатора, котрий би їздив по плейсах, де працює наш український народ. Де ще нема відділів, щоби там засновував відділи, а де є відділи — теж не було би зле, щоби приїхав і заохотив відділи до якогось руху.

3. Щоби „Свобода" виходила тричи на тиждень і щоби була побільшена до 20 сторін.

4. Заложити бюро праці при Р. Н. Союзї, де наш земляк міг би роботу дістати; а булоби лїпше, як би кождий відділ міг роботу давати, але лиш таким членам, котрі записувалиб ся в члени Р. Н. Союза.

5. Посмертне розділити на 4 кляси: 1.000, 750, 500 і 250 долярів, а булоб дуже добре, щоби був сталий розмет.

6. Щодо гол. урядників то теперішні, оскілько приймуть на себе знов сей обовязок, повинні лишити ся надалі, бо вони своєю працею принесли Р. Н. Союзови значну користь.

Іван Фрайнак, член 257. відділу.

37.

Члени братства св. Арх. Михаїла, від 147. Р. Н. С., в Алентавн, Па., зібрані на місячнім мітінгу, розважили і посилають до оголошеня в „Свободі" слідуючі передконвенційні проекти:

1. Назва нашої організації повинна бути в українській мові: „Руський Народний Союз" або „Український Народний Союз". В англійській мові: „Ruthenian National Union" або „Ukrainian National Union". Назву „Little Russian" викинути, бо та назва приносить нам ганьбу. Скиньмо вже раз зі себе московську одіж, а одягнїм ся у нашу власну, хоч вона гроші коштує. Скажім вже раз, що ми Українці, а не москалики — „little Russians".

2. Річні засїдания Гол. Уряду мають відбувати ся в такій місцевости, до котрої кошти подорожі виносили би найменьше, бо гроші членів організації треба шанувати і щадити, а не видавати марно компаніям на трени.

3. Конвенція повинна відбувати ся раз на 4 до 5 літ, бо конвенція потягає за собою більшу грошеву страту ніж зиск. На конвенцію видає ся 16 до 20 тисяч, котрі йдуть на трени і готелі, а за ті гроші можна би мати якусь українську школу в Америці, котрої потребують наші діти.

4. Орган Р. Н. С. повинен виходити бодай два рази на тиждень на 8 сторін, але без адвертайзментів. За гроші, які складають всі члени на часопись, можна її видавати два рази на тиждень. Заряд часописи може приймати адвертайзменти, але друкувати їх поза тими вісьмома сторонами. Приміром тепер „Свобода" виходить на 12 сторін а в тім є 3-4 сторін адвертайзментів. Адвертайзменти для членів Р. Н. С. не приносять користи, але часто страту матеріяльну, бо в адвертайзментах мало є правди. „Свобода" повинна бути редагована поважно і бути часописию гідного тих соток членів, яких інтереси вона заступає. Напрям „Свободи" не повинен ділити Русинів-Українців, але єднати їх в одну велику родину. Через кепський напрям „Свободи" терпить організація. Урядники, чи видавці „Свободи" нехай не мішають особистих справ і інтересів з інтересами Р. Н. С., бо через то наносять шкоду організації. Дописий з плейсів і з мотрих місцевостей ся дайка... поодиноких людий не містити, бо тогди в часописи більше лайки ніж просьвіти. Орган Р. Н. С. повинен як найменьше мішати ся в справи релігійні членів, бо через то терпить організація. „Свобода" повинна містити дуже часто статї про шкідливість алькоголю для чоловіка, бо Р. Н. С. терпить, коли його члени уживають надмірно алькоголевих напитків. Члени пияки сходять на нужду, а з ними їх родини. Пиятика буває часто причиною калїцтв, неулїчимих слабостий і передчасної смерти. „Свобода" повинна заохочувати членів Р. Н. С. до тверезости, бо тверезий може полїпшити свою долю і своєї рідні. Через ширенє тверезости „Свобода" сповнить велике діло культурне між членами Р. Н. С. і взагалі між українським народом в Америці.

5. Система розмету нехай буде знесена, бо та система несправедлива тому, що однаково платить кождого місяця і той член, що має 16 літ і той, що має 45 чи 50 літ. Та система противить ся законам многих стейтів Америки. Та система не запевнює сьвітлої будучности для Р. Н. С. Треба запровадити систему плаченя після літ, бо та система найлїпша. Треба зробити вже раз ріжницю в плаченю до організації після того, якою хто роботою занимає ся, бо пр. більший процент умирає або калїчів майнерів ніж робітників фабричних. Хто робить небезпечну роботу, той заробляє більше гроший, тож повинен більше платити до організації. При небезпечних роботах більша смертельність.

6. Сирітські гроші, котрих тепер є понад 50 тисяч, повинні бути уміщені на процент все і принести сиротам бодай 3 процент.

Дай Боже, щоби конвенція в Бофало, Н. Й., привесла більше користи для членів Р. Н. С., як попередні конвенції.

Олекса Трач,
секр. 147. відділу і делегат на конвенцію.

38.

Хвальна Редакціє! Просимо помістити в газеті „Свободі" отсї конвенційні проєкти від братства сьв. О. Николая, відділ 222. Р. Н. Союза:

1. Аби Руський Народний Союз зістав на старій системі так, як було до того часу, т. є. на розмет.

2. Аби чартер Руського Народного Союза перенести до Пенсильвенії, бо тут є більше відділів ніж в стейті Ню Йорку, Ілінойс, Ню Джерзи і Огайо.

3. Аби делегатами на будучу конвенцію були вибирані самі сітізени.

4. Аби тільки такі відділи висилали делегатів на конвенцію, котрі мають не меньше як 50 членів. Делегати най ся платять з братської каси.

5. Аби головний уряд Р. Н. Союза був вибираний на 2 роки або і на більше.

6. Що делегати ухвалять на головній конвенції, се має бути правосильне і законне.

7. Аби Р. Н. Союз більше гроший пустив в курс на танний процент на перший морґеч на проперти, бо гроші гроші роблять.

8. Аби наша організація забогато не займала ся церковними справами, бо то є робітнича організація.

9. Аби розмет був поміщений в „Свободі" кождий місяць: який член умер, звідки походив, коли приступив до братства і т. д., аби було так, як по других братствах.

10. Аби в „Свободі" був поміщений що другий місяць адресар братств, бо ми платимо за то на „Свободу".

11. Аби статути були цілком наново передруковані в руськім язиці і в англійськім.

Урядники братства: Йосиф Качмарчик, предс., Михайло Кохан, секр., Михайло Чугіньна, касієр.

РЕКОРДОВЕ СПРАВОЗДАНЄ Р. Н. С.

за місяць липень 1914 р.

НОВОПРИСТУПИВШІ ВІДДІЛИ.

Сестрицтво Благовіщеня Пресьвятої Богородиці в Ларисвіл, Па.

В. 398. Істван Марія, Колесар Анна, Ґйорда Анна, Ласкодій Марія, Сандрик Анна, Андич Анна, Ткачик Вероніка, Леґош Марія, Бордаш Елисавета, Зубко Марія, Ружняк Марія, Манкович Юлія, Вдовяк Магдалина.

Братство сьв. Дмитрія в Френилин, Па.

В. 399. Дзвва Кость, Опалка Роман, Мазур Павло, Олексяк Спіридон, Копчак Мирон, Якель Павло, Турковський Данило, Турковський Орест, Цьос Степан, Копчак Павло, Билиця Михайло, Дзвва Никола, Ланда Дмитро, Калабун Данило, Ленард Станислав, Кузенко Тимко.

Братство сьв. Петра і Павла в Іселін, Па.

В. 400. Литвин Тимко, Морос Стефан, Філяс Михайло, Заставний Олекса, Ґордій Михайло, Пахолок Михайло, Кархут Дмитро, Орлик Григорій, Болух Гринько, Пахолок Николай, Рогозний Симко, Лужний Іван, Луків Йосиф, Чорновіль Василь, Шотик Константин, Ільчишин Никола, Винар Михайло, Петруха Михайло, Дера Микита, Диль Йосиф, Заграй Дмитро, Гаврилевич Петро.

НОВОПРИСТУПИВШІ ЧЛЕНИ.

В. 1. Косців Дмитро.
В. 4. Андрушечко Анастазія, Кусень Семен.
В. 8. Пош Йосиф, Гиджик Михайло, Сінків Василь, Кацюба Александер.
В. 9. Хомо Іван.
В. 15. Гандзук Семен.
В. 16. Торган Іван, Габурчак Василь.
В. 17. Худий Христина.
В. 19. Курась Павло.
В. 27. Круліковський Володимир.
В. 28. Бача Іван, Влажевський Станислав.
В. 29. Стецик Олекса, Отірко Юрко, Тирсн Гнат.
В. 31. Дуркот Юрій, Мільчаковський Олекса.
В. 33. Мадей Василь.
В. 38. Мацичко Михайло.
В. 40. Лучків Ілько.
В. 42. Михайлюк Николай.
В. 46. Ціцак Петро, Бараняк Михайло.
В. 55. Вовк Теодор, Хмуринський Іван, Вольняк Теодор.
В. 56. Мартинів Николай.
В. 57. Гавікович Михайло.
В. 62. Борчковська Марія.
В. 72. Рудавська Анна.
В. 76. Брич Павлько, Брич Теодор.
В. 78. Плесиярський Антін, Филипович Іван, Тимчишин Михайло, Кеселиця Стефан.
В. 79. Вуйко Іван, Котляк Гриць, Паховчишин Іван, Шубок Іван.
В. 82. Мельничок Йосафат.
В. 85. Хіняк Павло.
В. 87. Костецький Александер.
В. 94. Німець Іван, Козловський Михайло.
В. 95. Юрчик Фельо, Тич Николай.
В. 97. Шайняк Николай, Гома Йосиф, Мачужак Антін.
В. 98. Лукасевич Казимир.
В. 102. Каік Михайло, Кардамаш Йосиф.
В. 104. Стецко Юлія.
В. 106. Фрат Шимон, Маркевич Павло.
В. 109. Поваидя Василь, Шепиляк Онуфрий, Шепиляк Николай, Команецький Николай, Ротач Іван, Кендля Роман, Шевчик Катерина.
В. 110. Маґура Андрей.
В. 117. Чарнецький Антін, Голда Василь.
В. 120. Шимулевич Петро, Петровський Володислав.
В. 122. Енчик Зузанна.
В. 123. Сисак Іван, Білоус Онуфрій.
В. 124. Горбовий Василь.
В. 133. Ягело Антін, Калушка Михаіл.
В. 138. Конікевич Пазя.
В. 143. Куш Ілько, Мінько Юрко, Гладчук Филип, Білик Дмитро.
В. 147. Оренчак Василь.
В. 149. Марошко Михайло.
В. 151. Бончак Анна, Гриндьо Качмарська Розалія, Нопіль Анна.
В. 152. Бесмарк Феш Марія.
В. 155. Скочипець Петро, Шпак Йосиф, Яворський Василь.
В. 157. Вайс Іван.
В. 161. Загібайло Дмитро.
В. 162. Мончак Василь.
В. 165. Сподарик Григорій.
В. 168. Сеньків Іван.
В. 170. Лисий Андрей.
В. 171. Гринда Михайло.
В. 174. Раїс Михайло.
В. 175. Пошивак Григорій, Пошивак Йосиф, Раковський Теодор.
В. 178. Шкляр Михайло.
В. 179. Левіцький Стефан, Коваль Михайло, Харон Андрей.
В. 182. Бойкинич Ілько, Савула Николай, Томір Федор, Коц Федор, Бойкинич Никола.
В. 186. Гриценяк Магдалина.
В. 192. Іванців Іван.
В. 193. Гринишин Тома.
В. 196. Баюш Михайло.
В. 197. Цісецький Никола.
В. 199. Другозет Марія.
В. 210. Ільчишин Яків.
В. 213. Смарж Михайло.
В. 217. Федик Михайло.
В. 218. Марків Семко, Шнак Михайло, Борґиик Василь.
В. 219. Терлицький Іван, Куштала Василь, Борко Гриць, Гербетко Стефан, Бадіда Іван, Голмич Андрей.
В. 220. Зеліско Олекса, Ковальчук Мелян, Демпіц Григорій.
В. 221. Сенів Василь, Дубас Василь с. Федька, Грановський-Неприцький Олександер, Котик Матвій, Гавлічинський Константин, Бабух Олекса.
В. 222. Стружица Стефан, Загунич Петро, Самець Петро.
В. 223. Похцьол Петро.
В. 224. Кривіцький Станислав.
В. 229. Федоришин Михайло, Шеняк Іван, Длуговський Николай, Савкулич Юрко, Жувтанський Йосиф, Баньковський Станислав, Красовський Александер, Славський Антін.
В. 230. Кулин Дмитро, Гарматій Тимко, Заяць Михайло, Кохан Василь.
В. 232. Цимбаліста Петро, Грисяк Федьо, Семчак Василь, Новіцький Василь.
В. 235. Бобак Марія, Корнова Михайло.
В. 237. Борсук Іван.
В. 245. Бойко Марія, Гоцко Петро.
В. 246. Антонів Марія, Кравчук Ксенька, Дубас Зофія.
В. 248. Гудима Йосиф, Окоринський Іван, Липка Кость, Липка Стефан, Лис Титас.
В. 249. Подлясний Олекса.
В. 252. Сеник Александра.
В. 253. Пастушак Йосиф, Мікла Іван.
В. 257. Фільо Андрей.
В. 260. Копчинська Розалія, Лисобей Стефан, Волинець Михайло.
В. 263. Гринчук Михайло, Музичка Іван, Мариняк Йосиф.
В. 265. Яцковський Олекса, Чіскоський Станислав.
В. 270. Беньо Іван.
В. 272. Дякун Йосиф, Янович Іван, Братко Александер, Корівчак Дмитро.
В. 275. Леско Зузанна.
В. 276. Лялька Луць, Каневський Павло, Опалка Петро.
В. 277. Нарупький Олекса.
В. 278. Славич Іван с. Прокопа, Петришак Николай, Славич Іван с. Яцка.
В. 281. Павко Йосиф, Демборович Володимир.
В. 282. Міщанський Стефан.
В. 284. Лесик Михайло, Тимчук Кирило, Гуртяк Захарий.
В. 288. Цадус Іван, Дябич Андрій, Карп Стеф.
В. 292. Зень Катерина.
В. 294. Лебда Іван.
В. 297. Андоґа Андрій.
В. 298. Бігун Теодор, Дорош Іван, Жуковський Константин, Боґняк Іван, Ґраша Андрій, Степанович Андрій (Гуцу).
В. 299. Настюк Михайло, Буртик Дмитро, Біндас Іван.
В. 300. Ґерак Федьо.
В. 301. Височан Павло, Уханський Іван, Пущяк Стефан, Козира Адам.
В. 304. Черній Федор, Телвак Василь.
В. 317. Чорна Олена, Шановська Марта.
В. 318. Іщук Анна, Шпара Марія.
В. 320. Шарко Михайло, Дмитрів Михайло.
В. 324. Касіян Мартин, Сцівак Олекса.
В. 326. Симось Іван.
В. 330. Стриєк Теодор.
В. 331. Балверчак Іван, Ґосінський Мих.
В. 333. Сушинський Василь.
В. 335. Бурчик Доротея.
В. 336. Габиль Іван.
В. 337. Ярема Катерина.
В. 338. Качмарик Анеля, Пшеничка Іван, Жубрицький Юрко, Салак Михайло, Крупяник Анастазія.
В. 339. Тапинець Іван.
В. 340. Рущак Ілько.
В. 343. Пащак Стефан, Федьків Василь.
В. 344. Козевич Семен.
В. 345. Катинський Стефан.
В. 350. Бабяк Марко, Лазюк Микола.
В. 359. Внук Прокіп, Завійський Молест, Кальніцький Андрей, Форналь Михайло, Крук Матей.
В. 366. Николяк Федор, Мішишин Костьо.
В. 369. Попович Михайло, Чаплинський Петро, Іванців Іван, Боберський Іван, Машталяр Петро.
В. 371. Новак Гнат.
В. 374. Цор Іван.
В. 376. Будай Андрій, Будай Михайло, Когуч Василь.
В. 384. Цісецький Стефан.
В. 387. Митренко Яцко, Іванюк Анна.
В. 389. Іщук Анна.
В. 390. Токар Іван, Романович Петро.
В. 392. Дрешек Франко, Грень Михайло, Ющик Аґнішка, Кісілевич Йосиф.
В. 393. Фецатчин Петро.
В. 395. Ворик Дмитро, Ворик Андрей.

ЧЛЕНИ НАНОВО ПРИНЯТІ.

В. 1. Гардиш Тимко, Кзьорський Казимир.
В. 4. Сандович Дорка.
В. 6. Фенчик Василь, Ганяк Іван Микула.
В. 9. Сенко Михаіл, Самодайка Іван.
В. 10. Мадзік Семсон, Бодон Филип.
В. 12. Лусік Маріянна.
В. 15. Мриґлод Михаіл.
В. 16. Сухеняк Стефан.
В. 19. Нагорняк Василь.
В. 25. Шовтис Трофим, Дидьо Артим.
В. 28. Комак Максим, Шимський Петро, Мицьо Іван, Ковалик Бронек.
В. 33. Сіверський Дмитро.
В. 36. Туряний Іван.
В. 53. Завадовський Павлько.
В. 57. Плескун Григорій, Клуоно Іван.
В. 62. Сулич Катерина, Музик Евфімія.
В. 68. Ґарнік Станіслав.
В. 82. Продан Николай.
В. 91. Юшак Стефан.
В. 107. Височанський Николай.
В. 111. Гера Павло, Манчак Михаіл.
В. 120. Книш Гриць, Бурджедовський Іван.
В. 124. Заруцький Стефан, Крайник Андрій, Бочкнаш Петро, Фурка Михайло.
В. 128. Смола Григорій, Коцур Василь.
В. 131. Голат Піла.
В. 139. Костевич Гаврава.
В. 140. Баглай Матвій, Лопушанський Іван, Лопушанська Марія, Кибало Николай.
В. 143. Чапор Михаіл.
В. 159. Драбіщак Дмитро.
В. 175. Синявицький Михайло.
В. 188. Циктич Василь.
В. 196. Ільо Михайло.
В. 198. Пільґуй Теодор.
В. 200. Пташник Федь.
В. 219. Коняк Якько (Кінь).
В. 221. Кобеляк Іван.
В. 227. Максимчак Іван, Цапар Антоній.
В. 229. Деревяний Іван.
В. 233. Дашко Олекса.
В. 238. Молинь Теодор.
В. 239. Юзьвяк Іван.
В. 248. Збірак Текля, Куренда Франка.
В. 250. Процак Теодор, Шпак Ник. (мол.).
В. 276. Соколик Василь.
В. 277. Нестерук Іван.
В. 289. Пирзза Іван.
В. 298. Крупа Андрей.
В. 299. Грибіш Михайло.
В. 301. Квасниця Теодор.
В. 304. Метришак Николай.
В. 311. Гимкала Маланка.
В. 323. Тарнопольський Константин.
В. 326. Данилів Іван.
В. 340. Шестак Петро.

ЧЛЕНИ ПРИСТУПИВШІ З ПЕРЕСТУПНИМИ ЛИСТАМИ.

В. 10. Кобасяр Параска.
В. 18. Павук Онуфрій.
В. 29. Тимець Роман.
В. 36. Яворський Теодор.
В. 42. Молинський Василь.
В. 48. Шулопата Николай, Лазоришин Мик.
В. 73. Сидор Андрей.
В. 76. Гривна Марія.
В. 91. Юриста Іван.
В. 97. Шутрин Трофим.
В. 133. Леськів Феська, Стасишин Анна, Галишин Ева.
В. 147. Максимюк Антін.
В. 155. Гурняк Іван.
В. 159. Кміцінський Іван.
В. 163. Бац Николай.
В. 171. Чайковський Теодор.
В. 185. Калафактор Іван, Калафактор Мих.
В. 190. Бурда Марія.
В. 213. Іваницький Іван.
В. 230. Підкаляцький Іван.
В. 246. Модь Дмитро.
В. 256. Мазовський Іван.
В. 270. Осьміловський Яків, Юськів Константин, Баран Михайло, Кравець Юрій.
В. 292. Фіна Андрей, Фіна Марія, Коваль Текля.
В. 300. Цапар Антоній.
В. 309. Матвіїв Денис, Матвіїв Катерина.
В. 322. Жук Іван.
В. 333. Когут Афтанас, Романчак Андрей, Сиванич Гнат, Дзябяк Теодор.
В. 342. Мачишин Михайло.
В. 353. Крайник Петро, Смілка Юліян.
В. 379. Гавриш Василь.
В. 380. Мирка Дмитро.
В. 391. Загородничий Стефан.
В. 392. Павлишин Михайло.

ЧЛЕНИ СУСПЕНДОВАНІ АБО ВИЧЕРКНЕНІ ЗА НЕПЛАЧЕНЄ МІСЯЧНИХ ВКЛАДОК.

В. 1. Талпаш Анастазія, Демко Юрій.
В. 3. Мизік Стефан, Шабатура Михаіл.
В. 6. Кричфалуші Василь Івану Марішин.
В. 8. Кердель Михаіл.
В. 9. Мішишин Олекса, Гурта Людвік.
В. 12. Зелінко Онуфрій, Сіра Осип, Дудич Юрій, Костецький Стефан, Лаґойда Юстин, Павчак Василь, Петришин Сильвестер, Федак Павло.
В. 15. Кравчук Михайло.
В. 20. Ринявець Андрей, Іваніцький Іван, Николин Нестор, Николин Текля.
В. 23. Еван Михайло.
В. 28. Олекса Панько, Орнавка Григорій, Чуба Петро, Гришко Гриць.
В. 29. Хромчак Николай.
В. 30. Обжуд Михаіл.
В. 33. Чмир Петро, Сарабун Іван, Скоцень Вартоломей, Трощак Павло.
В. 35. Ющак Іван.
В. 39. Мацко Олекса.
В. 40. Качмарський Іван.
В. 41. Цупура Антоній.
В. 47. Косць Максим, Стоян Титус, Косарич Петро.
В. 48. Левко Василь.
В. 51. Снилик Авґуст, Сниляк Володимир.
В. 52. Скібнювський Павло, Тутай Антошка.
В. 55. Лукач Лучка.
В. 56. Муха Іван.
В. 57. Лучковець Халемпий, Пашковський Ілько.
В. 60. Дурделя Марія.
В. 61. Молчан Іван, Магера Йосафат, Ґеряк Іван, Пасторчик Василь, Млинарич Михаіл.
В. 64. Войдело Лукаш, Петров Кароль.
В. 66. Хрущ Йосиф.
В. 67. Дурдела Михайло.
В. 68. Каганяк Алексій.
В. 70. Дурида Джордж, Леґенс Йосиф, Ткач Іван, Шугайло Петро.
В. 72. Смерецький Андрей.
В. 73. Матиящук Ілько.
В. 76. Цинух Теодор.
В. 78. Тиніс Андрей, Сухина Тимко, Клепчик Михайло (мол.), Садовий Ілько, Якубовський Іван, Михалик Ілько.
В. 79. Симиць Яким, Розенбам Ігнатій.
В. 80. Качала Василь Палкус.
В. 81. Захарків Стах, Білецький Михаіл, Макаревич Александер.
В. 82. Гутовський Павло, Василю Николай.
В. 84. Іваник Василь.
В. 85. Бікушак Юрко, Поліяський Федор.
В. 91. Вавринів Анна, Затварська Хрестина, Гасин Йосиф, Пашяк Никола, Затворський Юрко, Кузьма Дмитро, Шпур Іревей.
В. 92. Дицик Павло.
В. 93. Кміт Василь.
В. 94. Кернасевич Михаіл.
В. 95. Савка Афтанас.
В. 98. Оииснк Стефан.
В. 99. Мурмило Фелько, Тяминський Микола, Музика Андрей.
В. 104. Смоляк Людвик, Чайка Іван, Литка Дмитро.
В. 106. Моранець Ілько.
В. 108. Савіцький Денис, Іванчук Федор, Вітенько Дмитро.
В. 109. Сташак Валентий, Кунцьо Николай, Подоляк Фельо.
В. 111. Подоляк Сенько, Пращак Стефан, Тантала Олекса.
В. 113. Войняк Атанас, Попович Іван, Коземчак Семко.
В. 115. Замольський Михайло.
В. 116. Клудницький Антін, Круховський Николай.
В. 117. Надбережний Михайло.
В. 121. Сірак Юрій.
В. 123. Скавулич Гриць, Козіовський Юрко, Давельчик Антоній, Федюк Дмитро.
В. 124. Савка Николай, Греса Іван, Гурняк Михайло.
В. 127. Хомняк Стефан, Зарічний Михаіл, Шура Олекса.
В. 128. Купець Семеон, Стисловська Анастазія.
В. 130. Шпікула Павло.
В. 134. Селак Василь, Кардасинич Михаіл.
В. 135. Чернецький Антоній, Станько Тимко.
В. 140. Малієвич Володимир, Ксенич Іван, Шемеґла Максим, Буньовський Олекса, Корапицький Іван, Синчак Юрко.
В. 141. Новіцький Дмитро.
В. 143. Когут Василь, Марушвк Михайло.
В. 145. Пошивак Юрій, Шугай Стефан.
В. 148. Хапка Кульчицький Теодор.
В. 151. Ярка Марія.
В. 153. Галган Гнат.
В. 154. Сулич Іван.
В. 155. Падляк Іван, Пелех Григорій, Гладун Григорій, Мельник Михайло, Дячишин Іван, Чечин Антін, Лабуза Петро (стар.), Гавриляк Олекса.
В. 159. Бойко Еміль.
В. 161. Гарасимек Михайло.
В. 162. Волях Петро, Насінник Анна, Дорош Михаіл, Демкович Михайло (стар.), Демкович Андрій (стар.).
В. 163. Моцяк Васко, Белей Васко.
В. 165. Гнат Андрей, Войнаровський Михаіл.
В. 168. Даньків Іван, Іванів Стефан, Стек Ілько, Тицький Василь.
В. 169. Катеринич Стефан.
В. 170. Наумець Никола, Мартячук Теодор, Безушко Теодор.
В. 171. Бондрівський Іван.
В. 172. Молнар Іван, Стулянчак Юрій, Котик Дмитро.
В. 175. Радавець Дмитро.
В. 176. Галун Петро, Стецула Іван, Гривишин Стефан.
В. 178. Мотовиляк Гаврило.
В. 179. Салабай Григорій, Стахура Ігнатий.
В. 182. Ільків Анна.
В. 187. Буряк Дмитро, Карван Іван, Купь Іван, Гілич Андрей.
В. 191. Накот Кирило.
В. 192. Сторожинський Михаіл, Гузар Михаіл, Кузмич Петро, Тимчишин Настя.
В. 193. Беднарський Йосиф, Роговський Дмитро, Біласік Григорій.
В. 194. Галушка Іван, Шклярик Антін, Кок Ілія, Куліковський Александер.
В. 197. Кравець Максим.
В. 198. Лаврія Василь, Бабій Михайло.
В. 201. Кочан Антін.
В. 206. Питиль Кирило, Семенів Лука, Стасишин Григорій.
В. 209. Гінда Петро, Гірняк Михайло І., Теребецький Семен, Бабіцький Теодор.
В. 213. Кузенько Луць, Сеник Іван, Іваців Михайло, Язвінський Петро.
В. 216. Поливка Текля, Дручак Марія.
В. 217. Долішний Юрко, Луцишин Іван.
В. 219. Штинів Дмитро.
В. 220. Андрусяк Іван, Нурко Гринько.
В. 221. Гасяк Петро, Смарун Йосиф.
В. 222. Суржиця Стефан, Бартусевич Віктор.
В. 223. Лиско Николай, Ґалько Петро Вдовяк Николай.
В. 225. Кліщ Василь.
В. 226. Кіршак Дмитро.
В. 227. Куцаба Михайло, Гірвий Михаіл.
В. 229. Фотріґа Данько, Боляк Іван, Смолевич Андрей.
В. 230. Сосновський Гриць.
В. 232. Британ Іван, Кравець Текля.
В. 233. Ласичук Василь, Заячук Юрій, Тремповецький Іван, Савчук Василь.
В. 234. Кіценюк Теодор.
В. 237. Данів Іван, Кульчинський Войцех.
В. 240. Край Катерина.
В. 244. Бендза Михайло.
В. 245. Слабіцький Петро.
В. 246. Цимбалістий Іван, Турчин Іван.
В. 248. Воловник Стефан, Перожек Іван.
В. 249. Гайдук Іван.
В. 250. Бевеяят Антошко, Рабік Павло, Дутковський Іван, Боберат Гриць, Сокира Григорій.
В. 252. Блімчак Марта.
В. 256. Борак Антін, Готра Стефан, Штокайло Ізидор.
В. 259. Марко Григорій, Сабор Григорій.
В. 268. Галапій Георгій, Фіґель Михайло.
В. 269. Хромчак Іван.
В. 271. Віппон Йосиф.
В. 272. Микита Василь.
В. 273. Бабій Пилип, Клюба Михаіл.
В. 276. Адамяк Віцентій.
В. 278. Гаврищків Ігнатій.
В. 284. Покладок Михайло.
В. 288. Яцків Николай, Яцків Онуфрій, Повроняк Павло.
В. 289. Евстахович Станислав.
В. 290. Курочка Маланка.
В. 292. Пушивок Филип, Гребіняк Марія, Галицький Михайло.
В. 295. Гаванчак Ілько.
В. 297. Кожутко Гриць.
В. 300. Коваль Іван, Марчак Іван, Томашевський Іван, Сабик Андрей, Хомик Михайло.
В. 301. Білик Стефан, Мищук Тадей, Квітковський Ілія, Семчук Антін.
В. 308. Кухманський Павло.
В. 309. Дудинський Константин.
В. 311. Пивовар Михаіл, Уршуляк Марія.
В. 312. Шолова Алексій, Шолива Дмитро.
В. 313. Ставуровська Марія.
В. 315. Соболявська Анна.
В. 316. Ценух Андрей, Лижачка Федь.
В. 318. Мондляк Марія.
В. 319. Когут Стефан, Балог Іван, Велет Онуфер, Бачинський Андрій.
В. 320. Пряймич Теодор.
В. 325. Федун Павло, Лучка Петро, Вислоцький Іван, Вислоцька Ядвіґа, Калакун Іван, Дорожинський Іван.
В. 329. Юречка Василь, Дживоронюк Демян, Крук Іван, Петничук Семан.
В. 330. Галіберда Анна.
В. 335. Мигалик Катерина.
В. 340. Вірко Михайло.
В. 341. Масляник Михайло, Барицький Онуф.
В. 342. Ковенський Павло.
В. 344. Когут Ілько (мол.), Кава Яків.
В. 349. Калия Дмитро, Мельник Іван.
В. 350. Чайник Антоній, Любомирович Ник.
В. 351. Ричка Михайло.
В. 352. Хомишин Анна.
В. 355. Когут Федько, Гуль Винницький Дмитро, Турянський Михайло, Сороковський Николай, Надолта Василь, Городиський Мапічак Вас.
В. 356. Сьвідрик Петро.
В. 359. Пуцаковський Ілія.
В. 363. Леськів Никола.
В. 365. Мельник Прокіп, Козловський Вінко, Марців Андрій.
В. 367. Бреславський Николай, Бабій Михайло, Манич Николай.
В. 369. Марунич Дмитро.
В. 370. Довгий Михаіл.
В. 372. Добранський Стефан.
В. 374. Родзан Іван.
В. 375. Сопко Марія.
В. 376. Романиниць Федір, Меклеч Сидор.
В. 377. Заторський Николай, Пастернак Семко, Станкевич Войтіх, Ходанек Ілько, Гардзієвський Шепан, Качалуба Юрко, Томчина Іван, Гложек Никола, Хрущ Антоній, Підгурський Юрко, Гарджієвська Гелена, Гарджієвський Иос.
В. 380. Апярій Андрух.
В. 386. Драп Николай, Коваль Василь.
В. 387. Зелінка Андрей.
В. 390. Кокольський Дмитро, Тучайський Ігнатий, Михаловський Маріян, Чорна Ірина, Горбайчук Анна.
В. 393. Гнилка Іван.
В. 394. Веретина Гринько.
В. 395. Марусяк Іван.
В. 396. Гричух Василь.

ЧЛЕНИ ВЗЯВШІ ПЕРЕСТУПНІ ЛИСТИ.

В. 1. Майчак Василь.
В. 10. Павук Онуфрий.
В. 28. Гевчук Николай.
В. 30. Палиця Лукач.
В. 33. Сподарик Василь.
В. 53. Юриста Іван, Когут Афтанас, Романчак Андрей, Сиванич Гнат, Дзябяк Теодор, Радоцинський Никола.
В. 70. Сьміловський Яків, Юськів Константин, Баран Михайло.

В. 78. Сміляка Юліян.
В. 79. Котіл Василь, Сакал Василь, Ференц Михайло, Лукачович Іван с. Йосифа, Сокач Василь, Дубіл Федор, Сонич Луць, Живич Харитон, Гілета Дмитро.
В. 80. Шулопата Николай.
В. 84. Лазоришин Никола.
В. 99. Скорін Ілія.
В. 104. Гурник Іван.

В. 106. ...ський Николай.
В. 131. Кефар Михайло.
В. 143. Гаврин Василь.
В. 149. Штаба Болеслав.
В. 153. Максимов Николай.
В. 171. Сирко Антін.
В. 171. Бележанич Олекса.
В. 201. Біланич Митро.
В. 209. Мачишин Михайло. Клебан Теодор.
В. 241. Іваницький Іван.
В. 222. Калафактор Іван, Калафактор Мих.
В. 225. Кувтун Іван.
В. 227. Цапар Антоній.
В. 239. Тицяк Михаїл. Геаюх Мирон.
В. 246. Андрець Михайло.
В. 254. Яфрим Яцинич.
В. 259. Яворський Теодор.
В. 262. Кооляр Параска.
В. 276. Жук Іван.
В. 292. Шугрий Трофим.
В. 317. Матвіїв Денис, Матвіїв Катерина.
В. 320. Ключка Михайло.
В. 323. Дідошак Дмитро.
В. 327. Любянецький Олекса. Ямковий Ігнац.
В. 348. Гоманів Ілько.
В. 355. Джула Михайло.
В. 358. Чайковський Теодор.
В. 368. Лівач Йосиф.
В. 394. Мирко Дмитро.

ЧЛЕНИ ПОМЕРШІ.

В. 9. Зганич Іван.
В. 78. Бончак Іван.
В. 82. Нагребецький Стефан.
В. 122. Муга Марія.
В. 143. Бухвак Василь.
В. 160. Косоло Михайло.
В. 179. Трибінський Маріян.
В. 203. Цьвкало Петро.
В. 218. Кріль Андрій.
В. 239. Гринько Йосиф.
В. 265. Доруида Михайло.
В. 304. Лужецький Прокоп.
В. 339. Кравчук Григорій.
В. 361. Синутка Катерина.

ЗІСТАВЛЕНЄ.

В місяцю червни 1914 р. було членів в Р. Н. Союзі	20.538
В місяцю липни 1914 р. приступило нових членів до Р. Н. Союза	338
В місяцю липни 1914 р. принято наново в члени Р. Н. Союза	75
В місяцю липни 1914 р. принято з перестуниими листами	63
Разом	21.014
В місяцю липни 1914 р. суспендовано за неплачене місячних вкладок	292
В місяцю липни 1914 р. вичеркнено за неплачене місячних вкладок	97
В місяцю липни 1914 р. взяло перестунні листи	62
В місяцю липни 1914 р. померло	14
Разом	465

Число членів Р. Н. Союза в Америці з кінцем липня 1914 р. виносило 20.549. В місяцю липни 1914 р. Р. Н. Союз побільшив ся о 11 членів.

УВАГА,

котру кождий місцевий Урядник і член Р. Н. Союза в Америці повинен пильно прочитати і до неї стисло застосувати ся.

Члени, оголошені в новиснім рекордовім справозданю як суспендовані або вичеркнені за неплачене місячних вкладок чи з иниих причин згідно зі статутом орґанізациї, коли хотять і на далї бути членами Р. Н. Союза, мусять зголосити ся в протягу сего місяця (серпня) до своїх відділів і вписати ся наново, заплативши всї свої вкладки і залеглости до місцевої каси на руки відділових урядників. Як сего не зроблять до кінця серпня 1914 р., то в вересни 1914 р. мусять виповнити нові деклярації, єсли хотять бути членами, подібно, як кождий новий кандидат. Ті знов члени, котрі в міс. липню 1914 р. взяли перестунні листи, а еще доси не зголосили ся до якогось иншого правно істнуючого відділу Р. Н. Союза в Америці, мають се зробити з місяцю серпни 1914 р., бо на другий місяць. т. є. в вересни 1914 р. вичеркне ся їх з членів орґанізації, а тоді вони можуть бути приняті до Р. Н. Союза тільки на підставі нових деклярацій.

Д. Капітула, гол. предс. Р. Н. С.,
М. Угорчак, гол. рек. секр. Р. Н. С.

ПОВІДОМЛЕНЄ.

Отсим подає ся до загального відома, що відділ 362 Р. Н. Союза в Скрентон, Па., зістав з днем 3-го серпня 1914 р., згідно з § 153 статута Р. Н. Союза в Америці, виключений з нашої орґанізації.

Дано в Макаду, Па., дня 3-го серпня 1914 р.

Д. Капітула, гол. предс.
М. Угорчак, гол. рек. секр.

РОЗМЕТ Р. Н. СОЮЗА ЗА МІСЯЦЬ СЕРПЕНЬ 1914 р.

Член на ціле посмертне платить $1.25, на половину посмертного 73 цнт.

Головний Уряд „Р. Н. Союза".

ПРЕДСІДАТЕЛЬ:
Дмитро Капітула, Box 565, McAdoo, Pa.

МІСТО-ПРЕДСІДАТЕЛЬКА:
Марія Білик, 1710 W. 44th St., Chicago, Ill.

МІСТО-ПРЕДСІДАТЕЛЬ:
Василь Сувак, Whiting, Ind.

СЕКРЕТАР РЕКОРДОВИЙ:
Михайло Угорчак, Box 76, Jersey City, N. J.

СЕКРЕТАР ФІНАНСОВИЙ:
Семен Ядловський, Box 76, Jersey City, N. J.

КАСІЄР:
Алексій Шаршонь, 524 Pine & Franklin Sts., Shamokin, Pa.

КОНТРОЛЬНА КОМІСІЯ:
о. В. Балог, 550 John St., Whiting, Ind.
Стефан Милянович, 193 Grand St., Jersey City, N. J.
Йосиф Ялечко, Box 156, Ramey, Pa.

РАДНІ:
Іван Глова, 521 N. Shamokin St., Shamokin, Pa.
Николай Ваверчак, 720 Charles St., Perth Amboy, N. J.
Володимир Каськів, 56 Sussex Str., Jersey City, N. J.
Петро Мотало, 1436 W. Erie St., Chicago, Ill.
о. Мирон Данилович, 11 Chmelnicky St., Ansonia, Conn.
Андрій Гальчак, 237 Churchil St., McKees Rocks, Pa.

РЕДАКТОР „СВОБОДИ":
Осип Стеткевич, 83 Grand St., Jersey City, N. J.

ЗАВІДАТЕЛЬ „СВОБОДИ":
Андрій Савка, 83 Grand St., Jersey City, N. J.

Головна Канцелярія „Р. Н. Союза" находить ся під числом 83 Grand St., (у власнім домі) Jersey City, N. J.

ПРОСЬВІТНА КОМІСІЯ:
Др. В. Сіменович, предсідатель, 4105 N. Avers Ave. Chicago, Ill.
Е. Струтинська, секр., 714 Bickerdike St., Chicago, Ill.
о. В. Балог, 550 John St., Whiting, Ind.
Д. Андрейко, 147 Broad St., New Britain, Conn.
Др. І. Копистянський, W. Pine St., Shamokin, Pa.
Ю. Павчак, 68 N. 8 St., Brooklyn, N. Y.

РУХ В ВІДДІЛАХ Р. Н. СОЮЗА.

ТРЕНТОН, Н. ДЖ. Сестр. Пресьв. Діви Марії, від. 122, повідомляє всі свої членицї, що буде приймати нові членицї в місяцях: серпень, вересень і жовтень без вступного до Сестрицтва а після статута до Р. Н. Союза. Нехай кожда жінка старає ся стати членицею Сестрицтва і Р. Н. Союза. Мітінґи відбувають ся правильно кождої 3-ої неділї в місяци. — Марія Черемшак, предс.; Марія Бача, секр.

ТРЕНТОН, Н. ДЖ. Бр. сьв. Петра і Павла, від. 245, повідомляє всїх своїх членів, що звичайний мітінґ відбудеть ся дня 16-го серпня в неділю о год. 2-гій попол. в гали під костелом сьв. Станїслава. На тім мітінґу мусить кождий член явити ся. Неявивший ся член заплатить 25 цнт. кари, а урядник 50 ц. На мітінґу є важні справи до полагодженя. Тому нехай кождий член старає ся прийти на мітінґ точно на означений час, а не зволїкати до 6-ої години вечер. Також будеть ся приймати нових членів. — В. Базів, предс.; Г. Кавка, секр.

ГЕРКІМЕР, Н. Й. Тов. „Запорожська Січ", від. 192, повідомляє своїх членів, що річний ли, о год. 2-ій попол. На мітінґу переведеть ся ли, о год. 2-ій попол. На мітінґу переведеть ся вибір нових урядників. Також просить ся всїх тих членів, котрі є довжні Товариству, щоби вирівнали свої довги, бо в противнім разї будуть суспендовані і стратять право в Товаристві і в Р. Н. Союзї. Неявивші ся члени підпадають карі 50 ц., урядники $1.00. — І. Німий, секр.

НЮАРК, Н. ДЖ. Тов. „Запорожська Січ", від. 371, повідомляє своїх членів, що спеціяльний і місячний мітінґ відбудеть ся 8-го серпня (авґуста) о год. 8-ій веч. Просить ся всїх членів явити ся, бо є важна справа до полагодженя. Члени, котрі не заплатили за місяць липень (джулай) розмету а не являть ся на слїдуючім мітінґу, будуть виключені з Р. Н. Союза і Товариства. — Т. Романків, секр.

НЮ АЛЕКСАНДРІЯ, Па. Бр. сьв. Ап. Петра і Павла, від. 82, повідомляє всїх своїх членів, що дня 16-го серпня с. р. відбудеть ся приквартальний мітінґ. Початок точно о год. 2-ій попол. Справи дуже важні, тому всї члени мусять взяти участь в згаданім мітінґу. Неявивший ся член заплатить 50 ц. кари, урядник $1.00. Рівнож пригадує ть ся, щоби кождий довгуючий член постарав ся вирівнати свій довг до братської каси. — О. Дзира, секр.

РОМ, Н. Й. Бр. сьв. Івана Хрестителя, від. 284, подає до відома, що річний мітінґ відбув ся дня 12-го липня на котрім вибрано слїдуючих нових урядників: А. Басаманович, предс.; І. Лаврук, кас.; І. Кравець, секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. Руське Тов. „Тисьмениця", від. 144, подає до відома своїм членам, що звичайний мітінґ відбудеть ся дня 9-го серпня, о год. 7-ій вечер. Просить ся всїх членів, щоби прибули на означений час на мітінґ. Члени, котрі спізнять ся, будуть карані по 25 цнт., урядники 50 ц. Також пригадує ся, щоби члени, котрі довгують, виплатили свої довги, бо в противнім разї поступимо після приписів статута Р. Н. Союза. Товариство платить в разї недуги членови по 10 долярів тижневої запомоги. — Д. Лященський, предс.; К. Подлуський, кас.; Й. Сосновський, секр.

ПОДЯКИ ЗА ОДЕРЖАНІ НАГОРОДИ.

З вдячности за одержану ювилейну нагороду складаємо сердечну подяку Головному Урядови Р. Н. Союза і то: Гр. Турчиняк за дармовис і шпильку, С. Костів за дармовис і шпильку і М. Струганець за шпильку, і желаємо як найкрасшого розвою і добра для нашої славної орґанізації. Щоби Р. Н. Союз зріс в короткім часї у велику силу, а ми будемо працювати для добра і розвою нашої орґанізації. — З високим поважанєм, Гр. Турчиняк, предс.; С. Костів, секр.; Михайло Струганець.

Я низше підписаний, секретар 250. відділу Р. Н. Союза, складаю сердечну подяку Головним Урядникам за присланий менї красний дарунок, то є бронзовий дармовис і шпильку, в нашій орґанізації бажаю найкрасшого розвитку, щоби Р. Н. Союз якнайскорше зріс у велике число нових членів. — Іван Колодій, з Н. С. Пітсбурґ, Па.

Гарну ювилейну нагороду (дармовис і шпильку) я отримав, за що складаю сердечну подяку Гол. Урядови Р. Н. Союза. — Михайло Фуджак, від. 27 Р. Н. С. в Ґлен Лайон, Па.

Я низше підписана маю честь зложити отсим сердечну подяку Головному Урядови Р. Н. Союза за ювилейні нагороди (бронзовий дармовис і шпильку), які я одержала в місяци липни, яко нагороду за орґанізаційну працю для Р. Н. Союза. Отсим бажаю як найлїпшого успіху нашій головній орґанізації і її урядови, котрий так щиро займає ся орґанізаційними справами. Дай Боже, щоби з нагоди ювилейного року наша славна орґанізація збільшила ся о тисячки членів та щоби не було найменьшої місцевости без відділу Р. Н. Союза. Ми орґанізаторки відділів Р. Н. Союза повинні старати ся о як найбільше приєднанє жінок Р. Н. Союзови і за одержані нагороди стократно відплатити ся. — З поважанєм, Катерина Бревка, секр. Сестр. Неп. Зач. Пр. Діви Марії, від. 112 Р. Н. С. в Клівленд, Огайо.

Складаю сердечну подяку за гарний дарунок (бронзовий дармовис і шпильку), який я одержав від Головного Уряду, яко нагороду за працю коло орґанізації нашого Братства. Сей дарунок позістане для мене найкрасшою памяткою. Здоровлю всїх Головних Урядників. — Петро Квочка, секр. 35. від. Р. Н. Союза в Вітней, Па.

Отсим складаю сердечну подяку за надіслану менї нагороду. Буде то дорога памятка для мене. Я буду старатись єднати як найбільше число членів до Р. Н. Союза. Вам жичу як найлїпшого успіху в дальшій праці для добра нашої славної орґанізації тут на чужинї. — Іван Жураковський, секр. від. 329 Р. Н. С. в Лічбурґ, Па.

Отсим повідомляю, що я одержав срібний дармовис і шпильку, яко нагороду за орґанізаційну працю для нашого Товариства і для Р. Н. Союза. За той прегарний дарунок складаю отсим найсердечнїйшу подяку Головному Урядови Р. Н. Союза. Дай Вам, Боже, як найлїпшого здоровля і витревалости в щирій Вашій праці для дорогої нам орґанізації Р. Н. Союза. Ми орґанізатори, котрі отримали ті прегарні дарунки за малу нашу працю, повинні надалї щиро займати ся орґанізованєм нових членів і вишукати всїх Українців, які знаходять ся тут на американській земли, а не належать ще до жадної орґанізації, і зєднати їх в одну велику силу в нашій дорогій інституції в Р. Н. Союзї. Остаю з глубоким поважанєм — Теодор Шевчик, секр. 109 від. Р. Н. С. в Бентлейвіл, Па.

Я одержав дуже гарний дарунок від Уряду Р. Н. Союза, за котрий складаю Вам сердечну подяку. Саме дїло показує, що урядники нашої славної орґанізації зуміли і потрафили в так лихий час безробітя збільшити і скріпити, як також відперти напади ворогів нашої славної орґанізації Р. Н. Союза. Дай Боже, щоби наша орґанізація могла мати і надальше таких людий в урядї, котрі дбають про розвій нашої орґанізації, та добро наших поселенців на чужині. З поважанєм — Ігнатій Гнатів, секр. 191 від. в Трой, Н. Й.

ПОДЯКА.

Я низше підписана складаю сердечну подяку Р. Н. Союзови за виплаченє менї посмертного в сумі 1.000 долярів по моїм мужеви бл. п. Василеви Кіт. Р. Н. Союзови завдячую, що тепер, по смерти мого дорогого мужа, я не є в так скрутнім положеню, як бим була тодї, коли би мій покійний муж не був належав до нашої славної орґанізації Р. Н. Союза.

Дякую також Головним Урядникам за скоре виплаченє менї мої належитости. З поважанєм, — Пелагія Кіт, Вілмінґтон, Дел., 26. липня 1914.

Надіслане.

Дня 30-го липня прощав „Укр. Хор" в Ню Йорку свого всїми любленого дякоучителя п. Михаїла Климка. Не хочемо богато розписуватись, бо хто знає п. Климка, то знає, що він є чоловіком доброго характеру, спокійним, патріотом, а також прихильником церкви. Зближаєсь чотири роки як п. Климко прибув до Ню Йорку. Застав він співацке товариство, а іменно „Боян", котре полишило церковний спів, а пішло иншою дорогою, з котрого до сего часу і слїд пропав.

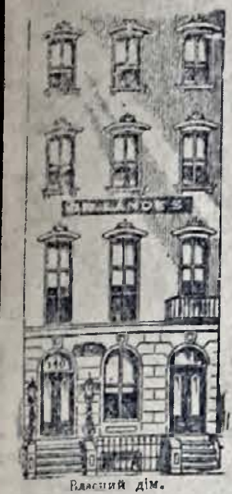
За старанєм і працею п. Климка заложили инше товариство, а іменно „Укр. Хор" в Ню Йорку, котре розвинулось досить гарно до сего часу. Можемо признати, що п. Климко не пожалував труду і праці, котру положив в Ню Йорку над вишколенєм хору. За п. Климка відбув „Укр. Хор" кільканайцять концертів, відограв кілька представлень, не так для себе, але по других товариствах нюйорських. Та й не диво, що п. Климка любила цїла нюйорська громада, бо він собі на се заслужив.

Наконець згадаємо про прощанє п. Климка.

Дня 30-го липня о годинї 9-ій вечер зійшлись члени „Укр. Хору", щоби попрощати свого як найприхильнїйшого товариша і дякоучителя п. Климка і подякувати йому щиро за його труди і працю і щоби показати любов до него своєю піснею, над котрою він немало працював. Кромі членів „Укр. Хору" явилась в комплеті музика товариства імени М. Лисенка, котра зробила велику несподїванку, бо своїм прибутєм показала свою любов до п. Климка. Переступивши поріг відограла марш „Соколів", а не одному товаришови витиснулись з очий слези від зворушеня, що так любо і мило прощають свого прихильника і любимця п. Климка. Треба згадати також за кілька осїб з русько-української інтелїґенції, котрі явились рівнож, щоби його попрощати. Не забракло також добрих і щирих парохіян. Музика приґравала до послїдної хвилї аж доки п. Климко не опустив свого помешканя. Декотрі члени хору відпровадили п. Климка до зелїзничої стації, з якої він відїхав на таку саму працю, яку лишив в Ню Йорку.

Ми члени „Укр. Хору" дякуємо Вам, п. Учителю, за Ваші труди і щиру працю, а те що Ви засїяли межи нами, буде зростати в наших серцях і нїколи не забудем за доброго і щирого народного робітника. Ми желаємо Вам, п. Учителю, здоровля і сили до праці на далї, старайтесь усильно о розвій і добро нашого народа, нехай наша руська пісня не вмре, не загине!

Члени Тов. „Укр. Хор" в Ню Йорку.

— 49 —

ленєм панства, се відносило ся хиба до близших лїсів, де є вируб дерева...

— Таки так! — підхопив Піґловський, зеленїючи від злости.

— І туди не треба було пускати хлопа, бо він всьо понищить... лїса йому треба хиба на палї і то ще й на свою спину! — замітив злобно Демостен, підливаючи оливи в огонь.

— Так є, вельможний пане, — поклонив ся низко перед паном ключник, — а наш Янко пустив хлопів по всїх лїсах... Тай розігнали зьвірину.

— Содома і Гомора! — крикнув Янчевський.

— Так вже розпустив Янко хлопів, так розпустив, що прямо йдуть на розбій. Ясновельможний пан мають так добре серце...

Но добре серце пана Піґловського кипіло дикою злобою, що найшла вкінци собі вихід. Забув він в подразненю на присутність дам і закричав скажено:

— Пся-кров! Подати менї того драба!

Ключник кинув ся сповнити приказ пана і за кілька хвилин перед розбішеним Піґловським стояв спокійний, трохи блїдий Кармелюк.

Сей спокій кріпака ще більше розлютив пана.

— Собако! Як ти сьмів пускати хлопів в заказаний лїс?

— На основі панського позволеня.

— Брешеш, собако!

— Збиранє ломача не повинно перешкаджати панській забаві...

— Забаві? — перебив йому почервонїлий Піґловський. — Ти ще сьмієш отвирати рот? Та я тебе прикажу сейчас затровити собаками, мов медведя... Затровити для забави чесного панства!

— 52 —

хи ридали голосно, мущини кивали сумно головами, оглядаючись з боязню довкруги, та перекидались від часу до часу поодинокими фразами. Всї відчували, що горе скривдженої сїмї є їх спільним горем, з яким не може примирити ся людська душа.

Один лиш Кармелюк сидів мовчки, не говорячи нї слова; а холодна мов лїд рука стискала кріпко руку жінки, та груди його підіймалися високо. А очи зпід навислих бров дивились так грізно та страшно, що аж дрож перебігала людям поза шкіру.

— До пана... Біжи до пана! — заговорили вкінци люди, стараючись образумити безтямну Марійку. — Проси, щоб і вас продав з цїлою родиною, щоб ви були в купі... А може і пані змилосердить ся: та вона-ж і сама жінка...

З розпукою чоловіка, що всьо стратив, кинулась Марійка в панські покої; льокаї допустили її до пана, хоч могли за се відповісти своїми спинами; но в дворі і в селї готові були всї потерпіти кару за Кармелюка.

Заливаючись сльозами, упала Марійка на колїна перед паном. Вона ловила його за руки, обкривала поцїлуями ноги і молила-заклинала його Богом сьвятим, щоб він не розривав сїмї, а продав її разом з чоловіком.

Но пан глухо одвітив, що він радий з корінєм вирвати суху траву і казав слугам вивести візливу бабу.

Марійка намагалась кинути ся і до Доротеї, але вона зміряла її холодним ворожим поглядом і відповіла, що про се поговорить з нею тоді, коли її чоловік заслужить на її ласку.

— 53 —

Жінку вивели. Вона хиталась і спотикалась.

— А що, може купите? — звернув ся Піґловський до Доротеї, коли двері зачинились.

— Нї, дорогий пане, дякую, — одвітила Доротея. — баби менї не треба...

Смертельний засуд родини був підписаний. Того самого вечера Кармелюка відвезли до двора Хойнацьких, а в його хатї, де донедавна звеніли веселі пісні Марійки, западало горе, гіркі сльози та безмежна туга.

Доротея зробила Кармелюка дворецьким і своїм особистим писарем. Менїкане дістав таки в палатї. Пані зачала обходити ся із своїм новим писарем мягко, по дружньому і говорила в так теплеґьким тонї, що Кармелюк, який передтим чув якийсь страх перед строгою панею, зачав тепер думати, що він зовсїм ошибнув ся і що пані Хойнацька зовсїм не така лиха, як то видавало ся зразу. Не ожидаючи просьб Кармелюка, Доротея сама зачала з ним говорити про жінку і заявила, що вона лично не має нїчого проти того, щоб купити разом з ним цїлу родину, но пан Піґловський з мести тому противить ся.

— Впрочім — закінчила вона ласкаво, — як заслужиш свою вірністю на мою ласку, то просити-му пана і певно всьо спровадити сюди твою родину... Треба тільки пождати, щоб притих панський гнів тай я мушу пересьвідчити ся, чи варт ти моєї ласки...

Слова Доротеї привернули Кармелюкови знов надію на житє. Немов у підземелє, де бідкалась його душа, хтось впустив нараз сніп золотого, яркого проміння...

— Пані, добродійко моя! Не пожалую нї здо-

— 56 —

лиш була непорушна: не зважаючи на просьби Кармелюка, не пускала його домів навіть на один день. З початку вона мотивувала відмову небезпекою, що йому Піґловський устроїть де засідку, а то і тим, що своєю появою подразнить пана і може визвати пересьлїдуванє сїмї, а опісля покинула навіть мотивованє. Як лиш Кармелюк згадав, то викликував у панї скриту досаду.

— Слухай, — заявила вкінци йому прямо Доротея, — пора тобі від родини відвикнути. І що ти там найшов у своїй жінцї? Чиж тобі треба такої жінки? Для твого розуму й едукації — тобі треба панї, правдивої панї, що уміла би оцїнити твоє достоїнство. А для розумного чоловіка нема нїчого на сьвітї неможливого... Всьо залежить від розуму та від панської ласки... всьо!

Ті ясні замітки Доротеї викликали в души Кармелюка чувство негодованя. Хоч він там вповнї не догадував ся, до чого змагає ся панї-красуня, но він ненавидів її, ненавидів тимбільше, що Доротея, не зважаючи зовсїм на свого дворецького, обходилась із селянами по варварськи. Не було тодї і дня на дворі Хойнацького, щоби хлопа не били на конюшнї. При таких екзекуціях була присутна все Доротея, наглядаючи строго за тим, щоб конюхи міняли буки та ударяли з повним розмахом; нї жінки, нї дїти не були свобідні від того приказу.

Доротея била власноручно дївчат в лице. Вона не тілько била всю двірню, але також старих, поважних господарів-дїдуганів.

Всьо то мусїв бачити Кармелюк — і мовчати. І він мовчав одобряючись на серцю, сповняючи над собою насильство, бо в його души все

— 51 —

— То хто до мене підступить перший? — сказав він поволи, но в тонї його голосу звучала така грозьба, що конюхи, які знали добре силу Кармелюка, подали ся взад.

— Але то правдивий бунтар! — крикнув пан Янчевський. — Він збунтує нам всї села...

— О, так, так, вельможні панове! — застогнав ключник, піддержуючи свою вивихнену руку. — Він бунтує цїлий округ, він готов і до ножа взяти ся... Се прямо розбійник...

— Продати його до чорта! — роздали ся довкруги гнївні голоси.

— Хто таку гадину купить? — сказав Пігловський, приведений словами ключника до великого суму. — Забити в кайдани розбишаку... і відставити на Сибір!

— Не тревожтесь, пане, — шепнула нїжно панї Доротея, — я куплю хлопа.

— Панї! Погадайте... Він ще підпалить вам стирти!

— Не бою ся! Треба уміти обходитись... таж і медведя приучують. Я дам вам за сього хлопа пару моїх собак.

— Прегарно, — згодив ся Пігловський, витягаючи руку до Доротеї. — Пес лїпший від хлопа.

VI.

Коли Марійка почула про недолю Кармелюка, прибігла мов божевільна у панський двір і ридаючи, упала до ніг свого дорогого чоловіка. А дїд не в силї був стояти із зворушеня: у нього віднялo ноги. Вся двірня обступила нещасливу сїмю, так неожидано, так несправедливо розбиту на віки хвилиною біщеного панського гнїву. Жін-

— 5 —

— Моє житє находить ся в руках божих, — одітив з достоїнством Кармелюк.

— Канчуків сюди! Звязати! Я тобі покажу! Забю! — заричав, тупаючи ногами, Пігловський.

Двох конюхів кинулись на Янка, но він затрас раменами так, що оба полетїли на боки і не устояли ся на ногах.

— До сто чортів! — запінів Демостен.

— Двіста канчуків йому! Триста! — заревів Пігловський, разсатанїлий до послїдного степеня неожиданим супротивленєм хлопа.

На знак ключника підскочило кількох людий з нагайками.

Кармелюк збілїв до тої степени, що і губи його стали цїлковито білі.

— Ради Бога, пане! — промовив він глухим голосом. — Що хочеш — роби; та пощади мою душу... Тілько раз може на мене піднятись рука, тілько раз...

— Ти ще будеш менї науку давати? Чого ви стали? — крикнув Пігловський на конюхів. — Валїть його!

Ключник кинув ся перший на Кармелюка. Вітер свиснув у воздусї, но Кармелюк з такою силою схопив ключника за руку, що він упав на колїна зі страшним криком.

Сей поступок Кармелюка викликав серед панства сильне негодованє. Всї загуділи зразу, мов гнїздо розлючених чмелїв. А пан Хойнацький, переляканий не на жарти, незамітно утїк аж під ліс, до коний.

— Забити хлопа на смерть! — тупотїв ногами Пігловський.

Очи Кармелюка блиснули диким огнем.

— 54 —

ровля, нї житя! — крикнув він з поривом незвичайного жару. Навіть його очи загорілись і цїле лице перемінилось від того одушевленя.

— Ти так любиш жінку? — промовила Доротея з неохотою.

Він не відказав нїчого, а спустив в долину очи.

— А я й не знала, що ти в силї так палко кохати, — замітила ласкаво Доротея.

Так плило житє Кармелюка на дворі панї Доротеї. Колиб не розлука з родиною, з дїдом, то можнаб сказати, що йому загально жило ся добре. Двірня віднесла ся до нього незвичайно дружно; панї з дня на день була для нього більше ласкава, лиш пан Хойнацький був ворожо до нього настроєний.

Він, переходячи коло нового дворецького, не кидав нагоди, щоб не скартати його чи тим, чи иншим способом. Коли Кармелюк сидів і писав по приказу Доротеї, то Хойнацький кричав: „Чого ти сидиш, хаме? Коли пан в покою, ти не сьмієш сидїти!" Коли знов Кармелюк на прихід Хойнацького поспішно підводив ся, Хойнацький кричав: „Чого ти стоїш, заложивши руки? Я не позволю лїнуватись!"

Загально при кождій стрічі з Кармелюком Хойнацький хмурив ся, робив злосливі замітки, словом: пригадував індійського когута, що розчепірює свій хвіст і крила при стрічі з ворогом. Ся антипатія до Кармелюка походила виключно із страху, що почував його Хойнацький, поглядаючи на великанську, кремезну стать Кармелюка. Із памяти пана не виходила сцена з ловів і рішучо він не розумів, в якій цїли задумала Доротея ку-

— 55 —

пити того сказженого вовка. Доротея запримітила гнїв свого мужа.

— Слухай, Віцю, — звернулась вона раз строго до нього — чого ти так ненавидиш Янка? Чиж ти не знаєш, що він горячих норовів, з ним треба обходити ся ласкаво, не з гнївом... Пригадуєш собі, як він заявив, що навіть пшебачний не належить ся...

— Ох, як се можна забути, любко, — зітхнув Хойнацький, — тому-то я завсїди в тревозї... На якого чорта купила ти того сказженого звіра?

— На якого чорта! Щей питаєть ся! — крикнула Доротея. — Ну тай господар з тебе! За пару собак дістати такого хлопа! Побачиш, кілько опісля возьму за нього!

— Ох, щоб лиш се було скоро — зітхнув Хойнацький, та спустив ніс в долину.

— Чого скоро? Ех страхопуде! — розгнївалась Доротея. — Та він і в господарстві і всюди принесе нам велику користь.

— Я тілько кажу до того, що чим скорше позбути ся його, тим більше хісна. Возьмемо за нього гроші, купимо знов двох хлопів, продамо тих, а купимо трьох, оттак, як торгують свинарі.

— Слухай, — крикнула різко на мужа Доротея, — коли ти так дурний, що й самий своєї користи не розумієш, то мовчи. Кармелюк остасть ся у нас — бо така моя воля!

Пан Хойнацький, наляканий ненадійним гнївом жінки, прелестав щось невиразно й боязливо і вийшов з кімнати. А Кармелюк, памятаючи на обіцянку Доротеї, старав ся всїма силами їй угодити; трудив ся за трьох, всї прикази сповняв точно. Доротея подвоїла свою любязність; в одній